

**ERZURUM YEREL VE YAYGIN BASIN
KURULUŞLARINDA ÇALIŞAN KADIN
GAZETECİLER ÜZERİNE BİR ALAN
ARAŞTIRMASI**

İkram ALPSOY

**Yüksek Lisans Tezi
Gazetecilik Anabilim Dalı
Yrd. Doç. Dr. Besim YILDIRIM
2016
Her Hakkı Saklıdır**

**T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GAZETECİLİK ANABİLİM DALI**

İkram ALPSOY

**ERZURUM YEREL VE YAYGIN BASIN KURULUŞLARINDA
ÇALIŞAN KADIN GAZETECİLER ÜZERİNE BİR ALAN
ARAŞTIRMASI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**TEZ YÖNETİCİSİ
Yrd. Doç. Dr. Besim YILDIRIM**

ERZURUM-2016

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TEZ BEYAN FORMU

...../...../20....

SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

BİLDİRİM

Atatürk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum **"ERZURUM YEREL VE YAYGIN BASIN KURULUŞLARINDA ÇALIŞAN KADIN GAZETECİLER ÜZERİNE BİR ALAN ARAŞTIRMASI"** adlı tezin/raporun tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kağıt ve elektronik kopyalarının Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

- ☐ ☐ Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.
- ☐ ☐ Tezim/Raporum sadece Atatürk Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- ☐ ☐ Tezimin/Raporumun yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

[Tarih ve İmza]

[Öğrencinin Adı Soyadı]

İbrahim Aksoy

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ KABUL TUTANAĞI

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Yrd. Doç. Dr. Besim Yıldırım danışmanlığında, İkrâm Alpsoy tarafından hazırlanan bu çalışma 19/ 02/ 2016 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından. Gazetecilik Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Yrd. Doç. Dr. Besim Yıldırım

İmza:

Jüri Üyesi : Prof. Dr. Uğur Yavuz

İmza:

Jüri Üyesi : Yrd. Doç. Dr. Ahmet Edi

İmza:

Yukarıdaki imzalar adı geçen öğretim üyelerine aittir. / /

Prof. Dr. Mustafa YILDIRIM
Enstitü Müdürü

F-85/00/22.02.2012

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	III
ABSTRACT	IV
KISALTMALAR DİZİNİ	V
TEŞEKKÜR	VI
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

TARİHSEL SÜREÇ İÇERİSİNDE TÜRK KADINI

1.1. GEÇMİŞTEN BUGÜNE TÜRK KADINI.....	3
1.1.1. İslamiyet ve Kadınlar	3
1.1.2. Osmanlı Devletinde Kadın	4
1.1.3. Cumhuriyet ve Kadın	6
1.1.4. Günümüzde Türk Kadını.....	8
1.1.4.1. Değişen Toplum Yaşamı ve Kadın.....	9
1.1.4.2. Kadının Toplumsal Yaşamda Yer Almasının Önündeki Engeller	10
1.1.4.2.1. Toplumsallaşma ve Toplumsal Cinsiyet.....	10
1.1.4.2.2. Erkek Dünyasında Kadın Algısı	12
1.2. ÇALIŞMA HAYATINDA KADIN	13
1.2.1. Kadınların Çalışma Hayatında Karşılaştıkları Problemler	13
1.2.2. Medya Sektöründe Kadın Gazeteciler.....	15
1.2.2.1. Osmanlı Döneminde Türk Kadın Gazeteciler	15
1.2.2.2. Cumhuriyet Döneminde Kadın Gazeteciler.....	18
1.2.2.3. 1980 Sonrası Kadın Gazeteciler	20

İKİNCİ BÖLÜM

ERZURUM YEREL VE YAYGIN BASIN KURULUŞLARINDA ÇALIŞAN

KADIN GAZETECİLER ÜZERİNE BİR ALAN ARAŞTIRMASI

2.1. ERZURUM BASIN TARİHİ VE KENTTE GÖREV YAPAN KADIN	
GAZETECİLER	25
2.1.1. Kısa Bir Tarihçe	25

2.1.2. Tarihsel Olarak Değerlendirildiğinde Erzurum’da Çıkmış Belli Başlı Gazete ve Dergiler.....	25
2.1.3. 2000’li Yıllarda Erzurum Basını	30
2.1.4. Erzurum Basınında Kadın Gazeteciler	31
2.2. YEREL VE YAYGIN BASIN KURULUŞLARINDA ÇALIŞAN KADIN GAZETECİLER ÜZERİNE BİR ALAN ARAŞTIRMASI	32
2.2.1. Araştırmanın Amacı	32
2.2.2. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları	33
2.2.3. Araştırmanın Yöntemi.....	33
2.2.4. Araştırmanın Evren ve Örneklemi	34
2.2.5. Verilerin Değerlendirilmesi.....	34
2.2.6. Araştırmanın Bulguları.....	34
2.2.6.1. Kişisel Özellikler	34
2.2.6.2. Mesleğe Başlangıç Süreci, İş Yaşamındaki Deneyimler	35
2.2.6.3. Gazeteciliğe Başlama Gerekçeleri.....	36
2.2.6.4. Mesleki Konum, Ücret Tatmini, Terfi İmkânı.....	37
2.2.6.5. Haber Üretim Sürecine Yönelik Görüşler ve Habere Kadın Bakış Açısının Yansıması.....	38
2.2.6.6. Mesleğe Yönelik Tanımlamalar, Gazeteciliğe Bakış Açıları	40
2.2.6.7. Olayların Haberleştirilmesi Sürecindeki Tutumları.....	40
2.2.6.8. Aile Üyelerinin Mesleklerine Yönelik Tutumları.....	41
2.2.6.9. Rekabetçi İş Yapısı İçerisindeki Zorluklar	42
2.2.6.10. Haber Kaynakları İle İlişkileri	43
2.2.6.11. Haber Üretim Sürecinde Meslektaşlarının Davranışları.....	45
2.2.6.12. Kadın Gazeteciliğinin Geleceğine Yönelik Beklentiler	46
2.2.6.13. Mesleğin Yapılış Sürecinde Hissedilenler.....	47
SONUÇ.....	49
KAYNAKÇA	52
EKLER.....	59
EK 1. Gazetecilerle Görüşmeler.....	59
EK 2. Görüşme Yapılan Kadın Gazetecilerin Genel Özellikleri.....	102
ÖZGEÇMİŞ.....	103

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ERZURUM YEREL VE YAYGIN BASIN KURULUŞLARINDA ÇALIŞAN
KADIN GAZETECİLER ÜZERİNE BİR ALAN ARAŞTIRMASI

İkram ALPSOY

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Besim YILDIRIM

2016, 103 Sayfa

Jüri: Yrd. Doç. Dr. Besim YILDIRIM (Danışman)

Prof. Dr. Uğur YAVUZ

Yrd. Doç. Dr. Ahmet EDİ

Türk basınında sayıları son yıllarda artmaya başlayan kadınlar mesleklerini özveriyle yapmaya çalışırken birçok zorlukla karşılaşmaktadırlar. Medyada görev yapan kadın gazeteciler iş hayatlarında karşılaştıkları sorunların yanı sıra özel yaşamlarında da anne, eş, ev hanımı olarak yaşadıkları güçlüklerle çözüm üretmektedirler.

Araştırma iki bölümden oluşmuştur. Birinci bölümde iş yaşamı, toplumun kadına yönelik bakış açısı, kadınların iş yaşamında karşılaştıkları sorunlar, geçmişten bugüne medyada görev yapan kadınlarla ilgili tanımlamalar üzerinde durulmuştur.

İkinci bölümde ise Erzurum basın tarihi hakkında detaylı bilgilendirme yapılırken yerel ve yaygın basın kuruluşlarında çalışan kadınlar ile ilgili istatistiki verilere yer verilmiştir. Kadınların çalışma ortamları hakkında bilgilerin yer aldığı araştırmada kadın gazetecilerin yaptıkları işte karşılaştıkları problemlere çözüm üretme davranışları yanında toplumsal, kültürel, ekonomik vb. özellikleri tanımlanmaya çalışılmıştır. Bugüne kadar yapılan çalışmalardan yararlanılarak yapılan bu araştırma, yerel ve yaygın medya organlarında bölge müdürü, editör ve muhabir olarak görev yapan dokuz kadın gazeteci ile yapılan mülakatlara dayanmaktadır. Kadın gazetecilerin yöneltile 18 soruyu cevaplandırırken tecrübelerini objektif olarak aktarmaları ve herhangi bir kaygı hissetmemeleri için araştırmada isimlerine yer verilmemiştir.

Çalışmada elde edilen veriler kadın gazetecilerin muhabirliğe özgü sorunların yanında sektörde kadın olmalarından kaynaklanan bir takım problemler de yaşadığını ortaya koymaktadır. Diğer yandan kadın gazetecilerin tamamına yakınının muhabir olması kadınların halen daha üst düzey görevlerde kendilerine fazla yer bulamadığını göstermiştir. Ayrıca kadın gazeteciler yönetici konumuna ulaşmada önlerinde ciddi bir engelin bulunmadığını düşünmekle birlikte iş yerlerindeki yöneticilerin gereken desteği vermediklerini dile getirmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Kadın Gazeteciler, Erzurum Basını, Yerel Gazeteci, Kadın Yerel Gazeteciler

ABSTRACT**MASTER’S THESIS****A FIELD STUDY UPON THE FEMALE JOURNALISTS IN LOCAL AND
MAINSTREAM PRESS INSTITUTIONS IN ERZURUM****İkram ALPSOY****Advisor: Assist. Prof. Dr. Besim YILDIRIM****2016, pages: 103****Jury: Assist. Prof. Dr. Besim YILDIRIM****Prof. Dr. Uğur YAVUZ****Assist. Prof. Dr. Ahmet EDİ**

In recent years, women whose number is increasing gradually in Turkish media have been facing with many difficulties while running their jobs enthusiastically. In addition to these difficulties, female journalists working in the field of media produces solutions in their private lives, in which they live as a mother, wife and housewife.

The study consists of two sections. In section 1, it is studied upon the definitions of topics such as the social point of view towards women, the difficulties that women face in business life and the women journalists that have worked from past to the date.

In section 2, the statistical data is given about the female journalists working in local and mainstream press institutions with a detailed information about the press history of the province, Erzurum. In the study that involves detailed information about the work environments of women, it is tried to define social, cultural and economic features beside the attitudes that female journalists developed in finding solutions for the difficulties that they face in their business lives. The study that is made by utilizing from the researches that have been made till now is based upon the interviews that were made 9 female journalists working as district manager, editor and interviewer in local and mainstream press institutions. Their names are not included in the study in order to transfer their experiences in an objective way and not to feel anxious while giving responds to the questions.

The data gathered in the study reveals that female journalist faces some difficulties due to the fact that they are women beside the difficulties that are unique to the reporting. On the other hand, the fact that almost all the female journalist work as reporter reveals the situation that they cannot find any suitable position in high levels in their occupational field. Furthermore, female journalists state that there is no shortcoming in their assigning to higher positions and they are not supported by their managers about this issue.

Key Words: Female Journalists, Press in Erzurum, Local Journalist, Female Local Journalists

KISALTMALAR DİZİNİ

AA	: Anadolu Ajansı
BBC	: Britanya Yayın Kuruluşu
BİK	: Basın İlan Kurumu
DHA	: Doğan Haber Ajansı
İHA	: İhlas Haber Ajansı
KG	: Kadın Gazeteci
TRT	: Türkiye Radyo Televizyonu
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
YY	: Yüzyıl

TEŞEKKÜR

Tez konusunun belirlenmesinde ve tamamlanmasında kıymetli katkılarından dolayı Sayın Yrd. Doç. Dr. Besim YILDIRIM'a teşekkürlerimi sunuyorum. Çalışma süresince desteklerini esirgemeyen aileme, kişisel kütüphanesini bana açan Selim Yapıcı'ya, İrfan Tarakçıoğlu'na ve meslektaşlarıma teşekkür ederim.

Erzurum 2016

İkram ALPSOY

GİRİŞ

Tarihsel süreç içerisinde iş yaşamında her zaman erkeğin gölgesinde kalan kadınlar, Tanzimat Fermanı ile kadın hakları ve aile kavramı konusundaki gelişmeler sonucu aktif olmaya başladıkları iş yaşamında 20. yüzyılda görece daha fazla kazanım elde etmişlerdir.

İlk olarak Batı ülkelerinde ortaya çıkan ve gelişen, zamanla ülkemizde de etkisini gösteren Feminist hareketlerin yaygınlaşması ile kadınların çalışma hayatına yönelik genel katılımlarını ve iş koşullarını inceleyen, kadınların hangi sektörlerde ve bu sektörlerin hangi alanlarında yoğunlaştığını sorgulayan kadın istihdamının artırılması ve fırsat eşitliğinin sağlanması ve kadın emeği ve istihdamı girişimi gibi çalışmalar ile Uluslararası Çalışma Örgütü'nün bu alandaki çalışmalarının feminist anlayışa katkıları önemlidir.

Buna karşın kadınların iş yaşamında karşılaştığı cinsiyetçi ayrımcılık tartışmaları ilk günkü kadar olmasa da önemini sürdürmektedir. Kadınların birçok iş kolunda yaşadığı cinsiyetçi ayırım, basın sektöründe de kendini göstermiştir. Ülkemizde Avrupa ülkelerine oranla geç başlayan basın sektöründe kadınların yer alması da erkeklere göre daha geç olmuştur.

Kadınlar, medyada genel olarak iki şekilde ele alınmaktadır. Birincisi iş yaşamlarındaki başarıları çoğu zaman görmezden gelinen kadınlar; gazete, televizyon ve internette daha çok erkek arzusunun nesnesi olarak bir cinsel meta, fedakar bir eş, ev kadını, töre cinayetleri, intihar ve şiddet mağduru olarak haberlerde yer almaktadır. Böylece her zaman aciz konumda gösterilen ve korunmaya muhtaç bireyler oldukları düşüncesi yaygınlaştırılmaya çalışılan kadınlar, iş yaşamında da ayrımcılıkla karşılaşmaktadır.

İkincisi ise basın sektöründe yer alan kadınlardır. Kadın gazeteciler, hemcinslerinin haberlere konu olduklarında yaşadıkları ayrımla çoğu zaman iş yaşamında da karşılaşmaktadır. Bulundukları kurumlarda bir üst düzey göreve yükselme noktasında erkeklere göre dezavantajlı konumda olan kadınlar, benzer olumsuzlukları meslektaşları ve haber kaynaklarının kendilerine olan bakışlarında da yaşamaktadır.

Bu çalışmanın konusunu Erzurum’da yerel ve yaygın basın kuruluşlarında farklı görevlerde çalışan kadınlar oluşturmaktadır. Tezde kadınların profillerini, kadın olmalarından dolayı karşılaştıkları zorlukları belirlemek, bu sorunları tartışmaya açmak ve öneriler geliştirmek amaçlanmıştır.

Çalışmada, kadınların basın mesleğinde neden yer aldığı, işyerlerindeki görevleri, ekonomik durumları, iş yaşamında karşılaştıkları güçlükler ve bu güçlükler karşısında sergiledikleri davranışlara yer verilmiştir.

Çalışmada ayrıca kentteki yerel ve yaygın basın kuruluşlarında muhabir olarak çalışan 9 kadın gazeteciyle yüz yüze ve E-posta ile yapılan görüşmelerden çıkan sonuçlar karşılaştırmalı olarak ele alınıp irdelenmiştir.

Araştırmanın ilk bölümünde temel kavramlar üzerinde durulmuş ve kadın, medya ve cinsiyetçilik başlıklarının yer aldığı bu bölümde, kadınların işgücüne katılımı, iş yaşamında yaşanan sorunlar gibi konular ilgili literatür araştırmaları çerçevesinde ele alınmıştır.

İkinci bölümde ise Erzurum’da basının başlangıç serüveni, gelişim süreci, nicel ve nitel veriler ışığında sunulmuş, kentte görev yapan ilk kadın gazeteciler, kentteki basın kuruluşları, bu kuruluşlarda çalışan gazetecilerle ilgili istatistiki bilgiler verilmiştir. Çalışma kapsamında elde edilen veriler, *Erzurum Yerel ve Yaygın Basın Kuruluşlarında Çalışan Kadın Gazeteciler Üzerine Bir Alan Araştırması* başlığı altında toplanmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

TARİHSEL SÜREÇ İÇERİSİNDE TÜRK KADINI

1.1. GEÇMİŞTEN BUGÜNE TÜRK KADINI

1.1.1. İslamiyet ve Kadınlar

Arap yarımadasında, Arap toplumunun yaşadığı ve dünyaya gelen kız çocuklarını öldürebildiği bir ortamda Kur'an'ın 1400 yıl önce ilan ettiği kadın hakları, bugün farklı toplumlarda hala ulaşılammış yüceliktir. İslam dini kadını içinde bulunduğu acıklı durumdan kurtarabilmek için bazı yenilikler getirmiş, onu insan saymanın bazı ön koşullarını ortaya koymuştur (Saim, 1991:123).

İslam'da her insanın, 'temel hak ve özgürlükler' olarak adlandırılan hayat hakkı başta olmak üzere aklı, dini, malı ve nesli hürmete layık kılınmış ve ilahi yasalarla koruma altına alınmıştır. Kadın da erkek gibi aklının, fikrinin, inancının sahibidir. Bunun yanı sıra mülk edinme ve bunda istediği gibi tasarrufta bulunma hak ve yetkisi erkek için ne ise kadın için de aynıdır. Çocuk sahibi olup olmama kararında ve çocuklarının eğitiminde karı koca birlikte söz hakkına sahiptirler. Kadın ve erkek bir mükellef olarak birlikte yapacakları her işte aynı derecede sorumludurlar (Duman, İslam'da "İnsan", Erkek veya Kadın...). İslamiyet'in yüzyıllar önce kadına tanıdığı hak ve eşitliğe Batı dünyası ancak 20. yüzyılda yer vermiştir (Aksel, 1990: 135).

Fakat bu bilgi ve bilincin verdiği erdeme sahip olmayan, İslam kültürünü özümsememiş, hiçbir hassasiyeti bulunmayan ailelerde; özellikle eğitim ve öğretim düzeyi düşük olan çevrelerde kadın – onların ifadesiyle – 'kadındır...' denilerek saygı bir tarafa; hakları çiğnenmiş, dövülmüş, sövülmüş, incitilmiş, kırılmış hatta ezilmiştir (Duman, İslam'da "İnsan", Erkek veya Kadın...).

Kadın, bir yandan kutsaldır, "Şüphe yok ki kadınlar, erkeklerin bir benzeri ve eşidir." (el-Hüseyini, El-Beyân ve't-Ta'rîf). Tüm bunların sonucunda kuramsal olarak ele alındığında İslamiyet, Müslüman kadına bir dizi haklar tanıyarak korurken bazı çevrelerde yanlış bir şekilde gerçekleştirilen uygulamalarda sosyo-ekonomik ve politik bakımlardan da erkek egemenliği altına alınmaktadır.

Türklerin İslamiyet’le ilk tanışmaları Hz. Muhammed (s.a.v) döneminde başlamış, bazı iniş ve çıkışlarla birlikte 960’lı yıllara kadar devam etmiştir. Bu süre içerisinde Müslümanlar, Türklerle ciddi mücadeleler vermiş en sonunda da Türk boyları büyük gruplar halinde Müslüman olmaya başlamışlardır. (Kitapçı, 2006: 263).

Bu toplumsal değişim, yüzyıllardır kendi gelenek ve inançları içinde Müslüman Arap kadını ile kıyaslanamayacak kadar özgür yaşamış olan Türk kadınına da etkilemiştir. Türklerin İslami esaslara göre yeniden düzenledikleri toplumsal yapılarında Türk kadını, tıpkı Müslüman Arap kadını gibi erkeğinin denetimi altına girmiştir. Selçuklu döneminde Türk kadını erkeğinden aşağı kabul edilmemekte, devletin yönetiminde kendisine de danışılmakta yani devletin geleceğini ilgilendiren kararların alınışında iyi veya kötü kendisinin de ‘fikri’ sorulmakta; üretimden kendisine düşen payı alabilmekte ve cinsiyete göre iş bölümü düzeni içinde çalışmaktadır (Saim, 1991: 125).

1.1.2. Osmanlı Devletinde Kadın

Osmanlı toplumunda kadının devlet yaşamında çok fazla bir yeri yoktur. Bu anlamda teokratik Osmanlı toplumu kadını kafes arkası, peçe altı eden yani kadınsız bir toplum yapısına sahiptir. Veraset işlerinde kadın her zaman erkekten az hisse alır. Kadının evlilikte, kocasını seçme hakkı çok fazla yoktur. Çünkü bu işi baba veya bir başka aile büyüğü yapmaktadır (Saim, 1991: 127).

Türk-Osmanlı toplumunda kadın toplumsal, siyasal ve ekonomik düzende yer almış ama daha çok ev işlerinden sorumlu tutulmuştur (Altındal, 1994: 82). Osmanlı Devleti’nin kimi dönemlerinde bozulan toplumsal yapıda kadına bakış da değişmiştir. Bu dönemlerde gerek Kur’an’ın yanlış yorumlanması gerekse bilgisizlik ve kişisel çıkarlar nedeniyle Kur’an ve hadislerin tutucu bir anlayışla çağın gerisinde bırakılmak istenmesi, kadının konumunu giderek kötüleştirmiştir (Saim, 1991: 126).

Öyle ki var olan toplumsal yapı, kadınları madden ve manen sömürebilmek için onları hep belli bir toplumsal, siyasal ve kültürel düzeyde tutmuş, aydınlatmaya yönelik ya da bağnazlığa karşı çıkıcı her türlü girişim ve hareket engellemiştir (Altındal, 1994: 83).

Osmanlı kadını denilince akla nedense hemen Harem gelmektedir. Ancak Harem sanıldığı gibi Türk icadı değildir. Harem, Türk – Osmanlı toplumunda XVI. yüzyılda başlamıştır. Harem, Osmanlılardan önce Emeviler’de, Abbasiler’de, İran ve Bizans’ta da vardır (Tayanç, 1988: 95).

Osmanlı toplumunda kadın iki çerçevede ele alınabilir. Birincisi şehirli ve sarayda yaşayan kadınlardır. Öyle ki bu insanlar her türlü rahata kavuşmuş aynı zamanda zengin olan kadınlardır (Altındal, 1994: 90).

Öte yandan ikinci grubu ise erkeği ile beraber üretici olan köylü/taşra kadınları oluşturmaktadır. Bu gruptaki kadınlar başta tarım alanında olmak üzere birçok alanda çalışarak ev ekonomisine katkıda bulunurlar. Örgüsünü yapar, güzel sanatlar bakımından örnek teşkil edecek dokuma işleri meydana getirir. Kadın, burada tamamen ekonomik bir ögedir (Arat, 1994: 12).

Köylü kadın kültürel düzeyde çok fazla ürün vermeden ve katkıda bulunmadan yaşamıştır. Erkeğin yarısı kadar olan yasal hakları da olmasa, Osmanlı kadını için kendilerine hiçbir karşılık ödenmeden çalıştırılmış insanlar gözüyle bakılabilir. Diğer taraftan Osmanlı sarayında kadınlar, imparatorluğun ilk yüzyılında pek etkili olamamışsa da daha sonra Osmanlının son döneminde pek çok olaya karışmışlar ve belli ölçülerde etkili olmuşlardır (Doğramacı, 1989: 85).

Kadınların toplum yaşamındaki etkileri İkinci Meşrutiyet’le artmaya başlamıştır. Toplumsal geri kalmışlığın nedenini kadınların toplumsal konumuna bağlayan görüşlerin yanı sıra İkinci Meşrutiyet’in toplumun her alanında yaşattığı özgürlük ve eşitlikçi düşünce iklimi, kadınları da etkilemiş, o zamana kadar ev içine hapsedilmiş kadınlar, kendi durumlarını sorgulamaya başlamışlardır (Çolak ve Uçan, 2008: 21).

Osmanlı Devleti içinde 19. yüzyılın ikinci yarısında Meşruti temele dayalı bir sistem kurmak, Kanun-i Esasi’nin ilanı ile da serbest seçimlere gitmek ve böylece oluşturulacak meclise, ülke geleceğini teslim etmek gibi fikirlerle yola çıkan, hedef olarak batı örnekliğini seçen Osmanlı aydınlarından oluşan Jön Türkler’in (Durdu, 2003: 291) kadın-erkek eşitliğini savunan devrimci düşünceleri de Osmanlı’da feminizmin yolunu açmıştır (Altındal, 1994: 28).

II. Meşrutiyet döneminde, feminist nitelikli çok sayıda kadın örgütü oluşmuştur. O güne kadar eş, ev kadını ve anne olarak görülen Osmanlı kadını, özgürlük ortamından yararlanarak dernek ve dergiler üzerinden örgütlenmesini gerçekleştirmiştir (Aksu, Osmanlı Döneminde Kadın...). Bunlar kadınların eğitilmesini, iş fırsatları sağlanmasını, kılık kıyafetlerinin ve yaşam biçimlerinin modernleştirilmesini amaçlamışlardır (Altındal, 1994: 28).

19. yy. sonları 20. yy. başlarında yaşanan ekonomik baskılar, Batının etkisi, 1912 - 1913 Balkan Savaşı ve Birinci Dünya Savaşı gibi etkenler nedeniyle kadınlar evlerinden çıkıp kamusal alana girmeye başlamışlardır. Öncelikle ev işlerinde çalışmaya başlayan kadınlar, daha sonra sanayi de dâhil olmak üzere birçok iş alanına girmişlerdir. Birinci Dünya Savaşı sırasında orta sınıf kadınları, postanelerde ve çeşitli memuriyet alanlarında askere giden erkeklerin yerini almışlardır (Tayanç, 1988: 120).

Kamusal alandaki görünürlükleri artmaya başlayan ve dernekler aracılığı ile örgütlenen kadınlar; eğitim, kültür ve ülke savunmasına yönelik mücadelelerini dernek ve cemiyetler üzerinden yürütmüşlerdir. Bu dönemde Ulviye Mevlan tarafından kurulan Osmanlı Müdafâ-i Hukuk-i Nisvan Cemiyeti, feminist yapısı ile dikkat çekmiştir (Kıcırcı, Osmanlı'da Kadın Örgütlenmesi...).

Kadınların sorunlarını ele alan Osmanlı Kadınları Terakkiperver Cemiyeti, İttihad ve Terakki Kadınlar Şubesi, Osmanlı Kadınları Şefkat Cemiyet-i Hayriyesi, Teali-i Vatan-ı Osmani Derneği (Toprak, 1985: 208) gibi dernek ve cemiyetler gibi dergiler de bu dönemde yavaş yavaş kendini göstermeye başlamıştır. Osmanlıda kadın örgütlenmelerinin başlamasıyla 40'ın üzerinde kadın dergisi yayım yapmıştır. Bunlar içerisinde Osmanlı Müdafaa-i Hukuk-i Nisvan Cemiyeti tarafından çıkarılan Kadınlar Dünyası Dergisi, feminist yönü ile farklı bir konuma sahip olmuştur (Kıcırcı, Osmanlı'da Kadın Örgütlenmesi...).

1.1.3. Cumhuriyet ve Kadın

Kadınların toplumsal varlık olarak yerlerini almaları bir uygarlık aşamasıdır ve Atatürk ilke ve inkılâplarının önde gelenleri arasındadır. Mustafa Kemal, Türkiye Cumhuriyeti'ni kurarken Türk kadınına da kurtarmıştır. Kadının toplumsal değerinin bilinmediği, anlaşılmadığı, azımsandığı dönemlerde toplumlar kalkınmamış, geri

gitmişlerdir. Batı tarihinde bunun açık örnekleri görüldüğü gibi Osmanlı Devleti'nin toplumsal bünyesindeki çöküşünde başlıca nedenini kadınların toplumda gerektiği gibi yer almamasında gören Ziya Gökalp, Abdullah Cevdet, Celal Nuri, Süleyman Nazif ve Ahmet Muhtar Paşa gibi düşünür ve devlet adamları bulunmaktadır (Saim, 1991:105).

Tarihte başarıya ulaşan her inkılap hareketinde önderlerin kendilerinden önce yaşamış veya çağdaşları bulunan fikir adamlarının görüşlerinden etkilendiği görülmektedir. Atatürk de icraatlarında Tanzimat ve Meşrutiyet dönemi Türk düşünürlerinden etkilenmiştir (Kılıç, İkinci Meşrutiyet Devri Aydınlarının...).

Türk Milleti'ni layık olduğu seviyeye çıkarmak için inkılaplar yapan Atatürk'ten güç alan Türk kadını her alanda kendisini yenilemiştir. 1926 yılında kabul edilen Medeni Kanun ile kadının hukuksal haklara sahip olması sağlanmıştır. Bu hızlı ve çağdaş değişim ile erkeğin çok kadınla evliliği önlenmiştir. Yine bu yasa ile kadına kocasından ayrılma hakkı da verilmiştir. Evlilikte yaş sınırı getirilmiştir. Karşılıklı rıza ile evlilik müessesesinin kurulması öngörülmüştür. Miras hakkında kadının eşit olması öngörülmüştür. Tanıklıkta cinsiyet farkı önlenmiştir (Doğramacı, 1989: 91).

Medeni Kanunu'nun kabul edilmesinin yanı sıra 1930 yılında yerel seçimlere katılım, 1933'te köy ihtiyar heyeti ve muhtar seçilebilme, 1934'te genel oy hakkı kadınlara Batı demokrasisinde bile o dönemde henüz sağlanmamış bir statüdür (İnan, 1975: 193).

Kadınların durumunun, eski düzeni yıkmak açısından bir anahtar rolü oynaması, birçok reformcu hükümetin uyguladığı bir politikadır ve kadınların erkek iktidarı tarafından çeşitli politikalar için simge olarak kullanılmasının bir parçasıdır. Kadınlar var olan düzende ikincil konumda olduklarından, hangi çerçevede olursa olsun ataerkil iktidarlar tarafından çok farklı anlamlar için birer simge olarak kullanılmışlardır. Kemalist Cumhuriyet de son çözümlemede ataerkil bir devlettir; ancak Cumhuriyet'in kadınlara ilişkin uygulaması ile şeriatın egemen olduğu Osmanlı Devletinin uygulaması arasında kadınlar açısından çok önemli farklar olduğu belirtilmiştir (İnan, 1975: 199).

1.1.4. Günümüzde Türk Kadını

Atatürk yalnız çağdaş Türkiye'nin kurucusu olarak değil, aynı zamanda öteki Müslüman ülkelerde de laikliğin öncüsü olarak dünyanın hayranlığını kazanmıştır. Atatürk'ün sağladığı yenilikler, yüzyıllardır bir düş olan kadın – erkek ilişkilerinde eşitliği sağlamış ve kadının toplum içerisindeki atılgımcı gücünü ortaya çıkarmıştır (Saim, 1991: 105-107).

Kadınlar için 1923 yılında ücretsiz eğitim zorunluluğı getirilmiştir. Medeni Kanunu'nun 1926 yılında kabul edilmesinin yanı sıra 1930 ile 1934 yılları arasında seçme seçilme hakkına kavuşmuştur. Bu haklar bütün kadın nüfus tarafından eşit düzeyde kullanılmasa da birçok kadın eğitim, siyasal katılım ve istihdam fırsatı elde etmiştir (Madeline, 2001: 248).

8 Haziran 1936 tarihinde kabul edilen İş Kanunu ile kadınların çalışma hayatındaki en önemli düzenleme gerçekleştirilmiştir. Bu tarihe kadar kadınların çalışma koşullarını düzenleyen bir kanun bulunmamaktadır. Bu yasayla kadın, erkek ve çocukların çalışma koşulları yeniden düzenlenmiştir. Kanunun ilk maddesinde “Bir iş akdi dolayısıyla, başka bir şahsın işyerinde bedenlen ve yahut bedenlen ve fıkren çalışan kimseye işçi denir” ifadesiyle ‘işçi’nin tanımı yapılmıştır. Böylece hayatını emeğı ile kazanmakta olan kadınlar da bu tanımın içerisinde alınmıştır (75 Yılda Kadınlar ve Erkekler, 24-25).

Türkiye’de Cumhuriyet’ten sonra da halen süregelen kadın sorunu bir hukuk sorunu değil gerçek bir sorundur. Şunu cesaretle itiraf etmek gerekir ki Türkiye’de kadın hareketi birkaç büyük kentten öteye derinlere işleyememiş, işlemek şöyle dursun Atatürk’ün ölümünden sonra çok daha geriye gitmiştir. Çünkü Türkiye’de kadın sorunu, gerçekte kadın sorunu değil, bir erkek zihniyet ve taassup sorunudur (Saim, 1991: 122).

Günümüz Türkiye’sinde erkek egemenliğı bir sarsıntı geçirmektedir. Kendisine biçilen dar kalıplara sığmak istemeyen kadınlar bilinçlenmekte ve tüm kalıpları kırmaktadır. Bildikçe aydınlanan kadın, aydınlandıkça değişmekte, değişikçe yüreklenmekte ve yeni arayışlar içerisinde girmektedir. İnsan hakları, demokrasi ve eşitlik noktasında yaşanan gelişmelerin yanı sıra kadınların yaşamlarını etkileyen ‘değişimi’, bilginin artışı, reformlar, dışsal etkiler, bireylerin bilinçli istek ve kararları,

değişen koşullardan etkilenen bireysel eylem gibi faktörler de meydana getirmektedir (Saim, 1991: 8).

Çağdaş kadın, artık geçmişin o sinmiş, suskun, başı öne eğik kadını değil, tam tersine özgürlüğünü bulmuş ve ileriye bakmaktadır. Korkusuz, hırslı, giderek bilinçlenmekte, düşündüğünü söylemekten çekinmemekte; hepsinden önemlisi talep etmesini bilmektedir (Saim,1991: 9).

1.1.4.1. Değişen Toplum Yaşamı ve Kadın

Sanayileşme, siyasal yapıda ve kurumlarda farklılaşmaya gidilmesi, siyasal katılımın artması; geleneksel davranışların ve kişisel bakış açılarının değişmesine yol açan toplumsal ve psikolojik gelişmeler; modernleşmenin önemli yönleridir. Modern bir toplum, teknoloji, toplumsal dayanışma, kentleşme, okuryazarlık, toplumsal hareketlilik, laik düzen ve ulusal kimlik bilinci gibi ögelerin yaygın olduğu bir toplum olarak tanımlanmaktadır (Arat, 1995: 10).

Geleneksel toplumlarda kadın hakları yetersizdir. Kadının toplumsal statüsünün yanı sıra dinsel statüsünün de zayıf olduğu gözlenmiştir. Modernleşme ve çağdaşlaşma ile orantılı olarak kadın hakları konusunda bazı atılımlar yapılmıştır (Arat, 1995: 25). Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde kadınların dernek ve dergiler yolu ile günlük yaşamdaki görünürlüklerinin artmaya başlaması ile toplumda değişiklikler oluşmaya başlamıştır. Bunun sonucunda da kadın hakları ve kadın statüsüne ilişkin tartışmalar ortaya çıkmıştır.

Jön Türkler döneminde hiç de azımsanmayacak bir kadın hareketinin varlığı görülmüştür. Türk milliyetçilerinin kadın haklarına olan ilgilerinde Jön Türk hareketinin ulusalcı ve demokratik eğilime sahip olmasının etkisi büyüktür. Bunun yanı sıra modernleşmekte olan orta ve üst sınıfa mensup erkeklerin geleneksel kadın-erkek ilişkilerinden ve görücü usulüyle evlendirilmekten duydukları hoşnutsuzluk da kadın sorununa eleştirel yaklaşımlarını sağlamıştır (Arat, 1995: 15).

Türk kültürü, erkek egemenliğini meşrulaştıran ataerkil değerleri yücelten ve kadınları bulundukları konumda tutan, cinsel iş bölümünü sorgulamasız benimseyen bir kültürdür ve kadınların yeri kadınlar tarafından belirlenmemiştir. 1980 sonrası feminizmi, yalnızca eşit haklar için mücadeleye girişmekle kalmamış, aynı zamanda

kendi kendini tanımlama ve ataerkil sisteme meydan okuma görevini de üstlenmiştir. Feminist hareket ise kadın sorununun temelinde ‘cinsiyet ayrımının’ yattığını vurgularken kadınlara ait bir bilinç ve duyarlılığın temellerini atmıştır (Arat, 1994: 8).

1.1.4.2. Kadının Toplumsal Yaşamda Yer Almasının Önündeki Engeller

1.1.4.2.1. Toplumsallaşma ve Toplumsal Cinsiyet

Toplumsallaşma, toplumun mevcut değer ve normlarının bireylere öğretilmesi süreci olarak tanımlanmaktadır. Bu süreç içerisinde birey, ferdi olduğu toplum içerisinde nasıl davranacağını öğrenmektedir. Cinsiyet ise kadın ve erkek arasında biyolojik olarak belirlenen farklılıklardır.

Toplumsal cinsiyet (gender); kadın ve erkeğin sosyal olarak belirlenen rollerini ve sorumluluklarını ifade etmektedir. Toplumsal cinsiyet biyolojik farklılıklardan dolayı değil, kadın ve erkek olarak toplumun bireyi nasıl gördüğü, nasıl algıladığı, nasıl düşündüğü ve nasıl davranmasını beklediği ile ilgili bir kavramdır (Akın, 2007: 2).

Başka bir deyişle toplumsal cinsiyet; toplumda var olan dini, kültürel ve ideolojik sistemlerin güçlendirdiği, geniş bir toplumsal işbölümünün görüntüsü olarak ortaya çıkmaktadır (Özçatal, 2011: 24).

Toplumsallaşma süreci kadına ve erkeğe cinsel rolleri açısından farklı kimlikler kazandırmakta ve farklı roller yüklemektedir. Kadın ve erkeğin benlik anlayışlarının farklı olması gerektiği yolundaki bu rol ayrımı, daha çok fiziki ayrıtlara dayandırılmaktadır.

Aile içerisinde kadına ve erkeğe yüklenen rol farklıdır. Erkek aile reisliğini sürdürürken kadınların kendilerinin, ailelerinin ve toplumun yeniden üretimi için eş, çocuk ve ailenin diğer bireylerinin bakımı, ev işleri ile ilgili yaptıkları kullanım değeri taşıırken üretim faaliyetlerinden sayılmamakta, değersiz kılınmaktadır (Özçatal, 2011: 22).

Statü ve rol kavramı, toplumsal yapıyla birey arasındaki ilişkinin anlaşılmasına yardım etmektedir. Statü, bireyin toplum yapısındaki konumunu tanımlarken; rol, belli bir toplumsal konumda bulunan bireyde aranan davranışları ve bireyin bunları nasıl

karşıladığını vurgulamaktadır. Cinsel rol kavramı da genel olarak kişinin kadın yada erkek olması nedeniyle kendisinden beklenen ya da kendisinin gerçekleştirdiği eylemler olarak tanımlanmaktadır (Tan, 1980: 158).

Cinsel iş bölümü ya da cinsel ayrışım ise kadınla erkek arasında farklı kişiliklerin oluşması ile gerçekleşen bir rol ve görev dağılımı sürecidir. Bu ayrışım aynı zamanda genellikle kadına karşı ayırt edici nitelikte olduğundan kadın-erkek statüleri arasındaki eşitsizliklerin de başlıca nedenini oluşturmaktadır. Her toplum, kadın ve erkeğe ayrılan rolleri, geleneksel norm ve değerlere dayalı basmakalıp yargılarla haklı göstermeye, kadın ve erkeğe uygun düşen davranışları geleneksel imgelerle anlatmaya ve sağlamlaştırmaya yönelmektedir.

Toplumsallaştırma sürecinin özündeki değer, inanç ve imgeler kuşaktan kuşağa aktarılarak insanların yaşantılarını yönlendirmekte, kadın ile erkekten her birine uygun davranışları saptamaktadır. Böylelikle cinsel rol anlayışlarının benimsenmesi sağlanmaktadır. Toplum, beklenen ölçü ve kalıplardan sapıcı davranışları hoş karşılamadığı için bireyler kendilerini yerleşik normlara uydurmaya çalışmaktadır. Kadınların ve erkeklerin düşünce ve tutumları bu beklentilere göre biçimlenmektedir (Tan, 1980: 181).

Cinsel rol kalıp yargıları, genellikle fiziki ayrılıklardan çıkarsanan psikolojik ayrılıklara dayandırılmaktadır. Erkekler, kadınlara kıyasla daha girişken, bağımsız, çözümleyici, başkalarının daha az etkisinde kalan, buna karşılık daha az konuşan kişiler olarak görülmektedir. Kadınlar ise bakıcılık, eğiticilik, insanlarla ilişki kurma gibi özellikleri gerektiren işleri öğrenme ve yapmaya daha yakın sayılmaktadır. Erkekler ve erkeklere özgü sayılan niteliklere, genellikle kadınlar ve kadınlara özgü niteliklerden daha çok değer verilmektedir (Erten,1986: 120).

Kadının cinsiyeti dolayısıyla ruhsal ve bedensel yönden erkekten zayıf olduğu düşüncesiyle başvurulan sınırlamalar, güvenlik ve koruma kaygısıyla alınan önlemlerle daha da ağırlaştırılmaktadır. Bunun sonucu kadınların ekonomik yaşama katılmaları zorlaşmaktadır. Birtakım toplumsal ve ekonomik baskılar sonucu bu aşılıma çalışılsa da bu kez katılma biçimleri kalıp yargılara uydurulmaktadır. Toplum kadını yalnız cinsel rolüyle algılayıp erkeğe yetkinlik, ussallık yüklediği sürece kadının edilgen,

duygusal ve güçsüz kalması da kaçınılmaz bir sonuç olarak ortaya çıkmaktadır (Yaktıl, Güçhan vd, 1990: 223-239).

1.1.4.2.2. Erkek Dünyasında Kadın Algısı

Kadın sorununa tarihi gelişim süreci ve modern hayatta içinde bulunduğu sosyo-kültürel konum açılarından bakmak mümkündür. İnsanlık tarihinin ana soyluluğa dayandığı dönemde kadın daha baskınken erkek değersiz görülmüş, üreme gereksinimi haricinde pek ihtiyaç duyulmamıştır. Doğanın yetersiz kalması sonucunda ortaya çıkan ihtiyaçları karşılamak için erkeğin gücüne başvurulması beraberinde erkeğin her alanda kendini egemen ilan etmesine, kadını ötekileştirerek kendi egemenliği altında tutmasına neden olmuştur (Özkoçak ve Tavuz, 2014: 189).

Tarihsel süreçte ilk ataerkil toplumlar, kadına olan tutumlarını, zamanla mitlere dönüşen tabularla dile getirmişlerdir. Ataerkil düzenin eşyalaştırma eğilimi kadını çoğunlukla cinsel bir nesne durumuna indirgemıştır. Bu durumun en belirgin biçimi, onu taşınabilir mal gözüyle görmek, insan haklarından yoksun bırakmak olmuştur (Arat, 1994: 13).

Eski Hint geleneğinde kadın, erkeğine mutlak itaat ve sadakat göstermektedir. Beşeri işlemlerde kadının belirleme ve tercih hakkı bulunmamaktadır. Kocası ölen kadın, çoğu yerde kocası ile birlikte yakılmaktadır. Eski Çin ve Japon geleneğinde kadın, ıslah edilmesi gereken bir varlık olarak değerlendirilmektedir. Eski Yunan ve Roma geleneğinde kadın, alınıp satılan veya devredilen bir eşya gibi değerlendirilmekte; yaratılıştaki eksik kalmış sıra dışı bir varlık ve kötülüğün kaynağı olarak nitelendirilmektedir. İslam öncesi Araplar'da kız çocukları toplumun yüz karası sayıldığı için çoğu zaman diri diri gömülmek suretiyle öldürülmektedir (Bahadır, 2005).

Ortaçağ Avrupası'nda da kadına karşı yapılan haksız ithamların ve yakıştırmaların olduğu görülmektedir. Sürekli olarak savunmasız gözüyle bakılan kadın, açık saldırıların hedefi durumuna gelmiştir. Bu saldırılardan biri de Ortaçağ'da şeytana tapmanın cadılıkla eşdeğer tutulduğu, cadılığın kadının doğasında var olan bir olgu olduğu düşüncesidir. Bu durum, Batı toplumunda etkisini uzun süre devam ettirmiştir (Gülaçtı, 2012: 82).

Kadınların erkeklerden çok değişik bir biçimde değerlendirilmesinin sebebi, erkekten farklı olmasından kaynaklanmaktadır. Davranış biçimi olarak erkek; hırçın, bağımsız, kendine güvenen, mantıklı, egemen, güçlü kadın ise; yumuşak, duygusal, itaatkâr, pasif, mantıksız ve nazik kavramlarıyla ilişkilendirilmektedir (Özkoçak ve Tavuz, 2014: 190).

Erkek, bir varlığa can veren kadından farklı olarak canını tehlikeye atarak var olagelmıştır. Zaman içerisinde doğuran cinse değil, öldüren cinse üstünlük tanınmıştır (Özkoçak ve Tavuz, 2014: 192). Bu durum, 'ideal' kişinin her zaman erkek olarak kabul edilmesine, kadın imgesinin erkeğin gururunu okşamak amacıyla düzenlenmesine neden olmuştur (Yaktıl, Güçhan vd, 1990: 223-239).

Erkek, kadını kendisi için değil, erkeğe göre tanımlamaktadır. Kadın özerk bir varlık olarak görülmemektedir. Erkek kadına referansla değil, kadın erkeğe referansla tanımlanarak farklılaştırılır. Kadın raslantısal olan, özsel olmayandır; erkek ise öznedir, mutlak olandır (Özkoçak ve Tavuz, 2014: 191).

1.2. ÇALIŞMA HAYATINDA KADIN

1.2.1. Kadınların Çalışma Hayatında Karşılaştıkları Problemler

Günümüz dünya nüfusunun yarısını oluşturan kadınlar, erkeklerle beraber toplumsal ve ekonomik yaşamı oluşturmaktadır. Buna karşın kadınların ekonomik yaşama yaptıkları katkı ile toplumsal ve ekonomik kalkınmadan yararlanma düzeyleri doğru orantılı olmamaktadır (Olgun, 2013: 1).

Kadınların toplumsal ve ekonomik alanda ikincil konumda görülmelerinin birçok nedeni bulunmaktadır. Toplumların yapısal özelliklerinin belirleyici olduğu bu etmenler arasında; 'erkek egemen' kültüre dayalı toplum ayrımcılığı, kadınların eğitim olanaklarından daha az yararlandırılması, fizyolojik olarak erkekten farklı olması, yasal düzenlemelerdeki eksiklikler ve yanlışlıklar gibi nedenler sayılabilmektedir (Kocacık ve Gökkaya, 2005: 195).

Kadınlar, erkekler gibi çalışma alanında yer alsalar da asıl faktör, erkeklerdir. Geçmişte toplumsal yargı kalıplarının beraberinde getirdiği ön yargı ve ayrımcılık

günümüzde azalma göstermiş olsa da cinsiyetçi ayrımcılık devam etmektedir. Bu ayrımcılıktan en fazla kadınlar olumsuz olarak etkilenmektedir. Erkeğin parayı kazanan olarak görüldüğü ataerkil sistemde işe alınma konusunda erkekler, kadınlardan daha fazla önceliğe sahip olmaktadır.

Tarihsel süreç içerisinde değişen üretim biçimlerine göre birçok alanda farklı statüyle ekonomik faaliyet gösteren kadınların, gerçek anlamda ücretli ve işçi statüleriyle çalışma hayatına katılmaları Sanayi Devrimi ile olmuştur (Olgun, 2013:1).

Sanayi Devrimi'nin gerçekleşmesi ile birlikte kadın gerçek anlamda işçi statüsüne ulaşmıştır. Bu dönemde kadın, emeğini ücret karşılığında işverenlere tahsis etmiştir. Ancak kadınlar, aynı işi yapmalarına karşın erkeklere göre ya daha az değer görmekte ya da daha az maaş almaktadır (Coşkun, 2003: 50).

Ülkemizde kadın işgücünün istihdamına katılımında eğitim, bilişimdeki gelişmeler, ekonomik, sosyal ve kültürel faktörler ön plana çıkmaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu'nun 2015 yılı verilerine göre 15 ve daha yukarı yaştaki nüfusun %50,6'sını oluşturan kadınlar, toplam işgücünün %30,3'ünü temsil etmektedir. Kadınların işgücüne katılma oranı son on yılda önemli bir artış kaydederek 2014 yılında % 30,3 olarak gerçekleşmiştir. Kadın çalışanların %49,9'unu oluşturan hizmet sektörü ile %32,9'unu oluşturan tarım sektörü kadınlar açısından istihdam sağlayan en önemli iki sektör konumundadır. Kadınların %16,1'i ise sanayi sektöründe çalışmaktadır. Eğitim kadın istihdamı açısından önemli bir faktör olup kadınların eğitim düzeyi arttıkça istihdam oranının da arttığı gözlenmektedir. Buna bağlı olarak kadın ve erkek istihdam oranında gözlenen farklılık, eğitim düzeyi arttıkça azalmaktadır (www.tuik.gov.tr).

Cumhuriyet sonrası artan sanayileşme sonucu ortaya çıkan göç hareketleriyle değişen hukuk sisteminin kadın-erkek eşitliği noktasında önemli bir adım olması, istediği alanda eğitim-öğretim görme ve buna bağlı olarak meslek edinme hakları gibi hakların verilmesiyle kadınlar için yeni iş alanları açılmıştır (Ersöz, 1997: 105-115).

Kadınlar günümüzde artık birçok meslekte yer almaktadır. 1980'li yıllardan itibaren artış gösteren köyden kente göçle birlikte tarım sektöründe yoğunlaşan kadın işgücü, sanayi sektörü için gerekli niteliklere sahip olmamasından dolayı hizmet sektörüne yönelmiştir (Yirmişişoğlu, 2009: 5).

İş piyasasında iş ve mesleklerin ‘kadın’ ve ‘erkek’ işleri olarak ayrışıp toplumsal kabul görmesinden dolayı, kadınlar ancak geleneksel kadın mesleklerinde yoğunlaşmakta, daha düşük statülü ve ücretli işlerde çalışmaya razı olmaktadır. Hizmet sektörünün kadınlar için uygun olduğu fikri toplumsal olarak kabul görmektedir. İş hayatında zaman içerisinde pozitif bir gelişme yaşanmakla birlikte ücretlendirmedeki dengesizliğin yanı sıra kariyer noktasında da kadınların önüne sistemin kendisinden kaynaklanan birtakım engeller konularak ilerlemeleri engellenmektedir (Olgun, 2013: 3-5).

1970’li yıllarda ABD’de ortaya çıkan, ilk kez Wall Street’de Hymowitz ve Schellhardt’ın ‘İş yaşamında kadın’ konulu söyleşide geçen, “Örgütsel önyargılar ve kalıplar tarafından yaratılan, kadınların üst düzey yönetim pozisyonlarına gelmelerini engelleyen görünmez-şeffaf ve yapay engel” olarak tanımlanan ‘Cam tavan’ durumu ile kadınlar, herhangi bir engel yokmuş gibi görünmesine karşın iş hayatlarında engellerle karşılaşmaktadır (Besler ve Oruç, 2010: 25).

İş için gerekli eğitimi alma konusunda erkeklere göre daha dezavantajlı durumda olan kadınlar, daha fazla çalışma imkânına sahip olma anlamında da güçlüklerle karşılaşmaktadır. Bundan dolayı kadınların meslekte yükselmeleri ve ilerlemeleri erkeklere göre hem güç olmakta hem de uzun zaman almaktadır (Olgun, 2013: 5).

Üst düzeydeki yönetici pozisyonlarına gelmeleri noktasında kadınları engelleyen sadece erkek egemen toplumun kadınlara uyguladığı ayrımcı politikalar değildir. Bu tip pozisyonlar daha fazla zaman ve enerji gerektirmektedir. Oysaki birçok kadın, çalışma ve aile yaşamını birlikte götürmek zorundadır. Bir yandan iş yaşamında var olma mücadelesi veren kadınlar diğer yandan da ev işleri ile uğraşmakta, çocuk ve yaşlı bakımını yerine getirmektedir. Bu da kadınların hayatında olumsuzluk oluşturabilmektedir (Yazıcı, 2012: 15).

1.2.2. Medya Sektöründe Kadın Gazeteciler

1.2.2.1. Osmanlı Döneminde Türk Kadın Gazeteciler

Osmanlı Devleti’nde Tanzimat döneminde başlayan kadın tartışmaları II. Meşrutiyet döneminde yoğunlaşmıştır. Değişim ve dönüşümün yaşandığı bu dönem,

kadın hareketleri için bir kilometre taşı olmuştur. Kurdukları dernekler üzerinden örgütlenerek hak taleplerinde bulunan kadınlar, basın yolu ile taleplerini dile getirmişlerdir (Arıkan, 2011:6).

Osmanlı Devleti'nin son döneminden Cumhuriyet'e kadar uzanan sürede mevcut özgürlük ortamından yararlanılarak çıkarılan 40'a yakın dergi, kadınlar için önemli bir güç unsuru olmuştur (Arıkan, 2011:6). Bu dönemde yayımlanan ilk kadın dergisi 1869 yılında Terakki Gazetesi'nin 48 sayı olarak çıkardığı Terakki-i Muhadderat'tır. Bu dergide kadının toplumdaki durumu eleştirilmekte Avrupa'daki feminist hareket hakkında bilgi verilmektedir (Aksu, Osmanlı Döneminde Kadın...).

Osmanlı Müdafââ-i Hukuk-i Nisvan Cemiyeti'ni kuran Ulviye Mevlan tarafından çıkarılan Kadınlar Dünyası, feminist yapısı ile farklı bir yere sahiptir. 1911-1913 yılları arasında günlük gazete olarak yayımlanan Kadınlar Dünyası, bu tarihten 1921'e kadar haftalık dergi olarak çıkmıştır (Çolak-Uçan, 2008: 55). Dergi, yayımladığı yazıların beraberinde getirdiği kamuoyu desteği kadınlar için açılan okul sayısının artmasına ve iş hayatına girişlerine olumlu katkı sağlamıştır (Kıcır, Osmanlı'da Kadın Örgütlenmesi...).

Başyazarı ve yazı kadrosunun tamamına yakını kadın olan, 1895-1908 tarihleri arasında yayımlanan 604 sayı ile en uzun soluklu dergi olan Hanımlara Mahsus Malumat Dergisi; sahibi kadın ve tüm yazarları kadın olan ilk dergi Şukufeza; kadınların siyasetle ilgili konularla karşılaştığı ilk dergi Demet; ilk renkli ve resimli kadın dergisi olan Mehasin bu dönemde öne çıkan dergilerdir. Bunların yanı sıra *Vakit Dergisi*, *Ayine Dergisi*, *Aile Dergisi*, *Hanımlar Dergisi*, *Mürüvvet Dergisi*, *Parça Bohçası Dergisi*, *İnsaniyet Dergisi*, *Türk Kadın Yolu Dergisi*, *Selanik'te çıkan ilk kadın dergisi Kadın Dergisi*, *Kırım'da Tercüman Gazetesinin eki olarak çıkan Alem-i Nisvan* da dönemin yayınları arasında yer almaktadır. Bu gazete ve dergiler, sadece entelektüel çevreden kadınların yazılarını yayımlamakla yetinmemektedir. Sorun ve görüşlerin yer aldığı okur mektupları köşeleri aracılığı ile kadınlara sıkıntılarını kendi ifadeleri ile anlatma fırsatı verilmektedir (Aksu, Osmanlı Döneminde Kadın...).

Batılılaşma hareketleri ile toplumdaki yeri yeniden tanımlanan kadınların Türk basın sektöründe çalışmaya başlaması ilk olarak Tanzimat döneminde görülmektedir (Asker, 1990: 117).

Ayşe Asker'in (1990: 117) 'Kadın Gazeteciler' isimli kitabında belirttiği gibi ilk kadın gazeteciler varlıklı ve tanınmış ailelerin iyi eğitim görmüş kızları arasından çıkmıştır. Osmanlı kadınları, ilk olarak gazetelerde daha sonra bu gazetelerin kadın sayfaları ile eklerinde sonrasında da kadın dergilerinde yazmaya başlamışlardır (Aksu, Osmanlı Döneminde Kadın...).

Osmanlı Devletinde ilk Türk kadın gazeteci Selma Rıza Feraceli'dir. İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin tek kadın üyesi, Hilal-i Ahmer Cemiyeti'nin genel sekreteri olan Feraceli, Jön Türkler'in lideri Ahmet Rıza Bey'in kız kardeşidir. Ailesinden gizlice İstanbul'dan kaçarak ağabeyinin yanına gittiği Paris'te Fransızca olarak yayımlanan *Meşveret Gazetesi*'nde ve Türkçe olarak yayımlanan Şuray-ı Ümmet Gazetesi'nde çalışan Feraceli, ilk Türk kadın gazeteci ünvanını Paris yıllarındaki çalışmaları ile almıştır. Feraceli, 1908'de II. Meşrutiyet'in ilanı üzerine döndüğü İstanbul'da gazetecilik yapmamış ancak sosyal hayatta rol almaya devam etmiştir. Meşrutiyet'in ilanından sonra yeniden teşkilatlandırılan Hilal-i Ahmer Cemiyeti'nde (Kızılay) çalışan Feraceli, 1931 yılında hayata veda etmiştir (Toros, İlk Türk Kadın Gazeteci, Selma Rıza).

Tanzimat'la başlayan, II. Meşrutiyet'le devam eden süreçte yazın hayatında yer alan, kadınların seslerinin duyulması için çaba harcayan yazarlar arasında Tarihçi Cevdet Paşa'nın kızları Şair Nigar Aliye ve Emine Semiye ön plana çıkmaktadır. Sabiha Sertel, gazeteciliği meslek olarak benimsemiş ilk Türk kadın yazardır (Çakır, Hanımlara Mahsus Gazete'den...). Arife Hanım, Ulviye Mevlan, Suat Derviş, Şair Nigar bint-i Osman, Fatma Fahrünnisa Hanım, Fatma Aliye, Nehize Muhiddin, Şair Leyla, Fatma Kevser, Zeynep Hanım, Hamide Hanım, Gülistan Hanım (Aksu, Osmanlı Döneminde Kadın...), Yaşar Nezihe, Müfide Ferit, Şair Nigar, Şukufe Nihal (Başar), Nezihe Muhiddin, Halide Edip (Adıvar), Aziz Haydar (Çolak ve Uçan, 2008: 55-82) bu dönemdeki kadın yazarlardan bazılarıdır.

1881 tarihinde Hazine-i Evrak mecmuasında yazdığı 'Ey Bülbül' gazeli ile yazın hayatına başlayan Abdülhak Mührünnisa Tarhan, 1890 tarihinde Ahval-ı Alem romanı yayımlanan Behice Ziya Kollar gazetecilik mesleğinde 50 yılı geride bırakan isimler arasındadır (Us, 1943: 1-45).

16 Şubat 1943 tarihinde Türk Basın Birliği İstanbul Şube Başkanı Hakkı Tarık Us'un çabalarıyla basın sektöründe yarım asrı tamamlayan gazeteciler için İstanbul Üniversitesi konferans salonunda '50 Yıl' jübile töreni gerçekleştirilmiştir. En az 50 yıldan beri imzaları yayın âleminde görülen 59 isim arasında Abdülhak Mührünnisa Tarhan ile Behice Ziya Kollar da yer almaktadır. Törenin açılışında konuşan Us, şair Abdülhak Hamid Tarhan'ın kız kardeşi olan Abdülhak Mührünnisa Tarhan'ın Hazine-i Evrak'ta yazdığı 'Ey Bülbül' gazelinin yayımlanmasının üzerinden 61 yıl geçtiğini, o tarihten jübilenin yapıldığı güne kadar basın hayatındaki yerini koruyan Tarhan'ın listeye girmeyi hak eden ilk isimlerden olduğunu belirtmiştir (Us, 1943: 42).

1890'da yazdığı Ahval-ı Alem romanı ile basın hayatına adım atan Behice Ziya Kollar'ın Pakize isimli eseri Maarif Mecmuası'nda yayınlanmış, kadınlara yönelik gazetelerde yer alan hikayelerinden sonra kardeşi Saffeti Ziya'nın Ziya isimli gazetesinde birçok edebi yazı yazmış, tiyatro eleştirilerinde bulunmuştur (Us, 1943: 61).

1.2.2.2. Cumhuriyet Döneminde Kadın Gazeteciler

Cumhuriyet'in ilanı sonrası Atatürk'ün çağdaş inkılaplarıyla Türk kadını, önemli kazanımlar elde etmiştir. Sosyal ve kültürel hayata hızlı bir şekilde dâhil olan kadınlar, eğitim, kültür, ekonomi, siyasal yaşamda gösterdikleri faaliyetleri basın sektöründe de devam ettirmiştir. Yazıları ile yayın hayatında yer alan kadınlar, halkın bilgilendirilmesini sağlama ve sosyokültürel kalkınmaya destek olmak amacıyla birçok dergi yayımlamıştır. Kadınlar, gazete ve dergiler aracılığı ile düşüncelerini yaymaya, böylece gelecek nesillere şekil verecek olan kadınları aydınlatmaya çalışmışlardır. Bu yayınlarda ayrıca eğitim, aile, çocuk bakımı ve eğitimi, moda, güzellik gibi konular ele alınmıştır. Özellikle kadın ve eğitim üzerinde durulan yazılarda Cumhuriyet döneminde kadınların eğitime ve hayata bakış açısını görmek mümkündür (Altunbay, 2013: 455).

Cumhuriyet'in ilk dönemlerinde yayınlanan ilk kadın dergisi 'Süs'tür. 1923 yılında yayınlanan ve kadınlara yönelik fotoğraflı olan dergi güzellik, moda ve mizah konularının yanı sıra daha çok edebi bir nitelik taşımaktadır. 1980'e kadar çıkan *Çalikuşu*, *Yıldız*, *Firuze*, *Âsâr-ı Nisvân*, *Kadın Yolu*, *Kadın Yazıları*, *Yeni Kitap*, *Hanımlar Alemi*, *El İşi*, *El Emekleri*, *Aile Dostu*, *Salon*, *Cumhuriyet Kadın*, *Moda Albümü*, *Model*, *Ev-İş*, *Okul Kızı*, *Ana*, *Sesimiz*, *Kadın Dünyası*, *Kadınlar Alemi*, *Ev-*

Kadın, Asrın Kadını, Türk Kadını, Ev Kadını, Aile, Hanımeli, Yeni Moda, Yeni Holivud Magazin, Hanımeli, Büyük Moda Mecmuası, Familya, Dişi Kuş, Resimli Romans, Resimli Hayat, Yelpaze, Sizin İçin, Elele, Hafta Sonu, Haftanın Sesi, Kadınca Örgü, Genç Kadın, Kadın Dünyası, Ev Kadını, Demokrat Kadın, Demokrat Kadın, Kadınların Sesi gibi dergi ve gazeteler, kadın duyarlılığının hâkim olduğu, yazıların daha çok kadınlar tarafından yazıldığı yayınlardır (Karabulut, 2005: 189).

Osmanlı Devleti'ndeki kadın hareketlerinde ön planda olan isimlerden bazılarını Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş süreci ve sonrasında basın sektöründe görmek mümkündür. Kadın hakları konusunda yazdıkları yazılarla gazeteciliğe başlayanlar arasında yer alan Halide Edip (Adivar), ülkemizin ilk haber ajansı olan Anadolu Ajansı'nın (A.A.) kuruluş çalışmalarında bulunurken Cumhuriyet dönemi kadın gazetecilerinden Sabiha Sertel, Ulviye Mevlan, Yaşar Nezihe, Emine Seher Ali, Mükerrerem Belkıs, Atiye Şükran, Nimet Cemil, Sacide, Nebile Akif, Meliha Canan, Aliye Cevat, Sıdıka Ali rıza, Müfide Ferit, Şukufe Nihal (Başar), Nezihe Muhiddin, Fatma Aliye gibi birçok isim gazete ve dergi yayımlama çalışmalarında bulunmuş, yazı yazmaya devam etmiştir (Çolak ve Uçan, 2008: 55-82).

Gazetecilik Enstitüsü'nün ilk mezunları arasında yer alan Vasfiye Özkoçak, Türkiye'nin ilk kadın muhabiri ve adliyenin de ilk kadın muhabiridir. Özkoçak, muhabir olarak başladığı mesleğini, 56 yıl sonra muhabir olarak tamamlamıştır (Kılıç, 2013: 86). *Hürriyet Gazetesi* tarafından 1950-1953 yılları arasında Kuzey Kore ile Güney Kore arasındaki Kore savaşını görüntülemesi için görevlendirilen Semiha Es, Türkiye'nin ilk kadın savaş foto muhabiridir. 11 Kasım 1950 tarihinde gazetede verilen Kore eki ile savaşı Es'in objektifinden izleme olanağına bulan Türk halkı, 1963-1973 yılları arasında yaşanan Vietnam savaşını beş yıl boyunca cephede izleyen Es'in fotoğraflarından takip etmiştir (Türk Tarihindeki Başarılı Kadınlar...).

TRT'nin ve Türkiye'nin ilk haber spikerlerinden, sunucu, yazar ve eğitimci Jülide Gülizar (Göksan)(<http://www.siyasetdergisi.com.tr>); *Milliyet Gazetesi*'nde "İngilizce bilen muhabir aranıyor" ilanı ile başladığı gazetecilik yaşamında yaptığı Fidel Castro, İdi Amin, Humeyni, Nelson Mandela, Yaser Arafat ve Liza Minelli'yle yaptığı röportajlarıyla ünlü bir gazeteci olan Leyla Umar (<http://www.milliyet.com.tr>); Cumhuriyet döneminin ilk kadın şair ve gazetecilerinden olan, birçok röportaj, fıkra,

hikâye ve romanın yazarı Neriman Hikmet (Özer, 2008); Emine Uşaklıgil (<http://www.biyografi.net>), Kerime Nadir Azrak (<http://www.dogankitap.com.tr>), Nimet Arzık (<http://www.haberturk.com>), Belma Akçura, Ayşe Hür, Ayşe Kulin, Deniz Som, Meral Tamer, Mine Söğüt, Seçkin Selvi, İpek Çalışlar bu dönemde öne çıkan kadın gazetecilerdendir.

1.2.2.3. 1980 Sonrası Kadın Gazeteciler

1970’li yıllarda uluslararası alanda artış gösteren kadın hareketleri, 1980 askeri darbesi sonrasında Türkiye’de kadınların kadın oldukları için karşılaştıkları sorunları güçlü bir şekilde gündeme getirmiştir. Devletten bağımsız, kendiliğinden oluşan, kadınların kadın oldukları için karşılaştıkları sorunları sorgulamak, bu sorunlara çözüm aramak amacıyla ortaya çıkan hareket, yayın organları, ortak kimlikler çerçevesinde toplanmış küçük gruplar veya yazar, sanatçı, gazetecilerden oluşmuştur (Moralioğlu, 2012: 292).

Zaman içerisinde güçlenen kadın hareketlerinin oluşturduğu etki, 1990’lı yıllarda basında yer alan kadın sayısının artmasına neden olmuştur (Kılıç, 2013: 87). Bu dönemde televizyon ve radyo yayınının küreselleşmeyle serbest bırakılması sonucu kadınlar, hizmet sektöründe yer alan medya alanında daha fazla yer almaya başlamıştır. Bu dönemde bazı gazeteler hazırladıkları kadın sayfası ve eklerinde ağırlıklı olarak kadın konularını işlemeye başlamıştır. Dergi yayıncılığı kadınların gazetecilik sektörüne girişini kolaylaştırarak hızlandırmıştır. Böylece gazetecilik kadınlar için bir meslek haline gelmiştir (Yazıcı, 2012: 11).

Kadınların ülkemiz gazeteciliğinde kendilerini yoğun olarak gösterdiği dönemin 1980’li yıllarla birlikte başladığını vurgulayan Ayşe Asker, ilk kadın gazeteciler ile günümüz kadın gazetecileri arasındaki farkı şöyle ortaya koymaktadır:

1. İlk kadın gazeteci varlıklı ve tanınmış aile kızları olmasına karşılık günümüzde gazetecilik yapan kadınlar çoğunlukla orta sınıfın kızlarıdır.
2. İlk kadın gazeteciler özel eğitim almış kimselerdir. Oysa günümüzde gazetecilik yapan kadınlar Cumhuriyet döneminde eğitimde sağlanan fırsat eşitliğinden yararlanmışlardır. Çoğunluğunu ise gazetecilik dalında da eğitim veren Basın Yayın Yüksek Okulu mezunları oluşturur.

3. İlk kadın gazeteciler çoğunlukla şiir, roman, öykü gibi yazın dallarında da ürün vermişlerdir. Bugünkü kadın gazeteciler içinde çevirmenlik, yazarlık yapanlar yok denecek kadar azdır.
4. İlk kadın gazeteciler, kadın hakları konusunda yazılarla gazeteciliğe başlamışlardır. Bunda ülkenin toplumsal ekonomik gelişmesi yanında aldıkları gazetecilik eğitiminde de rolü vardır. Kadın haklarına olan ilgileri ise kişisel çabalardan öteye geçmemektedir.
5. İlk kadın gazeteciler için gazetecilik, seslerini duyurabilecekleri bir araçtır. Günümüzde gazetecilik yapan kadınlar için ise gazetecilik bir meslektir (1990: 118-119).

Özel yayıncılık şirket sayılarının 1990'lı yıllardan itibaren artması ile özellikle görsel medyada kadın sayısının arttığı ve kadınların bazı üst düzey görevlere geldikleri gözlenmekte ise de medya sektöründe çalışan kadınlar genelde orta düzey pozisyonlarda yer almış, yönetim kademesini genel olarak erkekler oluşturmuştur (Yazıcı, 2008: 11).

Uzun yıllar kadınlara uygun bir meslek olarak görülmeyen gazetecilik sektöründe çalışan kadınların pek çok sorunu bulunmaktadır. Sürekli olarak işten çıkarılma durumu ile karşı karşıya kalan kadınlar, erkek meslektaşlarına oranla daha fazla çalışmak zorunda kalmaktadır. Erkek egemen yapının hâkim olduğu gazetecilik sektöründe kadınların üst kademelerde yer alması engellenmiştir. Ayrıca kadınların bu mesleği uygun görülmemelerinin bir diğer nedeni de çalışma saatlerinin belirsiz olmasındandır.

Çalışma saatlerinin yoğun olması nedeni ile kadının ailesine ve evine gerekli zamanı ve özeni ayıramayacağı düşünülmektedir. Ancak kadınların gazetecilik mesleğine olan yatkınlıklarının toplumsal gelişmeye paralel olarak kendini göstermesi ve işlerinde sergiledikleri başarılar kadın gazeteci sayısının artmasını sağlamıştır (2012: 16).

Basın sektöründe yer alan gazeteciler arasında kadınların oranının ne olduğu ve geçmişten bugüne nasıl bir seyir izlediği tam olarak bilinmemektedir. Farklı kaynaklara bakıldığında eğilimin artış yönünde olduğunu kabul etsek bile hali hazırdaki durumun pek parlak olmadığı açıktır (Tanrıöver, 2000: 177). Türkiye'deki çalışan nüfus içerisindeki pay düşünüldüğünde, kadın gazetecilerin erkek meslektaşları ile eşit sayıya ve duruma ulaştığını söyleyebilmek mümkün görünmemektedir.

Türkiye Gazeteciler Konfederasyonu, ülkemizde gazetecilerin temsil edilmesi noktasında önemli bir konumdadır. 6 Kasım 2013’de 86 Gazeteciler Cemiyeti ve basın meslek örgütü ile bunları bünyesinde toplayan 8 Federasyonun birleşmesi ile kurulan ve Türk basınının adeta çatı örgütü konumunda olan Türkiye Gazeteciler Konfederasyonu’ndan 12 Kasım 2015 tarihinde alınan bilgiye göre üye gazeteci sayısı yaklaşık 22 bin iken bunların 3800’ünü kadın gazeteciler oluşturmaktadır.

Türkiye’nin tek partili yönetimden çok partili demokratik bir rejime geçme sancılarının başladığı 1946 yılının 10 Haziran günü kurulan ve ülkemizin basın sektöründeki önemli mesleki kuruluşlarından olan Türkiye Gazeteciler Cemiyeti’nden 24 Ekim 2015 tarihinde alınan bilgiye göre yaklaşık 4 bin üyesinden 737’si kadın gazetecidir.

Ancak nicelik bir yana bırakılırsa yapılan niteliksel çalışmada kadın gazetecilerin erkeklerden farklı konumda oldukları ve farklı sorunlar yaşadıkları ortaya çıkmaktadır. Nitelikli işgücü gerektiren ve sosyal alanlardaki yüksek eğitimden istihdam sağlayan alanların birçoğunda olduğu gibi basın sektöründe de kadın çalışanların artmış olması anlaşılabilir. Bu artışta işgücü arzı ve talebi önemli rol oynamaktadır.

Arz yönünden getirilen açıklama eğitimle bağlantılıdır. Bu alanda yayımlanan bir çalışmada M. Kemal Öke (Öke’den aktaran Tanrıöver, 2000: 178) genel olarak gazetecilerin % 81 oranında yüksek eğitim aldığını belirlerken A. Asker, (Asker’den aktaran Tanrıöver) kadın gazetecilerle yaptığı çalışmasında bu oranı % 87 olarak tespit etmiştir. Bu da kadınların nitelikli iş yaşamına katılımında eğitim düzeylerindeki artışın önemli rol oynadığı şeklindeki genel eğilimin basın sektöründe de geçerli olduğunu göstermektedir.

Yazılı basında kadın istihdamı artmasına karşın, bu artış kuruluşlarda dengeli bir dağılım göstermemektedir. Günlük gazetelerin her kademesi ve alanında çalışanlar arasında kadınlar aynı oranda çoğalmamıştır. Batılı ülkelerde yapılan çalışmaların da işaret ettikleri üzere, kadın işgücünün dağılımı açısından, basında yatay ve dikey olmak üzere iki farklı ayırım gözlenmektedir. Yatay ayırım, kadın gazetecilerin tercih edilme gerekçelerine değinirken belirttikleri ‘sektörel ayrışma’ biçiminde ortaya çıkmaktadır. Bir başka deyişle, basının bazı ‘sayfaları’ ya da ‘servislerinde’ kadınlar daha fazla istihdam edilirken bazılarında ise sayıları yok denecek kadar az olmayı sürdürmektedir.

Basında da kadınların üst düzey konumlara gelmesini engelleyen, eş değer işlerde kadınlar aleyhine eş değer olmayan ücret ve hakların geçerli olması olarak nitelendirilen dikey ayırım anlamında açık bir ayırım bulunmamaktadır. Ancak burada da cam tavanların yanı sıra toplumsal cinsiyeti belirleyen genel koşullar geçerli olmaktadır (Tanrıöver, 2000: 179-181). Bu çerçevede Semra Somersan'ın da ifade ettiği gibi gazetecilik erkek şoven ülkede, erkek mesleği konumunu korumaktadır (1997: 8-9).

Basında üst yönetim kadrolarına veya köşe yazarlığı gibi daha prestijli alanlara kadınların yeterince ulaşmasını engelleyen şeffaf çatıların/cam tavan neler olduğu irdelendiğinde iki neden ortaya çıkmaktadır. Bunlardan ilki mesleğe ilişkin iken ikincisi toplumsal cinsiyet rolleri ile bağlantılıdır. Ancak dikkatlice incelendiğinde birinci yani mesleğe ilişkin etkenlerin de yine toplumsal cinsiyete işaret ettiği anlaşılmaktadır (Tanrıöver, 2000: 182).

Kadın gazeteciler tüm güçlükleri özveriyle çalışarak aşsalar da bu 'erkek egemen' toplum, erkek meslektaşları açısından söz konusu bile olmayan yeni engelleri kadınların önüne koymaktadır. Bu çalışmaya katılan K.G.4, olayları haberleştirme sürecinde erkek meslektaşlarının kaynaklar ile kurdukları ilişkiyi kuramamaktan yakınarak, "Kadın olduğun için erkeklere nazaran bazen haber almada daha başarılı olabiliyorsun. Aynı zamanda kadın olduğun için sarkıntılığa da maruz kalabiliyorsun. Adliyede görev yaptığım için bunun sıkıntısını en çok çekenlerden biriyim. Erkeklerin bakış açısı farklı olabiliyor ne yazık ki." ifadeleri ile yaşadığı probleme dikkat çekmiştir.

1978 yılında Duygu Asena tarafından çıkarılan Kadınca Dergisi moda, güzellik, çocuk bakımı ve sağlığı gibi konuların yanı sıra cinsel konulara değinerek kadının kendi bedenini tanımasını böylelikle cinsel yaşamdan erkek kadar zevk alabileceğini savunan yaklaşımıyla kadına bakış açısına yeni bir boyut kazandırmıştır. 1990'lı yıllardan itibaren yayımlanan *Şadırvan*, *Pazartesi*, *Ailem ve Ben*, *Anne ve Bebek*, *Bebeğim ve Biz*, *Burda*, *Elele*, *Estetica*, *Female*, *Cosmopolitan*, *Seninle*, *Modamag*, *Şebnem*, *Semerkand*, *Aile*, *Elle*, *Kim*, *Cosmo*, *Bazaar*, *Marie Claire*, *Votre Beaute* gibi dergiler kadın sorunları, kadın-erkek ilişkileri ve kadının toplumdaki yeri konusunda belirgin bir duruşa sahip olmakta ve okurlarına yol göstermektedir (Aköz, 1996: 1325-1333).

2013 Avrupa Kalite Zirvesi yılın yazarı ödülünü alan Nazan Şara Şatana (Kelimelere Hükmeden Kadın, 2013)); 2002 yılında PEN Yazarlar Derneği tarafından

Nobel Edebiyat Ödülü'ne aday gösterilen ilk kadın yazar adayı olan Leyla Erbil (Nobel'e aday Türk yazarlar); Duygu Asena (Arşiv Odası: Duygu Asena), Nesrin Turhan, Nevin Sungur, Nur Batur, Nuriye Akman, Nursun Erel, Pınar Ögünç, Yasemin Çongar, Yazgülü Aldoğan, Mine G. Kırıkkanat, Leyla İpekçi, Şebnem Bursalı, Aslı Aydıntaşbaş, Nuray Başaran, Nazlı Çetinok bu dönemde öne çıkan kadın yazar ve gazetecilerden bazılarıdır.

İKİNCİ BÖLÜM

ERZURUM YEREL VE YAYGIN BASIN KURULUŞLARINDA ÇALIŞAN KADIN GAZETECİLER ÜZERİNE BİR ALAN ARAŞTIRMASI

2.1. ERZURUM BASIN TARİHİ VE KENTTE GÖREV YAPAN KADIN GAZETECİLER

2.1.1. Kısa Bir Tarihçe

Doğu Anadolu Bölgesi'nin en büyük kenti olan Erzurum, oldukça eski bir yerleşim yeridir. Denizden yüksekliği yaklaşık 1900 metre olan kentte tarihi eserler, kış sporları tesisleri, eğitim kurumları, sağlık turizmi, tarım ve hayvancılık potansiyeli ön plandadır. 2015 yılı itibariyle 780.847'lik nüfusa sahip kentte yaşayan 384.630 kadının genel nüfus içerisindeki oranı yüzde 49,99'dur.

Tarihi İpek Yolu üzerinde bulunan ve doğu ile batıyı birbirine bağlayan güzergâhta yer alan Erzurum, ekonomik ve stratejik konumu itibariyle hem kamu kurumlarının hem de özel sektör kuruluşlarının bölge müdürlüklerini bünyesinde barındırmaktadır.

Sahip olunan ekonomik, sosyo-kültürel ve stratejik önem itibariyle Osmanlı Devleti'nden günümüze önemli bir merkez olan kentte bütün bunların yanı sıra yerel basın da önemli bir yere sahiptir. (Revnakoğlu, 1959: 6).

2.1.2. Tarihsel Olarak Değerlendirildiğinde Erzurum'da Çıkmış Belli Başlı Gazete ve Dergiler

Envar-ı Şarkıyye: Fikir ve kültür hayatı zengin olan Erzurum'da ilk matbaa 1856 tarihinde kurulmuştur. Bu matbaada 1867 tarihinde çıkarılan *Envar-ı Şarkıyye*, Anadolu'da çıkan ilk yarı resmi gazetedir (Polat, 2002: 9).

İkinci Mahmut'un emri ile 1831'de İstanbul'da Esad Efendi tarafından kurulan ve ilk Türk gazetesi olan *Takvim-i Vekayi*'den 36 yıl sonra Erzurum'da kurulan *Envar-ı Şarkıyye Gazetesi*'ni kimin çıkardığı tam olarak tespit edilememekle birlikte 1871-1872

tarihleri arasında gazetede çalışanların isimlerinin yer aldığı Vilayet Salnamesi verilerine göre Vilayet Matbaası Müdürlüğünü yapan Nasuh Efendi aynı zamanda gazetenin sorumluluğunu da yapmıştır (Yaşar, 1970: 33-34).

Tiflis'teki Rus neşriyatın gelişmesi üzerine Doğu Anadolu'yu fikri bakımdan aydınlatacak yayınlar yapması amacıyla kurulan gazete, dört büyük sayfa halinde haftada bir Perşembe günleri yayınlanmış ve 2000 baskı yapmıştır (Alyanak, 1999: 38).

İlk sayfasında Arap harfleri kullanılırken arka sayfasında o dönem nüfusun belirli bir bölümünü oluşturan Ermeniler'e de hitap etmesi için Ermeni harfleri ile Türkçe basıldığı *Envar-ı Şarkıyye Gazetesi*, 1916 yılındaki Rus işgaline kadar aralıksız yayınlanmıştır (Yaşar, 1970: 32).

1918'de yeniden yayın hayatına başlayan ve 1929'da 'Erzurum' ismini alan *Envar-ı Şarkıyye Gazetesi*, 1963 yılında kentte yayınlanmakta olan gazeteler arasında önemini ve yerini kaybettiği için yayın hayatına son vermiştir (Yaşar, 1970: 39-40).

Hadikatü'l Ahrar Gazetesi: *Envar-ı Şarkıyye*'nin yanı sıra Türkiye Büyük Millet Meclisi I. Dönem Erzurum Milletvekilliği yapmış olan Mustafa Durak Sakarya'nın 1908 tarihinde çıkardığı *Hadikatü'l Ahrar Gazetesi* ise şehirde çıkan ilk özel gazetedir (Alyanak, 1999: 55).

Yurttan haberlerin yer aldığı gazetede, yöresel olaylarla ilgili bilgiler de yer almaktadır. Gazetenin ilk sayısında Müftizade Abdullah Efendi'nin gazeteyi öven methiyesi 'Hadika'nın sade Türkçe ile yazılması, 1910 tarihinde Selanik'te yayımlanan *Genç Kalemler*'den birkaç yıl önce öztürkçe bilincinin Erzurum'da çıkan bu gazetede yer aldığı görülmektedir (Duman, 2000: 26-27).

Bingöl-Necat Gazetesi: Erzurum'un ilk siyasi nitelikli özel gazetesi olan *Bingöl-Necat Gazetesi*, 1910 yılında Trabzonlu Mehmet Efendi tarafından çıkarılmıştır. *Envar-ı Şarkıyye Gazetesi*'nin matbaasında basılan ve haftada iki gün yayımlanan gazete üç yıl sonra kapanmıştır (Bingöl, 2005: 3).

Albayrak Gazetesi: İttihat ve Terakki Cemiyeti tarafından 1913 tarihinde çıkarılan *Albayrak Gazetesi*, bu dönemde Türkçülük akımına sıkı sıkıya bağlı bir gazetedir. Haftada bir ya da iki kere çıkarılan gazetenin 1916'daki Rus işgaline kadar yaptığı ilk dönem yayınlarıyla ilgili fazla bir bilgi bulunmamaktadır. Şehrin 1918'de düşman

işgalinden kurtarılmasından bir yıl sonra 1919'da Süleyman Necati tarafından çıkarılan gazete, sadece Erzurum'un değil Vilayet-i Şarkiye'nin (Erzurum, Sivas, Van, Bitlis, Mamüretülaziz, Diyarbakır) sesi haline gelmiştir (Akbulut, 2006: 13-19). İkinci döneminde Milli Mücadele'ye verdiği destek nedeni ile bir dönem Sadrazam Damat Ferit Paşa'nın İstanbul'a girişini yasakladığı gazetelerden olduğu söylenen *Albayrak*, Süleyman Necati'nin kardeşi Mithat Bey tarafından milli bütünlük yerine özerkliğe yakın düşüncelere alet edildiği gerekçesiyle 1921 yılında Kazım Karabekir tarafından kapatılmıştır (Akbulut, 2006: 93-94).

Özdilek Dergisi: Cumhuriyet döneminde Erzurum Muallimler Mektebi Müdürü Cemal Gültekin tarafından 1923 yılında çıkarılan *Özdilek Dergisi*, okullaşmanın önemine ve öğretmenlik mesleğine yönelik yazıları ile şehir basını için önemli bir yere sahip olmuştur (Işık ve Eşitti, 2014: 55). Üç yıl boyunca yayınlanan dergi, her sayısında yeni fikirler getirmiş, yeni imla şekilleri vermiş, Cumhuriyet idaresi ve Atatürk'ün gerçekleştirdiği inkılapların toplum tarafından özümsemesine katkı sağlamıştır (Alyanak, 1999: 71).

Muallimler Birliği Dergisi: 1924 yılında Erzurum Muallimler Birliği'nin yayın organı olarak Müştak Sıdkı Bey tarafından çıkarılmaya başlanan *Muallimler Birliği Dergisi* ise eğitim, edebiyat, tarih, felsefe, sanat ve estetik konularının ele alındığı bir dergidir. Erzurum'da bir dönem öğretmenlik yapan Ahmet Hamdi Tanpınar'ın da yazılarının gazetede yer aldığı görülmektedir (Işık ve Eşitti, 2014: 55).

Şen Yayla Dergisi: Şevket Süreyya Aydemir tarafından 1927 tarihinde yayımlanmaya başlayan *Şen Yayla* ilmi ve edebi içerikli bir dergidir. Erzurum Muallimler Birliği tarafından desteklenen dergi, bazı önemli ajans haberlerini tek yaprak olarak vermiştir. 24 Temmuz 1923 tarihinde Lozan Anlaşması'nın onaylanması 'Sulh yapıldı' başlığı ile tek yapraklık ek olarak yayımlanmıştır (Alyanak, 1999: 78).

Doğu Gazetesi: Cumhuriyet'in ilk yıllarında Bölge Umum Valisi Tahsin Özer, İstanbul'dan Cihat Baban ve Bahadır Dülger'in yardımıyla 1937'de *Doğu Gazetesi*'ni çıkarmıştır. İlk beş nüsha sonrası günlük olarak basılan gazete, Anadolu'da İstanbul basını ölçeğinde bir gazete olarak iki yıl boyunca yetkin bir içerikle çıkarılmıştır. Bürokrat yazarların yanı sıra devletin de destek verdiği gazete, Anadolu'da da İstanbul

basını ayarında zengin içerikli ve etkili bir gazete çıkarılabileceğini göstermesi bakımından önemlidir (Duman, 2000: 35).

Demokrat Erzurum Gazetesi: 1950-1960 yılları arasında Kemal Tuğrul ve Hüsamettin Yılmaz tarafından çıkarılan, günlük siyasi olaylara yer veren *Demokrat Erzurum Gazetesi*, Demokrat Parti'nin yayın organı durumundadır (Işık ve Eşitti, 2014: 57).

İnkılap Gazetesi: Günlük siyasi gazete olarak 1954 yılında yayın hayatına başlayan *İnkılap*, Hürriyet Partisi'nin yayın organı gibi hareket etmiş, Demokrat Parti'nin fikir ve uygulamalarına muhalif bir çizgi takip etmiştir (Duman, 2000: 41).

Hürsöz Gazetesi: En uzun süre yayımlanan gazetelerden olan *Hürsöz*'ün yurt genelinde de dağıtımı yapılmıştır. İmtiyaz sahipliğini Ahmet Polat'ın yaptığı gazete yurt ve dünyadan haberler ile yöresel haberlere ve yorumlara yer vermiştir. Gazete ilk yayına başladıktan 35 yıl sonra, 1990'da kapanmıştır (Işık ve Eşitti, 2014: 57).

Milletin Sesi Gazetesi: 1956 yılında Necati Özgüz ve Abdurrahman Kahvecioğlu tarafından çıkarılmaya başlanan *Milletin Sesi Gazetesi*, sonraki yıllarda Kemal Alyanak yönetiminde yayın hayatına devam etmiştir. İlk yıllarında Millet Partisi'nin yayın organı gibi çıkan gazete sonraki dönemlerde şehir haberleri, kültür ve sanat yazıları ile Erzurum basınında önemli bir yere sahiptir (Duman, 2000: 44-45).

Doğu Ekspres Gazetesi: Şinasi Hakkı Ünal tarafından 1957 yılında çıkarılan *Doğu Ekspres Gazetesi*, Demokrat Parti'nin görüşlerini benimseyen yayınlarından dolayı 31 Mayıs 1960'ta askeri yönetim tarafından kapatılmıştır. Üç yıllık bir sürecin ardından 1963'te tekrar çıkarılan gazete, 1992 yılından itibaren Özmen Akkök tarafından çıkarılmıştır. Haber yorum ağırlıklı bir yayın politikası olan kültürel konulara da yer veren gazete, uzun ve istikrarlı bir yayın hayatına sahip olmuştur (Duman, 2000: 46).

Merhaba Gıdık Dergisi: Mizahi bir dergi olarak çıkan *Merhaba Gıdık*, 1960'ta yayın hayatına başlamıştır. Şerafettin Yılmaz tarafından çıkarılan dergi, siyasi olaylar karşısında halkın çıkarlarını mizahi bir şekilde ele almıştır (Işık ve Eşitti, 2014: 58).

Albayrak Gazetesi: 1964 yılında Hürrem Tutar tarafından çıkarılan, Osmanlı Dönemi'ndeki *Albayrak Gazetesi* ile isim benzerliğinin dışında bir ilgisi olmayan

Albayrak Gazetesi, günlük siyasi bir gazete olarak yayın yapmıştır. İçeriği ve baskı kalitesi fazla iyi olmayan, 2012 yılına kadar devam eden gazete, uzun ömürlü olması ile dikkat çekmiştir.

Hareket Dergisi: Haftada bir yayınlanan *Hareket Dergisi*, 1964 yılında N. Mustafa Polat tarafından çıkarılmıştır. Said-i Nursi'nin fikirlerine önem verilen dergi, dini-ümmeççi bir fikri yapıya sahiptir (Duman, 2000: 54).

Devrim Gazetesi: Yayın hayatına 1965 yılında başlayan *Devrim Gazetesi*, Dündar Özden tarafından çıkarılmıştır. Cumhuriyet Halk Partisi'ni destekleyen gazete, bu partinin fikirlerini yaymayı amaçlamıştır. 1982'de satıldıktan ve *Yeni Haber* ismini alan gazeteden sonra Erzurum'da sol görüşlü veya sol partileri destekleyen bir gazete çıkmamıştır (Işık ve Eşitti, 2014: 58).

Kardeş Edebiyatlar Dergisi: Türkiye Cumhuriyetlerindeki Türklerin, sanat ve edebiyatlarını tanıtmak amacıyla 1982'de yola çıkan *Kardeş Edebiyatlar Dergisi*, 1999 yılına kadar yayın hayatını devam ettirmiştir. Atatürk Üniversitesi'nden Doç. Dr. Yavuz Akpınar tarafından çıkarılan dergide Kırgız, Azeri, Türkmen ve Özbek edebiyatları hakkında geçmiş ve bugüne dair bilgi vermiştir (2014: 58).

Erzurum Gazetesi: Haftalık siyasi-kültürel amaçlı olarak 1992 yılında Selahattin Şener tarafından çıkarılan *Erzurum Gazetesi* yerel, siyasi, sosyal ve kültürel haber ağırlıklı bir içeriğe sahiptir. İlk günden itibaren kesintisiz bir şekilde yayınlanan gazete, son yıllarda 40 sayfayı bulan zengin içeriği ile dikkat çekmiştir. *Büyük Erzurum* adıyla 1994 yılında Bekir Okur tarafından çıkarılan daha sonra *Palandöken* adını alan gazete, haftalık olarak yayınlanmıştır. Dünyadan, yurttan ve şehirden haberlerin yanı sıra ekonomi, kültür, sanat ve edebiyat konularının da etraflica ele alındığı gazete, kısa zamanda şehirde etkili bir yayın organı haline gelmiştir (Duman, 2000: 73-78).

Hakikat Gazetesi: Uzun yıllar basın camiasının içerisinde yer alan Necati Çakır tarafından 1996 yılında çıkarılan *Hakikat Gazetesi*, sayfalarında yerel haberlerle birlikte ulusal haberlere, ekonomi ve spor haberlerine yer vermiştir (Işık ve Eşitti, 2014: 60).

Fırfırık Dergisi: Kentin ilk ve tek mizah dergisi olarak gazeteci Vedat Refayeli tarafından 2003 yılından tabloid formatta çıkarılan *Fırfırık Dergisi*, 2015 yılına kadar aralıklı olarak 317 sayı yayımlanmış, 318'inci sayıdan sonra ise aylık çıkmaya

başlamıştır. Şehrin sosyal, politik ve ekonomik sorunlarının mizah üzerinden anlatıldığı dergideki tüm karikatürler, Refayeli'nin kaleminden çıkmaktadır (Yıldırım, 2015: 128).

2.1.3. 2000'li Yıllarda Erzurum Basını

Anadolu'daki ilk Türkçe gazetenin çıktığı, köklü bir basın geçmişine sahip olan Erzurum, medyanın nitelik ve etkinliğinin artırılması amacıyla 2010 yılında Basın İlan Kurumu tarafından başlatılan, Eski Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç'ın desteklediği benzer yayın politikasına sahip gazetelerin birleştirilmesi önerisinin hayata geçirildiği yer olmuştur (<http://www.bik.gov.tr>).

16 Ocak 2102 tarihinde kentte bulunan 16 gazete, bu tarihten sonra 4 gazetenin çatısı altında yayın hayatına devam etmiştir. Gazetelerin nitelik ve etkinliklerinin artırılması amacıyla hayata geçirilen uygulama ile *Dava*, *Doğudan Doğan Güneş*, *Albayrak*, *Erzurum*, *Göktürk*, *Haber Doğu*, *Kurtuluş*, *Manşet*, *Olaylara Yorum*, *Sıla* ve *Ufuk 2000 Gazeteleri*; *Doğu Ekspres*, *Palandöken*, *Milletin Sesi* ve *Yeni Kuşak Gazeteleri* çatısı altında birleşerek yayın hayatını sonlandırmıştır (Işık ve Eşitti, 2014: 61-62).

Manşet, *Albayrak* ve *Sıla Gazeteleri*'nin bünyesinde birleştiği *Doğu Ekspres Gazetesi* bir ay sonra ismini *Erzurum Hakimiyet* olarak değiştirmiştir. Böylece yarım asırlık bir geçmişe sahip olan *Albayrak* ve *Doğu Ekspres Gazeteleri*'nin basın hayatı sona ermiştir. Bir yıl boyunca *Erzurum Hakimiyet* olarak çıkan gazete, isim hakkıyla birlikte 2013 yılında *Pusula Gazetesi*'ne devredilmiştir (2014: 62).

2012 yılında “Doğu'nun İlk ve Tek Bölge Gazetesi” sloganı ile yayın hayatına başlayan *Pusula Gazetesi* ilk yılın sonunda tirajını 100 binin üzerine çıkarmıştır. Gazete kağıt kalitesi ve içerik yönünden ulusal nitelikte bir gazete olarak yayımlanmaktadır (Işık-Eşitti, 2014: 62).

Birleşmenin gerçekleştiği bir diğer gazete olan *Milletin Sesi*; *Haber Doğu*, *Olaylara Yorum* ve *Dava Gazeteleri*'ni bünyesinde toplamıştır. Yarım asırdan uzun süre yayın hayatını sürdüren gazete, birleşmeden sonra da aynı isimle çıkmaya devam etmiştir (<http://www.bik.gov.tr>).

Ufuk 2000, Göktürk ve *Erzurum Gazeteleri*, *Yeni Kuşak Gazetesi* çatısı altında birleşmiştir. Birleşme sonrası ismini *Erzurum* olarak değiştiren gazete, Haziran 2012’de ikinci bir değişikliğe giderek yeniden *Yeni Kuşak* ismini almıştır. Gazete günümüzde *Güne Bakış* ismi ile çıkmaya devam etmektedir (Işık-Eşitti, 2014: 64-65).

Zafer, *Doğudan Doğan Güneş* ve *Kurtuluş Gazeteleri*, *Palandöken Gazetesi*’nin çatısı altında birleşmiştir (<http://www.bik.gov.tr>). Gazete ortakları arasında çıkan anlaşmazlık üzerine *Doğudan Doğan Güneş Gazetesi*’nin eski sahibi Reşat Çakır, üç gazetenin hisseleri ile resmi ilan haklarını satın alarak 2013 yılından itibaren *Yeni Gün Gazetesi*’ni çıkarmaya başlamıştır (2014: 65).

Yaşanan birleşme sonrası kentte gazete sayısı 4’e düşmüştür. Ancak 1994’ten 2012’ye kadar çıkan, birleşme sonrası kısa süreliğine yayım hayatını sonlandıran *Palandöken Gazetesi*, 2013 yılından itibaren yeniden çıkarılmaya başlanmıştır (2014: 65).

1867’den günümüze kadar günlük, haftalık, 15 günlük, aylık ve yıllık olmak üzere 150’nin üzerinde gazete ve derginin yayımlandığı kentte (Duman, 2006: Önsöz) Erzurum Valiliği verilerine göre 2016 yılı itibariyle yaygın ve 24 yerel basın kuruluşu (gazete, televizyon, radyo, internet siteleri) yer almaktadır.

2.1.4. Erzurum Basınında Kadın Gazeteciler

Erzurum’da ilk kadın gazetecinin kim olduğuna dair bir uzlaşma yoktur. Erzurum’un araştırmacı ve duayen gazetecilerinden Alyanak 148 yıllık basın geçmişine sahip kentte ilk kadın gazetecinin Erzurum Muallimler Birliği tarafından 1924’ten itibaren çıkarılmaya başlanan *Muallimler Birliği Dergisi*’nde yazan Kız Sanayi Mektebi öğrencisi olan Fevziye Mustafa olduğunu belirtirken¹ (1999: 75), Duman ise ‘Erzurum Basın Yayın Tarihi -1867-1997’ isimli eserinde *Hür Söz Gazetesi*’nde Serbest Kürsü başlığı altında yazıları yayınlanan Süphan İpalan’ın Erzurum basınında yazılar kaleme alan ilk kadın yazar olarak isminden söz ettirdiğine yer vermektedir (2000: 267).

¹ Kemal Alyanak, Erzurum’da Basın (1999) isimli kitabının 75’inci sayfasında bu konu ile ilgili olarak şu ifadelerle yer vermektedir: “Fevziye Mustafa, Kız Sanayi Mektebinde okur iken bu dergide (*Muallimler Birliği*) yazı yazmağa başlamış ilk kızımızdır.”

Şehrin öğretim işlerine ve öğretmenlere yönelik bir meslek yayını olan ve sadece 10 yayın çıkabilen dergide mesleki konuların yanı sıra tarih, edebiyat, felsefe, sanat ve estetikle ilgili yazılara da yer verilmekteydi (Alyanak, 1999: 74). *Dadaş Gazetesi* sahibi Seyyare Alyanak; *Ilıcanın Sesi Gazetesi* sahibi Süheyla Çetin; *Yeni Haber Gazetesi* sahibi Sevinç Bilirdönmez (Alyanak, 1999: 108), *Hürriyet Gazetesi* Erzurum Bürosu'nda görevli Filiz Balcı, *Hakikat Gazetesi*'nden Şengül Boz, *Dünya Gazetesi*'nden Ela Karasu, *Pusula Gazetesinden* Sevda Güneş İncesu'nun yanı sıra *Erzurum Gazetesi*'nde köşe yazarlığı yapan Zekiye Çomaklı basın sektöründe yer alan kadınlar arasındadır (Duman, 2000: 241-267).

Doğu Anadolu Gazeteciler Cemiyeti'nin 1994 yılındaki yönetim kurulunda üye olarak yer alan Perihan Delen ise kentte basınla ilgili bir cemiyette görev alan ilk kadın gazetecedir (Doğu Anadolu Gazeteciler Cemiyeti Almanagi, 1998: 7).

Günümüzde ise yine Erzurum Valiliği verilerine göre basın kuruluşlarında 137 gazeteci çalışmaktadır. Yerel ve yaygın basın kuruluşlarında erkek üstünlüğü ön plandadır. Öyle ki basın sektöründe çalışan erkek gazeteci sayısı 111 iken kadın gazeteci sayısı sadece 26'dır. Başbakanlık Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü tarafından verilen Sarı Basın Kartı sahibi erkek gazeteci sayısı 82 iken, kadın gazeteci sayısı ise sadece 8'dir.

Kadın gazeteciler içerisinde bir bölge müdürü, bir il müdürü, iki genel koordinatör, bir yazı işleri müdürü, bir radyo spikeri, 2 yazar, bir internet editörü, bir emekli öğretim üyesi, 5 radyo program yapımcısı, 3 sayfa sekreteri ve 8 muhabir yer almasına karşın araştırmada 8'i muhabir ve biri bölge müdürü olmak üzere toplam 9 kadın gazeteci ile görüşme gerçekleştirilmiştir.

2.2. YEREL VE YAYGIN BASIN KURULUŞLARINDA ÇALIŞAN KADIN GAZETECİLER ÜZERİNE BİR ALAN ARAŞTIRMASI

2.2.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışma yerel ve yaygın medyada çalışan kadın gazetecilerin iş hayatlarındaki statüleri ve karşılaştıkları sorunları, işlerini yapmaya çalışırken özel yaşamlarında karşılaştıkları güçlükleri ortaya çıkarmak ve sorunlar karşısındaki tutumlarına dikkat

çekmeyi amaçlamaktadır. Bu bağlamda kadınların meslekteki konumları, iş yaşamında karşılaştıkları engellerin aşılması, bulundukları konumdan daha üst görevde fazla yer alması ve haklar konusunda bilinçlenmeleri ile ilgili olarak ülkemizde nelerin yapılması gerektiğinin ortaya konulması amaçlanmıştır.

2.2.2. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları

Bu çalışmanın kapsamını Erzurum yerel ve yaygın basın kuruluşlarındaki gazete ve ajanslar oluşturmaktadır. Bu çerçevede çalışmanın konusuna bağlı olarak sadece yerel ve yaygın medyadaki muhabir, editör ve bölge müdürü pozisyonunda çalışan kadınlarla görüşme yapılmıştır.

2.2.3. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada nitel yöntemler arasında sayılan etnografik yöntemle dayalı bir çalışmadır. Etnografi, “Araştırmacının incelediği toplum ya da topluluğa mensup insanların yaşamına, belli bir zaman boyunca katılmayı, olup bitenleri gözlemeyi, soru sormayı ve dinlemeyi” (Sarı, 2015: 338) içerir. Çalışmada bu yönde gazetecilik sektöründe farklı kurumlarda çeşitli pozisyonlarda çalışan kadınlarla yüz yüze görüşme tekniğinden yararlanılmıştır.²

Çalışmada dokuz kadın gazeteci ile görüşme yapılmıştır. Yüz yüze görüşme tekniğinin yanı sıra e-posta yolu ile gönderilen soruların yine aynı yöntemle cevaplandırılması şeklinde yürütülen çalışmada gazetecilere toplam 18 soru yöneltilmiştir.

Çalışma öncesi yöneltilen sorulara cevap verirken tecrübe ve düşüncelerini herhangi bir kaygı hissetmeden objektif bir şekilde aktarmaları amacı ile kendilerine kurum ve kendi isimlerinin kesinlikle kullanılmayacağı bildirilmiştir.

² Zaman kısıtlılığı ve gazetecilerin iş yoğunluğu nedeniyle bazı sorular gazetecilere e-posta yolu ile ulaştırılarak veri toplanmıştır.

2.2.4. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Kentteki yerel ve yayın kuruluşlarında görev yapan 137 gazeteci arasında yer alan 26 kadın gazeteci bu araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Kadın gazeteciler içerisinde bir bölge müdürü, bir il müdürü, iki genel koordinatör, bir yazı işleri müdürü, bir radyo spikeri, 2 yazar, bir internet editörü, bir emekli öğretim üyesi, 5 radyo program yapımcısı, 3 sayfa sekreteri ve 8 muhabir yer almaktadır. Araştırmada haber takibi gerçekleştiren 8 muhabir ve bu haberlerin editöryal sürecini yönlendiren bir bölge müdürü olmak üzere toplam 9 kadın gazeteci araştırmanın örneklemini olarak belirlenmiştir. Örneklemin belirlenmesinde özellikle mesleği sahada icra eden ve bu süreçte mesleğin uygulanmasında çeşitli zorluklarla mücadele eden kadın gazetecilerin seçilmesine dikkat edilmiştir.

2.2.5. Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırmada etnografi yöntemi kullanılarak 9 kadın gazeteciye yüzyüze görüşme tekniği ile yapılandırılmış sorular yöneltilmiştir. Kadın gazetecilerin cevapları ses kayıt cihazına kaydedilerek sonrasında deşifre edilmiş ve cevaplar çalışmanın anlam bütünlüğü içerisinde uygun alt başlıklara yerleştirilmiştir. Konular, yöneltilen sorulardan elde edilen cevapların içeriğine göre 13 farklı başlık altında sınıflandırılmıştır. Araştırmada görüşme yapılan her bir kadın gazeteciye numara verilerek görüşler rumuzlarla verilmiştir.

2.2.6. Araştırmanın Bulguları

2.2.6.1. Kişisel Özellikler

Doğu Anadolu Bölgesinin en büyük kentlerinden olan Erzurum'da yerel ve yaygın medya organlarında görev yapan kadın çalışanlar ile yapılan görüşmelerde ilk olarak kadın gazetecilerden yaşları, eğitim durumları, medeni durumları hakkında bilgi alınmıştır.

Verilen cevaplar doğrultusunda araştırmaya katılan 9 kadın gazeteciden 7'sinin 21-30 yaş aralığı grubunda olduğu, 2'sinin ise 31-42 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Yaş gruplarından da anlaşılabacağı üzere kadınların tamamı gençtir.

Kadın gazetecilerden 6'sı önlisans mezunu, 3'ü lisans mezunudur. Önlisans mezunlarının tamamının Radyo Televizyon Programcılığı Bölümü olduğu görülürken, lisans mezunlarından ikisinin İletişim Fakültesinin Gazetecilik ile Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü mezunu, birinin ise Açık Öğretim Fakültesi Halkla İlişkiler Bölümünden mezun olduğu görülmektedir. Buradan da anlaşılabacağı gibi kentte görev yapan gazeteci kadınların büyük bölümü yaptıkları meslekle ilgili bölümlerde eğitimlerini tamamlamışlardır.

Öte yandan araştırmaya katılan kadın gazetecilerden 3'ü evli iken 6'sı yaşamını bekâr olarak sürdürmektedir.

2.2.6.2. Mesleğe Başlangıç Süreci, İş Yaşamındaki Deneyimler

Araştırmaya katılan 5 kadın gazetecinin uluslararası ve ulusal nitelikte hizmet veren haber ajanslarında gazeteciliğe başladıkları anlaşılmaktadır. Kadın gazetecilerden 2'si yerel gazetede, 1'i yerel televizyon kanalında, 1'i ise okul gazetesinde mesleğe ilk adımını atmıştır. Böylece kadın gazetecilerin yarıdan fazlasının mesleğe daha geniş kesimlere hitap eden basın kuruluşlarında başladığı görülmektedir.

Kadın gazetecilerden 8'inin mesleki geçmişi 4 ila 9 yıl arasında olduğu, yalnızca birinin gazetecilikte 23 yılı geride bıraktığı görülmektedir. Bu verilere göre çalışmaya katılan gazetecilerin tamamına yakınının mesleki geçmişlerinin yeni olduğu anlaşılmaktadır. Bunda gazeteciliğin geçmiş yıllarda erkek mesleği olarak algılanmasının etkili olduğu düşünülmektedir. Ancak son yıllarda gazeteciliğe kadınların ilgisinin arttığını görülmektedir.

Araştırmaya katılan kadınlardan 5'i gazeteciliğe stajyer muhabir olarak başlarken, 2'si muhabir, biri ise tesadüfen muhabir olarak başlamıştır. 6 yıldır sürdürdüğü gazetecilik mesleği ile ilgili olarak K.G 4:

Eleman arandığını duyduktan sonra müracaat ettim. Aslında tesadüfen başladığım muhabirlik mesleğini bugüne kadar sürdürüyorum.

diyerek tesadüfen de olsa başladığı mesleğinden vazgeçmediğini göstermektedir.

2.2.6.3. Gazeteciliğe Başlama Gerekçeleri

Kadın gazeteciler mesleğe başlama gerekçelerini; ‘Hayalimdi’, ‘Yaşam tarzımı anlatabileceği için’, ‘Bilgi edinme ve öğrenme isteği’, ‘Ekran önünde olma’, ‘Spikerlik hayali’, ‘Çok eğlenceli, hareketli, yoğun, bilgilendiren ve bilgili olmayı gerektiriyor olması’, ‘Gazeteye karşı ilgili olma’ ve ‘Söz hakkım olsun, insanlar benim gözümünden de dünyaya baksın istedim’ şeklinde açıklamışlardır. Kadın gazetecilerin tamamına yakınının çocukluk yıllarından itibaren gazeteye, gazeteciliğe ve ekran önünde olmaya meraklı oldukları bundan dolayı da eğitimlerini bu alanda yaptıkları, gazetecilik mesleğini bilinçli olarak tercih ettikleri görülmektedir.

Babasının kendisinden spiker olmasını istediği K.G. 6:

Gazeteciliği ailem sayesinde seçtim. Babam hep spiker olmamı isterdi. Lisedeyken Anadolu Lisesi’ni kazanmama rağmen babam beni Meslek Lisesi Radyo Televizyon Programcılığı Bölümü’ne yazdırdı. Tabi spiker olamadım ama gazetecilik yolunda ilerliyorum.

ifadeleri ile özellikle babasının verdiği desteğe dikkat çekmektedir.

Çocukluğundan itibaren gazeteye olan ilgisinden dolayı annesinden defalarca azar işiten K.G. 8, duygularını şöyle ifade etmektedir:

Çocukluğumdan beri gazeteye karşı bir ilgim vardı. Nerde elime bir gazete geçse, tarihi hiç önemli değil reklam sayfalarına kadar bütün ayrıntılarını okurdum. Hatta bunun yüzünden annemden defalarca azar işitmişimdir. Televizyonlarda kameraman, muhabir gördüğümde de heyecanlanırdım. Hatta Antalya’dayken nerde bir kameralı birini görsem hemen gider konuşur, nasıl bir meslek olduğunu sorardım. Ailem Türkçe öğretmenini olmamı istiyordu. ÖSS sonuçları açıklandıktan sonra bütün tercihleri Türkçe öğretmenliği ve Gazetecilik bölümleri üzerine tercih ettim. Daha sonra da Atatürk Üniversitesi İletişim Fakültesi’ni kazandım. Böylece gazetecilik serüvenim başladı. Ve birinci sınıftayken bu mesleği yapmaya başladım.

Araştırmaya katılan kadın gazetecilerden K.G. 3, hiç aklında yokken arkadaşının yönlendirmesiyle başladığı mesleği 23 yıldır sürdürmeye devam ettiğini belirtmektedir.

Aslında medya hiç aklımda yoktu. Meslekle ilgili fikrim ve tecrübem de yoktu. Yerel

televizyonda çalışan bir arkadaşıma iş aradığımı söylediğimde çalıştığı kurumda elemaya ihtiyaç olduğunu söyledi. İşverenle görüşükten 2 gün sonra basın sektöründe 21 yıl kadar uzun bir süredir devam ettiğim muhabirliğe başladım. Mesleğinizi severek ve sorumluluk sahibi olarak yapmak çok önemlidir. Çalıştığım süre içerisinde muhabirliği bırakmayı hiç düşünmedim ve başka iş alanlarına atılmak istemedim. İleriki zamanlarda bunun meyvesini bir şekilde görüyorsunuz.

2.2.6.4. Mesleki Konum, Ücret Tatmini, Terfi İmkânı

Çalışmaya katılan kadın gazetecilerden 6'sı muhabir olduğunu belirtirken 2'si muhabirliğin yanı sıra internet editörlüğü yaptığını ifade etmektedir. Sadece bir kadın gazeteci, çalıştığı kurumda bölge müdürü pozisyonunda yönetici konumundadır. Bu da göstermektedir ki kadınlar halen daha yönetici pozisyonunda kendilerine fazla yer bulamamaktadır.

Erkek gazeteciler 1.200 ila 3.500 Türk Lirası arasında maaş alırken kadın gazetecilerden 6'sı 1.500 Türk Lirası'nın altında maaş aldığını belirtmiştir. Türkiye İstatistik Kurumu'nun 2015 yılı verilerine göre bir işçinin geçim maliyetinin 1.599 TL olduğu düşünülürse kamuoyunu bilgilendirme gibi önemli bir görevi ifa eden gazetecilerin maaşlarının yetersiz olduğu görülecektir. Üç kadın gazeteci ise çalıştıkları kurumların politikası gereği maaşlarını paylaşamayacaklarını belirtmektedir.

Kadın gazetecilerden 5'i terfi konusunda başarı kriterinin ön planda olmasından dolayı erkekler ile aynı şanslarının eşit olduğunu düşünürken, 3'ü ise 'kadındır yapamaz, beceremez' algısı, erkeklerin her ortama kolayca girebilmesi gibi nedenlerden dolayı erkeklerin daha şanslı olduğunu dile getirmektedir. Bir kadın gazeteci ise işini severek yaptığından dolayı terfide erkek çalışan arkadaşlarına göre kendini daha şanslı gördüğünü söylemektedir.

Çalıştığı kurumda henüz terfi etmediğini belirten K.G. 5:

Henüz terfi etmedim. Muhabirdim hala muhabirim. Erkekler daha şanslı terfide bana göre. Çünkü 'kadındır yapamaz, beceremez' algısı Türk insanında hakim. Bir bayan çalışanı bölgede büroya yönetici yapmazlar. Yapsalar bile arkası olduğu içindir. Küçük yerlerde bence terfi etmedeki en büyük sıkıntıların başında arkadan iş çevirmek geliyor. Rekabet yüzünden birbirlerinin kuyusunu kazıyorlar.

ifadeleri ile terfi konusunda yaşayabileceği sorunlara dikkat çekmektedir.

Terfi etme konusunda erkeklerle eşit şansa sahip olmadığını düşündüğünü aktaran K.G. 8:

Terfi konusunda erkeklerle eşit olmadığımızı düşünüyorum. Hatta Doğu bölgesi olduğu için erkeklerin daha şanslı olduğunu bile düşünüyorum, bazen. Bu sektörde ne kadar başarılı olursan ol, ne kadar orijinal işler çıkarırsan çıkar bir gün kadro beklerken ‘gazeteciliğin’ tanımını daha bilmeyen birisi kadrolu olarak senin üstüne gelebiliyor. Ve senin üstündeki birine maalesef iş öğretmek, bu mesleği anlatmak zorunda kalabiliyorsun.

ifadeleri ile bu konuda yaşanan olumsuzlukları ortaya koymaktadır.

2.2.6.5. Haber Üretim Sürecine Yönelik Görüşler ve Habere Kadın Bakış Açısının Yansıması

Kadın gazetecilerin tamamı genel anlamda haber üretim sürecine müdahale olduğunu belirtirken, müdahalenin nasıl yapıldığına yönelik olarak ‘Görüşlerine başvurma’, ‘Olumsuz değil iyi yönde’, ‘Yardım amaçlı’, ‘Haber yazıldıktan sonra’ ve ‘Başlıklara müdahale ediliyor’ şeklinde olduğu belirtilmiştir. Kadın gazetecilerin genel olarak haber üretim sürecinde kendilerine yapılan müdahaleyi olumlu karşıladığı görülmektedir.

Erkek muhabirlerin kendisinin haber yapmasını istemediklerinden dolayı katkılarını görmeyen K.G.5, şunları söylemektedir:

Haber üretirken en çok şefimiz katkı sağlıyor. Onun yönlendirmesiyle birçok haberi bulabiliyoruz. Olumlu yönde tabii ki de yönlendiriyor. Erkek muhabirlerin bence pek katkısı olmuyor. Çünkü haber yapmamızı pek istemezler onlar.

Araştırmada kadın gazeteciler iyi haberin nasıl olması gerektiği ile ilgili farklı görüşler sunmuşlardır. ‘Bütün muhabirlerin olduğu bir haberde farklı olanı yakalamaktır’, ‘Objektif ve bilgi verici olmalıdır’, ‘Haberi okuyucunun diliyle, anlaşılır şekilde yazmak, okuyucunun merak ettiği detayları görebilmesi, eksik unsurların olmaması’, ‘Yaptığınız haberde en ufak bir kuşku bile olmamalı, haberiniz asla yalanlanmamalı’, ‘Emek verilen haber, iyi haberdır’, ‘Haber dün bilmediğimiz her şeydir. Anlaşılır bir üslupla yazılmalı, yalın ve doğru olmalı, kesin ifadeler içermelidir’, ‘İnsanın okudukça kafasında olayları canlandırabildiği haberdır’, ‘Özgün olmalı ve

kamuoyunu yakından ilgilendirmeli’, ‘Haberin iyisi kötüsü olmaz. Konunun iyisi kötüsü olur. Bazı konular vardır ki hem çalışırken hem yazarken keyif alırsınız, bir başarı öyküsü gibi. Bazı konularda da ayaklarınız geri geri gider, düğün dönüşü yaşanan kazalar, şehit cenazeleri gibi.’ ifadelerle gazeteci kadınlar, haberlerin objektif, eksiksiz, tarafsız ve okuyucunun anlayacağı şekilde yazılmasının etki oranını artırdığını vurgulamaktadır.

Kadın gazetecilerden 3’ü kadınların duygusal olmalarından dolayı olaylara daha duyarlı yaklaştığını ve haberlerde duygusal bir bakış açısını yansıttıklarını belirtmektedir. Üç kadın gazeteci ‘Haberde kadın veya erkek bakış açısının olmadığını’ bundan dolayı olayların var olan şekliyle yansıtıldığını dile getirmektedir. Üç kadın gazeteci ise haberin konusuna göre kadın bakış açısının haberlerin veriliş sürecinde ön planda olabileceğini söylemektedir. Kadın gazetecilerin olayları habere dönüştürme sürecinde, olayın niteliğine göre duygusallıklarının ağır bastığı görülmektedir.

Haber metninin üretim aşamasında olay içeriğinin belirleyici olabileceğini düşünen K.G. 4, bu durumu şu örnekle açıklamaktadır:

Haberin içeriğine bağlı bu durum. Kadınlar daha farklı gözle bakabiliyorlar olaya. Size yaptığım bir haber ve sonrasında büro şefimle aramızda geçen diyalogdan bahsedeyim. Geçtiğimiz günlerde ‘tayt’ ile ilgili mahkemeden aldığım bir karar ile haber yaptım. ‘Bıçaklanan kadının tayt giymesi tahrik sayıldı’ başlığı ile ulusal ve yurt dışı haber kaynaklarında geniş yer aldı. Büro şefimin söylediği şeydi: ‘Ben o kararı okusam tayta bu kadar dikkat etmezdim. Kadın gözü ile bakmak bu olsa gerek.’ Erkeklerin habere bakış açısıyla kadınların bakışı yer yer değişebiliyor.

K.G.8 ise bazı olaylar karşısında ‘Bu meslek erkek işi’ diye düşünmektedir:

Ürettiğimiz haber metinlerinde çoğu zaman kadın bakış açısını yansıtamıyoruz. Çünkü bana göre yazılan haberin, çekilen fotoğraf ve görüntünün kadını, erkeği yok. Ancak özel haberlerde tabii ki kadın faktörü ön plana çıkabiliyor. Özellikle röportajlarda sorularımız farklı olabiliyor. Kadınların yazdığı haberlerin dilinin daha yumuşak, daha estetik, daha duygusal olduğunu düşünüyorum. Tabii bu kendi düşüncem. Erkek egemen söylemi tabii ki etkisini sürdürüyor. Çünkü özellikle yurtdışı (taşrada) görev yapıyorsan, her habere koşturmak zorundasın. Mesleğini icra edebilmek için bir bayanın bulunmaması gereken ortamlara girmek zorunda kalıyorsun. Bir olayı aydınlatabilmek, teyit edebilmek için çok riskli yerlere bile girmek zorunda kalabiliyorsun. Bir süre sonra kendini erkek gibi görmeye, bu

meslek erkek işi demeye başlıyorsun. Bir defile haberinden çıkıp cinayet haberine gidebiliyorsun. Bir köyde çıkan hastalığı haber yapmak için hayvan ahırına girebiliyorsun, ardından da önemli bir bürokratı takip edebiliyorsun.

2.2.6.6. Mesleğe Yönelik Tanımlamalar, Gazeteciliğe Bakış Açıları

Çalışmaya katılan kadın gazetecilerden 6'sı 'Olayları tarafsız, doğru bir şekilde anlatmak ya da bilgi vermek' olarak tanımlarken 3'ü 'Değer yaratan emektir', 'Gönül işi' ve 'Yaşam biçimi' şeklinde tanımlayarak mesleğin insan yaşamındaki duygusallığını ön plana çıkarmaktadır. Kadın gazetecilerin büyük bölümü yaptıkları mesleğin teknik boyutunu ön plana çıkarmaktadır. Bazı kadın gazetecilerin ise mesleklerine tutku ile bağlı oldukları görülmektedir.

K.G 8, mesleğinin yaşamına olan etkisini şöyle ifade etmektedir:

Bana göre gazetecilik kesinlikle bir meslek değil. Bir meslekten ziyade yaşam şekli. Hayatın gazeteciliğe göre şekilleniyor. Zaman kavramın yok. Günün yorgunluğu bir sonraki gün gazete ve televizyonlarda haberlerinin çıktığını görmenle geçiyor. Emeginin karşılığını hemen ertesi gün alabiliyorsun.

Gazeteciliğe olan tutkusunu 'gönül işi' kelimesiyle açıklayan K.G 3:

Kimi mesleğin getirdiği imkanlardan yararlanmak için kimi de gerçekten mesleğe ruhunu vererek görevini yapar. Gazetecilik bana göre bir gönül işidir. Bu mesleği herkes yapamaz. Gazeteci her şeyden önce güvenilir olmak zorundadır. Karşıya verdiği güvenle mesleğini daha saygın yapacaktır. Haber ve bilgi kaynağına ulaşarak edindiği bilgileri kamuoyuna doğru olarak verebiliyorsa gazeteci işini yapmış demektir.

cümleleriyle bu durumu ifade etmektedir.

2.2.6.7. Olayların Haberleştirilmesi Sürecindeki Tutumları

Kadın gazeteciler insani bir özellik olan ve karşıdakini anlama adına olması gereken bir durum olan 'duygusallığın' kadınlarda daha fazla ön planda olduğunu belirten gazeteciler, kadınların olaylara erkeklere göre daha duygusal bir bakış açısıyla yaklaştığını belirtmektedir. Ancak çalışmaya katılan gazetecilerin tamamı, olaylar karşısındaki duygusal bakış açısının zamanla ortadan kalktığını, olayları haberleştirmenin daha çok ön plana çıktığını ifade etmektedir.

Mesleğe başlamadan önce kandan bile korkan K.G 2:

Kadınlar erkeklere göre olaylara daha duygusal bakış açısıyla yaklaşıyor. Ben mesleğe başlamadan önce kandan bile korkardım. Ama belli olayları görüp yaşadktan sonra artık bir saatten sonra sen de alışyorsun ve artık duygusal bakış açısı ortadan kalkıyor. Keşke bir yerde büyük bir olay olsa da gitsek diyorsun.

ifadesi ile yaşadığı duygusal dönüşümü açıklamaktadır.

K.G. 8 ise bu durumu şöyle yansıtmaktadır:

Mesleğe ilk başladığımda neredede bir ceset görsem, ailesiyle birlikte ağlardım. Hatta ilk yıllarda Antalya'nın Manavgat ilçesinde çıkan orman yangınında bir itfaiyeci ölmüştü. Morgda ailesiyle saatlerce ağlamıştım ve tek kare fotoğraf çekememiştim. Bir süre böyle devam etti. Ne zaman ceset görsem haftalarca gözümün önüne geliyor ve beni üzüyordu. Bir süre sonra bunu aştım ve artık olaylara genelde haber yönüyle bakmaya başladım. Bunu başardıktan sonra da özellikle asayiş olayları normal gelmeye başladı. Ancak yazdığım haberler rutin program değil de özellikle yaşam haberleriyse kesinlikle iki tarafı da düşünüyorum. Birisine zararı dokunacaksa en ince ayrıntısına kadar araştırıyorum. Hatta kaç kez çok iyi bomba diye tabir edilen haber bulmama rağmen, başkasının hayatına mal olacağı için yazmaktan vazgeçtiğim oldu. Gazetecilikte asla kadın-erkek ayrımı yapmıyorum. Her zaman doğruluk ve tarafsızlık ilkesini önemsiyorum.

2.2.6.8. Aile Üyelerinin Mesleklerine Yönelik Tutumları

Araştırmaya katılan 7 gazeteci, mesleki yaşamlarının başlangıcında anne babalarının gazeteciliğe dair fazla bilgilerinin olmamasından kaynaklı hissettikleri tedirginliğe bağlı olarak aileleriyle sorunlar yaşadığını belirtmiştir. Ancak tedirgin olunacak bir durum olmadığının anlaşılması ile bu sorunların ortadan kalktığını vurgulamaktadırlar.

Babasının mesleğini icra ederken kendisine verdiği desteği anlatan K.G.3:

Aileniz ve çevreniz zamanla mesleğini tanımaya başladıkça daha anlayışlı oluyor ve bir süre sonra size ayak uydurmaya başlıyor. Çalıştığım sürede hiçbir zaman ben arkadaşlarıma ayak uydurmadım, onlar benim müsait anlarıma göre davrandı. Çünkü gazetecinin mesai mefhumu olmaz. Her an bir konu çıkabilir. Özellikle de taşrada çalışıyorsanız bir de branşlaşma yoksa muhabir her konuya bakmak

zorunda. Ailem bana her zaman destek oldu. Gecenin bir saatinde tek başıma habere çıkmak zorunda kaldığım haberin sayısını hatırlamıyorum. Babamın 02.00'lerde asayiş haberlerinde bana eşlik ettiğini biliyorum.

cümleleri ile ailesinden gördüğü desteği açıklamaktadır.

Mesai saati kavramı değişken olduğu için babasının gazeteci olmasına sıcak bakmadığına vurgu yapan K.G. 9, yaşanan değişimi şöyle aktarmaktadır:

Ataerkil bir toplum olduğumuz için babam gazeteci olmama önce sıcak bakmadı. Gecesi gündüzü yok diye düşündü. 2009 yerel seçimlerinde dışarıda sabahladım ama seçim heyecanında babam ilk sonuçları benden aldı ve sonrasında da haberleri ilk benden aldı, detaylarını sordu. Bu eşim için pek geçerli olmadı ama o da polis olduğu için cumartesi pazar izin yapmayı, akşam 17.00'den sonra eve gelmeyi o da bilmediği için sorun olmuyor.

K.G. 1 ise, geç saatlere kadar çalıştığı zaman eşinin yansıttığı memnuniyetsizliği şöyle açıklamaktadır:

Doğruyu söylemek gerekirse böyle bir olayla hiç karşılaşmadım ama bazen akşam haberleri olduğu zaman eşim çok memnun kalmıyor. Toplumumuzda bayanların bu şekilde çalışma ortamları çok hoş karşılanmadığından kaynaklanan bir durum. Ama diğer işlerimde eşimin her zaman, her türlü yardımını ve desteğini alıyorum.

2.2.6.9. Rekabetçi İş Yapısı İçerisindeki Zorluklar

Kadın gazeteciler, genel olarak gazeteciliği kadın olarak yapmanın olumlu ve olumsuz yanlarının bulunduğu cevabını vermektedir. Önemli olay ve haberlerde erkeklere öncelik tanındığını düşünen K.G 2:

Erzurum'da kadın gazetecilere gerekli ilgiyi kesinlikle göstermiyorlar. Bu birçok eksiyi beraberinde getiriyor. Önemli olay ve haberlerde ilk erkek gazetecilere öncelik tanınması gibi. Bir yerde trafik kazası olduğu zaman polislerin erkek muhabir ve kameramanlarla samimi olduğu için ilk bilgileri onlara vermesi gibi.

ifadeleri ile bu durumu açıklamaktadır.

Kadın olmaktan dolayı sarkıntılığa maruz kalınabildiğini belirten K.G 4, yaşadığı olumsuzlukları şu ifadelerle dile getirmektedir:

Hem artı hem eksi tarafları var. Kadın olduğun için erkeklere nazaran bazen haber almada daha başarılı olabiliyorsun. Aynı zamanda kadın olduğun için sarkıntılığa da maruz kalabiliyorsun. Adliyede görev yaptığım için bunun sıkıntısını en çok çekenlerden biriyim. Erkeklerin bakış açısı farklı olabiliyor ne yazık ki.

K.G. 5:

Keskinlikle vardır. Bir olaya gittiğimiz zaman oradaki görevliler nedense her zaman bayanların çekim yapmasına müdahale ediyor. Çünkü güçleri onlara yetiyor. Bir sürü erkeğin içinde yalnız kalabiliyorsunuz. Kendinizi yalnız hissediyorsunuz. Bir erkekle haber için konuşsan bile hemen iftira atılmaya müsait duruma geliyorsun. Avantajları da yok değil. Bazen bayanların haber alması daha kolay oluyor. Çünkü bence bayanlar daha iyi konuşuyor. Karşıdakini iyi konuşturuyor. İkna kabiliyetleri daha yüksek. Sonra bayan bir muhabir her zaman ilgi çekiyor. E biraz da güzelse haberleri almak çok daha kolay hale gelebiliyor.

ifadeleri ile yaşadığı zorlukları aktarmakta, muhataplarının kadınlara yönelik davranışlarındaki çelişkiye dikkat çekmektedir.

K.G. 8 ise başından geçen talihsiz bir olayı şöyle aktarmaktadır:

Bazen de özellikle Doğu’da problem olabiliyor kadın gazeteci olmak. Programlar genelde erkek ağırlıklı. Bazen ‘Burada bayanın ne işin var’ diye tepki gösterenler oluyor. Bazı ortamlardan çıkarılmak zorunda kalıyorsun. Hatta başımdan geçen bir olayı anlatabilirim. Lalapaşa Camisi’nde bir cenaze törenini takip ederken, cenaze yakınları avluda kadın görmek istemediklerini söylediler ve beni sert bir şekilde avludan çıkardılar. Ben de uzaktan mesleğimi icra etmeye çalıştım. Tabii ertesi günü bütün gazetelere manşet oldum. Bu olaydan sonra da uzun süre tehdit edildim, taciz edildim.

Bu ifadelerden de anlaşılacağı gibi Erzurum’da kadın gazeteci olmak, zaten zor bir meslek olan gazeteciliği yaparken kadınların daha güç şartlar altında çalışmasına neden olmaktadır.

2.2.6.10. Haber Kaynakları İle İlişkileri

Çalışmada kadın gazetecilerin tamamı kültürel yapı, iklim, Batı’daki kentlere oranla daha az saygınlık gösterilmesi ve kadının toplum tarafından ikinci plana atılması gibi nedenlerden dolayı kentte gazetecilik yapmanın zor olduğunu belirtmektedir. Buna karşın çalışmaya katılan 5 gazeteci, yöredeki genel olumsuz algıya rağmen kadın

olmaktan kaynaklı sorun yaşamadıklarını aksine kadın oldukları için haber kaynaklarının saygı konusunda daha dikkatli olduğunu, erkeklerin yardım etme konusunda biraz daha duyarlı olduklarını söylemektedir.

Bu durumla ilgili olarak K.G. 1, şunları söylemektedir:

Çoğu zaman artısı oluyor. Mesela bir habere gittiğimiz zaman bayan olduğumuz için daha saygılı bir ortam oluyor. Olumsuz bir durumda bile çok saygılı bir şekilde tavır görüyoruz. Küçük istisnalar dışında hiçbir olumsuzluk ile karşılaşmadım.

Dört gazeteci ise bazı zamanlarda kadın olduklarından dolayı haber kaynakları ile sorun yaşadıklarını bazı haber kaynaklarının kadın gazeteci görünce şaşırdıklarını ve ‘Bayandan gazeteci olur mu?’ der gibi baktıklarını ya da ‘Bayan haliyle burada ne işi var’ gibi ifadeler duyduklarını söylemektedir. Zaman zaman bazı haber kaynaklarının haber içerikli kurulan ilişkiyi farklı bir şekilde değerlendirmeye çalışarak taciz etmeleri ise dikkat çekilen başka bir olgudur.

Kaynaklarının kadın gazeteci görünce şaşırdığını düşünen K.G.5:

Haber kaynakları bayan gazeteci görünce bence şaşıyor. Bayandan gazeteci olur mu diye bakıyorlar. Bazı bayan gazeteciler, haber kaynaklarıyla samimiyeti biraz abartıyorlar. Böyle yapınca kaynak herkesi aynı santıyor.

diyerek kadın meslektaşlarını eleştirmektedir.

Doğu’da ortamdan dolayı kadınlara fazla olumlu yaklaşılmadığını belirten K.G.6, düşüncelerini şöyle ifade etmektedir:

Bundan dolayı zorluk çekiliyor. Örneğin kavga haberi yaptığımızda o anda görüntü veya fotoğraf çektiğimizde etraftan ‘bayan haliyle bura da ne işi var’ gibi söylentiler duyuyoruz. Bu da oldukça rahatsız edici. Bence bayan olmamızın verdiği avantajdan dolayı haber kaynaklarında olumlu etki oluyor. Erkeklerden daha kibardır bayanlar. Karşımızdaki insanı davranışlarımızla etkileriz. Bu da bizim için avantajdır.

K.G. 8, haber takibi sırasında yaşadığı fiziki saldırıyı aktarmaktadır:

Doğu’da kadın gazeteci olmak gerçekten Batı ile kıyaslayınca çok zor. Bazen kadın muhabir olmanın ciddi anlamda riskleri var. Bazı haberlerde sadece kadın olduğu için gururunu rencide edecek, şevkini kıracak küfürler, hareketler

duyabiliyorsunuz. Örneğin, Yakutiye Belediyesi Zabıta ekiplerinin sokak dilencilerine yönelik bir operasyonda bayan gazeteci sadece bendim ve tamamı erkekti. Kadın bir dilenci saçımı tutup, ağza alınmayacak hakaretler saydırmıştı. Buna benzer çok şeyler yaşıyoruz.

K.G.7, ise şunları söylemektedir:

Toplum tarafından kadının ikinci plana atılmaya çalışıldığı bir coğrafyanın bayan gazetecisi olarak pek de kolay şartlarda çalıştığımız söylenemez. En çok karşılaştığım sorun gazetecilikten bayan ne anlar anlayışıdır. Fakat ben bu düşüncedeki kişilere ısrarla girişimcilik ve araştırmacılık gerektiren gazeteciliğin bayanı erkeği olmadığını göstermeye çalışıyorum. Ancak mesleği icra ederken zaman zaman farklı davranışlarla da karşılaşabiliyoruz. Örneğin bir gazeteci abimle gittiğimiz bir işyerindeki beyefendi daha sonra sosyal medya üzerinden bana ulaşarak, işyerinde çay teklifinde bulundu. Teklifindeki 'bir gün de tek gelebilir isen çay ikram etmek isterim' ifadesi beni çok rahatsız etmişti. Bir bayan olarak bakış açısının zamanla yok olacağını temenni ediyorum.

2.2.6.11. Haber Üretim Sürecinde Meslektaşlarının Davranışları

Araştırmada yer alan 7 kadın gazeteci özel haberden kaynaklı istisnai durumlar dışında kadın veya erkek meslektaşları ile büyük çaplı problem yaşamadıklarını, genel anlamda paylaşım içerisinde bulunduklarını belirtmektedir.

K.G.9, erkek meslektaşlarının mümkün olduğu kadar pozitif ayrımcılık yaptığını, kaza, kavga ya da farklı bir polisiye olayda mümkün olduğu kadar büroda kalıp haberi telefonda yazarak erkek çalışanlara yardımcı olduklarını, bu gibi olaylarda kendilerine büroda oturmalarını tavsiye ettiklerini söylemektedir.

Kadın gazeteciler, toplumsal olaylarda hemcinslerine göre erkek meslektaşlarından daha fazla yardım gördüklerini vurgulamaktadır.

Toplumsal olaylarda kadınlardan çok erkek gazetecilerin daha çok yardımcı olduklarını K.G.8, şöyle aktarmaktadır:

Bazen kadın gazeteci, seni rakip olarak görüyor ve yardımcı olmak istemeyebiliyor. Seni görmezden gelerek ezmeye kalkışabiliyor. Bir şey atlatma ya da ön planda olmak istediği için seni görmek istemeyebiliyor. Bu tür durumlarda özellikle daha önceden tanıdığım erkek gazeteciler her zaman yardımcı oluyor. Daha tecrübeli

olduklarından nasıl sonuçlanacağını aşağı yukarı kestirdikleri için doğru bir yönlendirme yapıyor. Hem ekipmanını hem bizi koruyabiliyorlar.

İki kadın gazeteci ise rekabetin en fazla olduğu meslek dallarından biri olan gazetecilikte, özellikle özel haberlerde alınan bilgilerin saklandığını, bu konuda kadın erkek ayrımı yapılamayacağını ifade etmektedir.

Gazeteciliğin rekabetin en yoğun yaşandığı mesleklerden biri olduğuna işaret eden K.G 4, gazeteciliğin en güzel tarafının atlatma haber yapmak olduğunu belirtmektedir. Rakip kurumlarda çalışılması durumunda genellikle alınan bilgilerin saklandığını, bu konuda kadın-erkek ayrımı yapılamayacağını belirtmektedir.

2.2.6.12. Kadın Gazeteciliğinin Geleceğine Yönelik Beklentiler

Kadın gazetecilerden üçü bulundukları bölgede kadınların gazetecilik yapma imkânlarının ve kadın gazeteci sayısının daha da artacağını düşünmektedir. Liderlik ruhuna sahip, işini en iyi şekilde yapan ve İletişim Fakültesi mezunu kadınların sektörde yer alması ve reklamcılıkla gazeteciliğin farklı şeyler olduğunun algılanması ile gazetecilik mesleğinin etki gücünün daha da artacağını belirtmektedir.

Erzurum'daki kadın gazeteci sayısının artacağına inanan K.G.8:

İlk mesleğe başladığımda benim tanıdığım, sahada aktif olarak çalışan sadece bir kadın gazeteci vardı. Hem İhlas Haber Ajansı (İHA) Erzurum Bölge Müdürlüğü'nde hem de Anadolu Ajansı Erzurum Bölge Müdürlüğü'nde çalışan ilk kadın muhabirdim. Mesleğin ilk yıllarında haber kaynakları İhlas Haber Ajansı'nda çalıştığıma inanmıyordu. 'Orada bayan çalıştırmazlar, yalan söylüyorsun' diyorlardı. Eskiden çoğu rutin programlarda sadece erkek gazetecileri görürken, bugünlerde 5-6 kadın gazeteciyi görmek mümkün. İnsanların kadın gazeteciye karşı önyargısı büyük oranda kırıldı. Kadın gazeteciler çok başarılı olursa, örnek teşkil edecek ve bu sayının artmasını sağlayacaktır. Bu mesleğin daha da gelişmesi için herkesin reklamcılıkla gazeteciliğin farklı şeyler olduğunu algılaması gerekiyor.

demektedir.

K.G 9 ise Atatürk Üniversitesi İletişim Fakültesi'ndeki kız öğrencilerin sahaya girmesi ile kadın gazeteci sayısının daha da artacağını düşünmektedir.

Beş kadın gazeteci Erzurum’da sayısı parmakla gösterilecek kadar az olan kadın gazetecilerin sektördeki geleceklerini çok iyi görmediklerini ifade etmektedir. Buna neden olarak da görev yapılan kurum ve bu kurumda çalışanların sahip çıkmaması halinde yaşanacak zorlukları, heyecanla başlanılan meslekte heyecanın kaybedilmesi ile zamanla başka alanlara yönelinmesi, kariyer açısından muhabirliğin üzerine çıkmanın zor olması, ortam ve düşünce yapısının uygun olmamasını dile getirmektedirler.

“Doğuda bir bayanın her konuda önüne sayısız engel çıkmaktadır.” diyen K.G.7:

En entelektüel eş veya ailenin bile erkekleri coğrafya itibariyle tutucudur. Benim ve hemcinslerimin en büyük idealleri arasında özgür bir ülkede özgür bir şekilde kendi kararlarımızla bir yerlerde var olmak yer alır. Gazetecilik sektöründe de bu böyledir. Erzurum’da bir gazeteci bayansanız toplum normlarını çiğnemenin mesleğinizi icra edemezsiniz. Çünkü ansızın çıkan bir gece haberine gidersiniz. Yobazlaşmış düşünceler size pek de iyi gözle bakmaz. Çünkü yıllardır kendini toplumdaki soyutlayan, kendilerince geriliği, örf ve gelenek haline getiren bu kişiler için kadının yeri mutfak ve evin salonundan öteye gidemez.”

demektedir.

Erzurum’da kadın gazeteciliğin sonunu iyi görmeyen K.G.2:

Eğer kurumun ve kurumundaki çalışanlar sana sahip çıkıyorsa sorun olmaz ama diğer türlü pek iyi görünmüyor. Erzurum’da da sadece ajanslar bayan muhabir ve gazetecilerine sahip çıkıyorlar. Yerel televizyonlarda böyle bir durumdan bahsedemeyiz.

diyerek bu konudaki umutsuzluğunu dile getirmektedir.

2.2.6.13. Mesleğin Yapılış Sürecinde Hissedilenler

Çalışmada kadın gazeteciler, ‘Toplumsal olaylarda yaşadıkları biber gazına maruz kalma gibi zorluklar’, ‘İşin stresli olması ve hataya yer bırakmaması’, ‘Saatlerce süren duruşma takipleri nedeniyle’, ‘Hata yaptığında, unuttuğunda ya da azar işittiğinde’, ‘Erzurum’un dondurucu soğuklarında’, ‘Herkesin ayaklarını uzatıp televizyon izlediği saatlerde halen daha çalışmak zorunda kalındığında’, ‘İnsanların hakaretlerine maruz kalındığında veya tacize varan ifadeler söylediğinde’ ve ‘Uzun mesai saatleri’ nedeniyle ‘Keşke bu mesleği yapmasaydım’ ya da ‘Nereden seçtim bu mesleği’ demektedirler.

İnsanların hayatına katkı sağlayan veya ses getiren haberler ya da haberlerin gazete ya da televizyonlarda çıkması sonrasında yapılan işin meyvesinin alınması ile ‘İyi ki bu işi yapıyorum’ diye düşündüklerini ifade etmektedirler.

Mesleğini yaparken zaman zaman çok zorlandığını aktaran K.G.2:

Erzurum’da Nevruz kutlamalarında çok zorluklar çektik. Biber gazından tut, otostop çekmeye kadar. O gün keşke bu mesleği yapmasaydım dediğim olmuştu. Ama istisnalar hariç çoğu zaman bu mesleği yaptığım için Rabbime şükrediyorum.

demektedir.

Adliye muhabirliğinden dolayı sık sık dava takip etmek durumunda olan K.G.4:

Özellikle saatlerce süren duruşma takiplerinde nereden bu mesleği yapıyorum dediğim anlar oluyor. Fakat haberinin gazete veya televizyonda izleyince tüm Türkiye senin haberine kilitlenince, ‘Bu benim haberim’ dediğin an her şey bitiyor. Dünyanın en mutlu insanı sen oluyorsun o zaman.

diyerek yaşanan zorluklar sonrası haberin yayımlanması ile yaşanan mutluluğa işaret etmektedir.

K.G.8 ise gazetecilik yaparken yaşadığı pişmanlığı ve mutluluğu şöyle ifade etmektedir:

Bir karşılama programında izdiham oldu. İnsanlar ağzına geleni sayıp tacize varan sözler sarf etti. İzdiham sırasında da ezip geçti ve bu sırada bileğim çatladı, bir elim de kanadı. Zorla çekim yapmaya çalışırken insanlar resmen hakaret etti. O gün ‘nerden seçtim bu mesleği’ demiştim.

Evlerinin kömürlüğünde, buz gibi bir odada resim yapan engelli bir çocuğun haberini yapmıştım. O haberdan sonra çocuğa gerekli yardımlar yapıldı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı’nda bizzat ekip gelip görüşme yaptı. Çocuğun Başbakan’la görüşmesi sağlandı, yurt dışına gönderildi. Bir nebze hayatına katkı sağladığımı düşünüyorum ve mesleğimin ne kadar önemli olduğunu bir kez daha anlamıştım.”

Kadınlar, olayların haberleştirilmesi sürecinde yaşadıkları olumsuzluklardan dolayı zaman zaman gazetecilik yaptıkları için pişmanlık duymaktadır. Zorluklara karşı yaptıkları haberlerin gazetelerde veya TV’lerde yer alması ile tüm olumsuzlukları unutmakta, gazetecilik yapıyor olmaktan dolayı mutluluk duymaktadırlar.

SONUÇ

Geleneksel toplumdan modern topluma geçiş sürecinde birçok alanda yaşanan değişim kadına olan bakışta da kendini göstermiştir. 20. yüzyılın başlarına kadar kadın hakları yetersizken bu yüzyıldan itibaren etkisini göstermeye başlayan modernleşme ve çağdaşlaşma kadın hakları konusunda olumlu gelişmelerin yaşanmasını sağlamıştır.

Kadınların ev dışı yaşamdaki görünürlükleri, medyada da kendisine yer bulmuştur. Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde dernek ve dergiler aracılığı ile yazın hayatında yer almaya başlayan kadınlar, Cumhuriyet ve sonrasında bu alandaki varlıklarını daha da artırmışlardır.

1980'li yıllarda güçlenen kadın hareketlerinin yansıması ile 1990'lı yıllarda medyada daha fazla kadın çalışanın yer almaya başlamıştır. Özellikle TRT tekelinde olan televizyon yayınının serbest bırakılarak özel televizyon kanallarının açılması, gazetelerin hazırladığı kadın sayfası ve eklerinin kadınlara yönelik yayın politikası, dergicilik faaliyetlerindeki gelişim medyadaki kadın sayısını artırmıştır. Gazetecilik kadınlar için artık erkeklerle beraber kamuoyunu aydınlatmak için bilginin peşinde koştukları meslek haline gelmiştir.

Yaygın ve yerel basın kuruluşlarında görev yapan kadınların çalışma ortamında yaşadıkları sorunları belirlemeyi amaçlayan çalışmada, kadın gazetecilerin problemlere çözüm üretme davranışları yanında toplumsal, kültürel, ekonomik vb. özellikleri tanımlanmıştır.

Görüşme yapılan gazetecilerin dile getirdiğı gibi kadınların iş yaşamında dikkatli ve titiz, empati kurmada başarılı olmaları ve nezaket kurallarına önem vermeleri, birçok zorluğuna karşın mesleklerini severek yapmalarından dolayı diğer sektörlerle karşılaştırıldığında daha az ücretle çalışmayı kabul ettikleri görülmektedir.

Kadın gazetecilerden tamamına yakınının muhabir olması, sadece bir kişinin yönetici konumunda bulunması, kadınların halen yönetici pozisyonunda kendilerine fazla yer bulamadığını göstermektedir. Üst düzey görevlere gelme konusunda önlerinde herhangi bir engel bulunmadığını düşünen kadın gazeteciler bu pozisyona ulaşmada başarı kriterinin belirleyici olmasından dolayı erkek meslektaşları ile şanslarının aynı olduğunu düşünmektedir.

Birçok sektöre oranla medyada çalışan kadın gazetecilerin sorunları daha fazla olmaktadır. Çalışma saatlerinin düzensiz ve uzun olması, haftalık tatillerin genel olarak bir günle sınırlanması, sabit çalışma ortamı yerine zaman zaman farklı şehirlere gitme durumu gibi etmenlerle çalışma koşulları zor olan kadınların fedakârlık yapmalarına neden olmaktadır. Ailelerin ve eşlerin mesleğe olan bakış açısı da kadınların iş yaşamını zorlaştırmaktadır. Kadın gazeteciler, meslekleri ile ev işlerini bir arada yürütme konusunda özveride bulunmakla birlikte çalışma şartları ve ailevi problemlere rağmen mesleklerini sürdürmeyi düşündüklerini ifade etmişlerdir.

Mesleğe özgü sorunların yanı sıra kadın olmaktan kaynaklı problemlerle de karşılaşan kadın gazeteciler, işlerini yaparken muhatapları tarafından ikinci plana atılabilmekte, sözlü tacizlere uğramakta, bazen de fiziki tacizlerle karşılaşmaktadırlar. Bu da çalışma koşulları zor olan gazeteciliği yapan kadınların daha da olumsuz şartlar altında çalıştıklarını göstermektedir.

Bazı kadın gazeteciler ise yöredeki genel olumsuz algıya rağmen kadın olmaktan kaynaklı fazla sorun yaşamadıklarını, aksine kadın oldukları için haber kaynaklarının saygı konusunda daha dikkatli olduğunu, erkeklerin yardım etme konusunda biraz daha duyarlı olduklarını söylemektedir.

Araştırmanın sonuçlarından birisi de kadın gazetecilerin haber üretim sürecinde yaşanan problemlerin yanı sıra erkek meslektaşlarından ziyade kadın gazeteciler ile de sorunlar yaşamakta, rakip olarak görüldükleri için dayanışmadan ziyade engellemelerle karşılaştıklarını belirtmektedir. Bu da zaten mesleki zorluk yaşayan kadınların işini daha da zorlaştırabilmektedir.

Geçmiş yıllarda erkek mesleği olarak algılanan medya sektöründe etkili olmaya çalışan kadınlar, haber kaynaklarıyla kurdukları ilişkilerde farklı tepkilerle karşılaşmaktadırlar. Bazı kadın gazetecilere göre kadının toplumsal hayatta genel olarak ikinci planda olması, toplumun bir kısmı tarafından kadın gazetecilere duyulan saygının yetersizliği gibi nedenlerle haber kaynaklarının kendilerine olumsuz yaklaştığını belirtmektedirler. Diğer bazı kadın gazetecilerin büyük bölümü toplumdaki genel olumsuz yargıya karşın mesleklerini yaparken kadın olmalarından dolayı fazla sorun yaşamadıklarını, erkeklerin kendilerine karşı daha duyarlı olduğunu söylemektedir.

Kadınlar son yıllarda medya sektöründe kadın gazetecisi sayısında yaşanan artışı önemli bir gelişme olarak değerlendirmektedirler. Medyaya nitelikli eleman yetiştiren ve son yıllarda sayıları hızla artan iletişim fakültelerinden mezun olanların -özellikle kadın öğrencilerin- eğitimi aldıkları mesleklerini yapmaları sonucunda kadın gazetecilere yönelik önyargının zaman içerisinde ortadan kalkacağı düşünülmektedir.

Ancak yöneticilerden beklenen desteğin görülememesinin yanında büyük bir heyecanla başlanan iş yaşamında çeşitli faktörlerin etkisiyle motivasyonun kaybolması ve mesleki yaşamın muhabirlikten öteye geçmeyeceği düşüncesi kadın gazeteciliğinin gelişmesinin önündeki engeller olarak yer almaktadır.

KAYNAKÇA

RESMÎ YAYINLAR

Basın İlan Kurumu.

Türkiye İstatistik Kurumu.

GAZETELER

Uluslararası Yayın Organları

BBC.

NTV.

Ulusal Basın

Habertürk.

Milliyet.

Yerel Basın

Doğu Anadolu Gazeteciler Cemiyeti.

Antalya Gazetesi

ARAŞTIRMA VE İNCELEME ESERLERİ

Akbulut, D.A. (2006). *Albayrak Olayı*. İstanbul: Temel Yayınları.

Aksel, İ. (1990). *Şeriat ve Kadın*. İstanbul: Kurtiş Matbaası .

Altındal, M. (1994). *Osmanlı'da Kadın*. İstanbul: Altın Yayınları.

Alyanak, K. (1999). "Erzurum'da Basın". *Milletin Sesi Gazetesi*. Erzurum: Erzurum Tarihini Araştırma ve Tanıtma Derneği,

Arat, N. (1995). *Türkiye'de Kadın Olgusu*. İstanbul: Say Yayınları.

Arat, N. (1994). *Türkiye'de Kadın Olmak*. İstanbul: Say Yayınları.

Bhasin, K. (2003). *Ataerkil Sistem*. (Çev.: Ayşe Coşkun). İstanbul: Kadav Yayınları. (2003b).

- Çolak, G., Uçan, L. (2008). *II. Meşrutiyet'ten Cumhuriyet'e Basında Kadın Öncüler*. İstanbul: Heyemola Yayınları.
- Doğramacı, E. (1989). *Türkiye'de Kadının Dünyü ve Bugünü*. Ankara: İş Bankası Kültür Yayınları.
- Doğu Anadolu Gazeteciler Cemiyeti Almancağı. (1998). Erzurum: Mega Form Ofset
- Duman, H.H. (2000). *Erzurum Basın -Yayın Tarihi 1867-1997*. İstanbul: Duyap Yayınları.
- Dursun, Ç. (2004). *Türkiye'de Haber ve Habercilik Çalışmalarının Genel bir Değerlendirmesi: 1980-2003*. (Der. Çiler Dursun) Haber Hakikat ve İktidar İlişkisi, 89-147. Ankara: Elips Yayınevi.
- Erten, Ö. (1986). *Yüzyılımızda Kadın ve Kadınlarımız*. Ankara: Türk Yazıları Yayınları
- İnan, A.A. (1975). *Tarih Boyunca Türk Kadınının Hak ve Görevleri*. İstanbul: Devlet Kitapları.
- Kaylı, D.Ş. (2011). *Kadın Bedeni ve Özgürleşme*. İzmir: İlya Yayınevi.
- Madeline, C. Z. (2001). (Ed.), *Modernleşme Eşiğinde Osmanlı Kadınları*. (Çev.: Necmiye Alpay). İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Revnakoğlu, C.S. (2010). *Tarih Yolunda Erzurum 1959*. Ankara: Türkiye Yazarlar Birliği Vakfı Erzurum 2011 Serisi-7 Tıpkı Basım.
- Saim, H. (1991). *Kadın Kendini Arıyor*. İstanbul: Venüs Yayınları.
- Sarı, E. (2015). *İletişim ve Medya Çalışmalarında Etnografi, İletişim Araştırmalarında Yöntemler: Uygulama ve Örnekler içinde* (Der: Besim Yıldırım). Erzurum: 337-399.
- Tan, M. (1980). *Kadının Ekonomik Yaşamı ve Eğitimi*. Ankara: Türkiye İş Bankası, Kültür Yayınları.
- Tayanç, F. (1988). *Dünyada Türkiye'de Tarih Boyunca Kadın*. İstanbul: Tan Yayınları.
- Us, H.T. (1943). *50 Yıl*.
- Yaşar, M. (1970). *Anadolu'da İlk Türk Gazetesi-Envar-ı Şarkıyye*. Ankara: Ankara Gazeteciler Cemiyeti.

MAKALELER

- Akın, A. (2007). “Toplumsal Cinsiyet (Gender) Ayrımcılığı ve Sağlık”. *Toplum Hekimliği Bülteni*, 26(2), Mayıs-Ağustos. 2
- Aköz, E. (1996). “Kadın Dergileri, Dergi Kadınları”. *Yeni Türkiye 12 Medya Özel Sayısı II*, 1325-1333
- Aşkın, E.Ö. (2015). “Kadınların İşgücü Piyasasındaki Konumlarını Etkileyen Faktörler”. *Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 10/1:100-120.
- Altunbay, M. (2013). “Cumhuriyetin İlk Yıllarında Kadın Mecmualarının Rolü ve Âsâr-ı Nisvân Mecmuası”. *Turkish Studies*, Sayı 8/13, 455-467.
- Besler, S., Oruç, İ. (2010). “Türkiye’de ve Yazılı Basında Kadın Yöneticiler”. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1), 17-38.
- Bingöl, İ. (12 Mart 2005). “Kurtuluşa Gelineye Kadar Bu Şehrin Gazeteleri”. *Doğu Anadolu Gazeteciler Cemiyeti 12 Mart Özel Sayısı*. 3.
- Durdu, M.B. (2003). “Osmanlı Devleti'nde Jön Türk Hareketinin Başlaması ve Etkileri”. *Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, Sayı: 14, 291-318.
- Ersöz, G.A. (1993). “Yönetici Kadınların ve Eşlerinin Ev İçi İş Bölümü Konusundaki Tutum ve Davranışlarına İlişkin Sosyolojik Bir Araştırma”. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 14(1-2), 105-115.
- Gülaçtı, N. (2012). “Sanatsal Bir Obje Olarak Kadın ve Bazı Toplumlarda Kadına Bakış”. *İdil Dergisi*, Cilt 1, 2, 76-91.
- Fidan, F. (2000). “Kapitalizmin Gelişme Sürecinde Kadının Çok Yönlü Konumu (Medya Örneği)”. *Bilim Dergisi*, (2), 117-133.
- Işık, M., Eşitti, Ş. (2012). “Gazete Birleşmelerinin Erzurum Basının Gelişim Süreci İçerisindeki Yeri ve Önemi”. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 2014/II 47, 51-74.

- Karabulut, S.Ç. (2005). “Türk Basınında Kadın Gazetesi’nin Yeri”. *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, IV(11), 187-200.
- Kitapçı, Z. (2006). “Türklerin Müslüman Oluşu”. *Türkler Ansiklopedisi*, Cilt 4, 263-270.
- Moralıoğlu, A. (2012). “80’li Yıllarda Kadın Hareketi ve Kampanyalar”. *Türk Barolar Birliği Dergisi*, 99, 291-296.
- Nisan, F. (2015). “1980 Askeri Darbesinin Mimarı Kenan Evren’in Ölümünün Türk Basınındaki Sunumu”. *Turkish Studies*, Volume 10, 677-704.
- Özçatal, E.Ö. (2011). “Ataerkil, Toplumsal Cinsiyet ve Kadının Çalışma Yaşamına Katılımı”. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1(1), 21-39.
- Özer, A. (2008). “Atardamar/Edebiyat Dünyamızın Seçkin Değeri Gazeteci-Romancı-Şair: Neriman Hikmet”, *Kıyı Dergisi*. 205, 27-41
- Özkoçak, Y., Tavuz, A. (2014). “Erkeğin ve Kadının Birbirlerini Ötekileştirme: Bir Erkek ve Bir Kadın Dizi Örneği”. *Atatürk İletişim Dergisi*, 6, 187-214.
- Polat, N.H. (2002). “Türkiye’de Yerel Basının Gelişimi”. *TÜBAR – XII- Güz*. 7-26
- Somersan, S. (11 Mayıs 1997). “Erkek Şoven Ülkenin Erkek Mesleği: Gazetecilik”, *Radikal İki*, 5.
- Tanrıöver, H.T. (2000). “Medya Sektöründe Kadın İşgücü”. *Toplum ve Bilim Dergisi*, Sayı 86, 171-193.
- Toprak, Z. (1985). “1909 Cemiyetler Kanunu”. *Tanzimattan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi*, C. I, 205.
- Toprak, Z. “1909 Cemiyetler Kanunu”, http://www.ata.boun.edu.tr/htr/Kaynakca/Toprak,%20Zafer_1909%20Cemiyetler%20Kanunu.pdf
- Toros, T. (1994). “İlk Türk Kadın Gazeteci, Selma Rıza”. *Skylife*, 130, 60-66.
- Yaktıl, G., Güçhan, G., Demiray E., Sağlık, M. (1990). “Ulusal Gazetelerde Kadın İmajı”. *Kurgu Dergisi*, Anadolu Üniversitesi Yayınları, 223-39.

Yıldırım, B. (2015). “Mizahta Yerel Unsurların Kullanımı ve Toplumsal Eleştiri Söyleminin Geliştirilmesi: Erzurum’da Yayımlanan Fırfirik Dergisi Örneği”, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 19(2), 121-160.

LİSANSÜSTÜ TEZLER

Arıkan, S. (2011). *II. Meşrutiyet Dönemi Kadın Hareketleri ve Kastamonu Örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kastamonu: Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Asker, A. (1990). *Türk Basınında Kadın Gazeteciler*. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kılıç, A. (2013). *Türk Basınında Kadın Gazetecilerin Yönetim ve Üretim Kademelerindeki Konumu*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yazıcı, Ö. (2012). *Yerel Medyada Çalışan Kadın Gazeteciler ve Karşılaştıkları Zorluklar: Antalya Örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Antalya: Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

ELEKTRONİK KAYNAKLAR

Bahadır, A. (2005). Tarihte ve Günümüzde Kadın. Erişim Tarihi: 05.12.2015, <http://www.enfal.de/ev18.htm>.

Çayır, F. (2008). Türk Basını ve Sansür. Hukuk Gündemi Makaleler. <http://www.ankarabarusu.org.tr/siteler/ankarabarusu/hgdmakale/2008-1/4.pdf>

Duman, M. Z. İslam’da “İnsan”, Erkek veya Kadın Olmaktan Önde Gelir, Erişim Tarihi: 07.12.2015, <http://www.zekiduman.com>.

Elif A. Osmanlı Döneminde Kadın Hareketleri. Erişim Tarihi: 05.12.2015. (http://www.kadinmuhendisler.org/ea_OsmanlidaKadin.aspx).

el-Hüseynî, İbn-i Hamza (İbn Hamza el-Hüseynî diye tanınan İbrâhim b. Muhammed b. Kemâleddin ed-Dımaşkî), *El-Beyân ve't-Ta'rîf*, nşr. Hüseyin Abdülmecîd

- Hâşim, Kahire, 1973, Erişim Tarihi: 07.12.2015, <http://islamiccevaplar.com/islamda-kadin-haklari.html>.
- Kıcır, S. (2013). Osmanlı'da Kadın Örgütlenmesi Nasıl Başlamıştı. <http://www.sosyalistfeministkolektif.org/feminizm/feminizme-giris/605-osmanlida-kadin-orgutlenmesi-nasil-baslamisti.html>.
- Kılıç, S. İkinci Meşrutiyet Devri Aydınlarının Atatürk ve Atatürk'ün Düşünce Yapısı Üzerindeki Etkileri. <http://e-dergi.atauni.edu.tr/ataunisosbd/article/viewFile/1025008642/1025007255> Erişim Tarihi: 20.02.2016
- Olgun, E. (2013). Medya Sektöründe Kadın Çalışanlar, İzmir'de Medya Sektöründe Gazeteci, Muhabir ve Yönetici Konumunda Çalışan Kadınların İş Hayatında Karşılaştığı Sorunlar. Erişim Tarihi: 10.05.2015, <http://iletisim.ieu.edu.tr/karine/?p=747>.
- Pınarcı, G.A. (2013). *Kadın Dergileri*, Elektronik Bülten, Erişim Tarihi: 11.12.2015, (<http://e-bulten.library.atilim.edu.tr/sayilar/2013-03/images/Kadin-dergileri.pdf>).
- Rüya Ç. Hanımlara Mahsus Gazete'den Kadın Duygusu'na hikayemiz, Erişim Tarihi: 03.02.2016. <http://gencgazete.org/hanimlara-mahsus-gazeteden-kadin-duygusuna-hikayemiz>.
- Türk Tarihindeki Başarılı Kadınlar ve Günümüzde Türk Kadını, Erişim Tarihi: 08.12.2015, <http://www.kadinhareketidernegi.org.tr/icerik.php?sayfa=13>.
- <http://www.bik.gov.tr/erzurum-gazeteleri-evlendi-16-yerel-gazete-4-gaze-haberi-1838/> 2012, (Erişim Tarihi: 23.12.2015
- <http://www.siyasetdergisi.com.tr/Haber/JULIDE-GULIZAR/36>. Erişim Tarihi: 25.12.2015.
- <http://www.milliyet.com.tr/leyla-umar-hayatini-kaybetti-gundem-2148740/> Erişim Tarihi: 29.12.2015.
- <http://www.biyografi.net/kisiayrinti.asp?kisiid=1472>. Erişim Tarihi: 29.12.2015.
- <http://www.dogankitap.com.tr/yazar/Kerime+Nadir-19>. Erişim Tarihi: 29.12.2015.
- <http://www.haberturk.com/yazarlar/murat-bardakci/513411-nimet-arzikin-agabeyini-vurdular-amcasinin-da-kitabini-caldilar>. Erişim Tarihi: 29.12.2015.

<http://www.antalyagazetesi.com.tr/mobil/index.php?git=goster&id=527169&adi=kelimelere-hukmeden-kadin>. Erişim Tarihi: 28.12.2015.

<http://arsiv.ntv.com.tr/news/132658.asp>, Nobel'e aday Türk yazarlar. Erişim Tarihi: 28.12.2015.

http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/02/150225_arsiv_odasi_duygu_asena. Erişim Tarihi: 28.12.2015.

TÜİK Haber Bülteni, 2015: 18619 [http:// \(www.tuik.org.tr\)](http://www.tuik.org.tr)

EKLER

EK 1. GAZETECİLERLE GÖRÜŞMELER

K.G 1

1) Sizi tanıyabilir miyiz?

1988 Konya doğumluyum. İlk ve ortaokul eğitimimi tamamladıktan sonra Anadolu İmam Hatip Lisesi'nde öğrenim hayatıma devam ettim. Lise eğitimimi bitirdikten dört yıl sonra evlendim. Evlendiğim yıl hatta ay içerisinde Atatürk Üniversitesi Erzurum Meslek Yüksek Okulu Radyo Televizyon Programcılığı Bölümü'nü kazandım. Okul bitiminde uzun süre Doğan Haber Ajansı'nda stajyerlik yaptım. 2012 yılı Aralık ayında başladığım Pusula Gazetesi'nde muhabirlik görevime devam ediyorum. Yaklaşık iki yıldır bu meslekte görev yapmaktayım.

2) Gazeteciliğe nerede, ne zaman ve nasıl başladınız?

Pusula gazetesinde 2012'de başladım. Stajyerlik yaptığım Doğan Haber Ajansı'ndaki arkadaşlarım tavsiyesi üzerine Pusula Gazetesi'nde başladım.

3) Neden gazeteciliği seçtiniz?

Ortaokul yıllarımdan beri gazetecilik mesleğine her zaman bir ilgim vardı. Bu meslek hayalimdi. Ben de hayallerimi gerçekleştirdim. Meraklı bir insan olduğumu düşünüyorum. Haberlere her zaman ilgim vardı. Olayların arkasını araştırmak hoşuma gitmiştir her zaman. Sanırım meraklı bir insan olmam gazeteciliği seçmemdeki en büyük etken.

4) Meslekteki konumunuzu yazabilir misiniz?

Gazete içerisinde haber merkezinde muhabir ve internet editörü olarak görev yapmaktayım.

5) Aldığınız ücret ne kadardır. Terfi konusunda erkek muhabirlere oranlar şansınız nedir? Terfi etmede karşılaştığınız güçlükler nedir? (Örneğin iş yeri sahibinin genel tutumu, erkek rakiplerinin daha iyi olması, kadın olmaktan kaynaklı dezavantajlar vs.)

Aldığım ücret 1.150 TL'dir. Terfi konusunda erkek muhabirler ile eşit seviyede olduğumu düşünüyorum. Bir güçlük ile karşılaşacağımı sanmıyorum.

6) Haber üretim sürecinde erkek muhabirlerin ya da patronunuzun müdahalesi oluyor mu, oluyorsa hangi yönde?

Haber üretiminde benden daha tecrübeli oldukları için müdürümden ve erkek muhabir arkadaşlarımdan fikir alıyorum.

7) İyi bir haber sizce nasıl olmalı?

Bence iyi haber, bütün muhabirlerin olduğu bir haberde farklı olanı yakalamaktır.

8) Ürettiğiniz haber metinleri kadın bakış açısını yansıtabiliyor mu, yoksa erkek egemen söylemi yeniden mi üretiliyor?

Gittiğim olayların ardından yazdığım haber metinlerinde genelde ayrıntıya yer vermeye çalışıyorum. Bu zaten müdürümün benden istediği haber oluyor. Kadın bakış açısı ile ayrıntıya önem vermeye çalışıyorum.

9) Çalıştığınız gazetelerin, televizyonların ya da ajansların sahipleri ya da yöneticileri ile bir akrabalık ilişkiniz var mıdır?

Yöneticilerim ile hiçbir şekilde akrabalık ilişkim yok.

10) Size göre gazetecilik nedir?

Gazetecilik deyince aklıma ilk gelen insanlara olan olayları tarafsız bir şekilde vatandaşa anlatmak ya da bilgi vermektir.

11) Kadınlar, haberleştirdikleri olaylara duygusal mı yoksa objektif mi yaklaşmaktadır? Siz haberleştirdiğiniz olaylarda nasıl bir tavır sergiliyorsunuz?

Duygusallık insani bir özellik ve karşıdakini anlamak adına olması gereken bir şey. Ama gazetecilikte bu duygusallığı biraz geride bırakılması gerektiğini düşünüyorum. Ben zaten normalin üstünde bir duygusallığım var ve bundan memnun değilim. Çünkü acı bir habere gittiğim zaman göz yaşlarıma hakim olamıyorum. O sırada gazeteci kimliğim biraz geride kalıyor ve ben o sırada kendimle bir savaş veriyorum. Görevim ve kişiliğim arasında. Kendimi çok vicdansız hissediyorum ama görevim ve sorumluluklarımı unutmamam gerekir.

12) Bazı haberler vardır ki zamansızdır. Sakin geçen bir günün gecesinde, sabaha kadar süren bir koşuşturmaca yani haber trafiği yaşanabiliyor. Böylesi durumlarda ailenizin/eşinizin mesleğinize olan tutumu nasıl olmaktadır? Size destek mi veriyorlar yoksa memnuniyetsizliklerini mi yansıtıyorlar?

Doğruyu söylemek gerekirse böyle bir olayla hiç karşılaşmadım ama bazen akşam haberleri olduğu zaman eşim çok memnun kalmıyor. Toplumumuzda bayanların bu şekilde çalışma ortamları çok hoş karşılanmadığından kaynaklanan bir durum. Ama diğer işlerimde eşimin her zaman, her türlü yardımını ve desteğini alıyorum.

13) Rekabete dayalı bir meslek olan gazeteciliği kadın olarak yapmanın artı ve eksi tarafları var mıdır? Var ise sizce nelerdir?

Artıları vardır ama rekabet bana her zaman eksi bir kavram olarak geliyor. Rekabet, ister istemez diğer basındaki arkadaşlarla bir kutuplaşmaya yol açıyor. Kadınlar her meslekte olduğu gibi bu meslekte de rekabeti fazla abarttıklarını düşünüyorum. Kendimi bunun dışında tutmaya özen gösterdiğim sürece başarılı olacağımı düşünüyorum.

14) Erkek egemen bir anlayışın hakim olduğu Doğu'da kadın gazeteci olmak sizce nasıl bir olgu? Haber kaynaklarınızın yaklaşımları konusunda neler söylemek istersiniz.

Çoğu zaman artısı oluyor. Mesela bir habere gittiğimiz zaman bayan olduğumuz için daha saygılı bir ortam oluyor. Olumsuz bir durumda bile çok saygılı bir şekilde tavır görüyoruz. Küçük istisnalar dışında hiçbir olumsuzluk ile karşılaşmadım.

15) Toplumsal olaylarda yada dramatik olayların yaşandığı durumlarda erkek veya kadın meslektaşlarınızın size yönelik yaklaşımları nasıl olmaktadır? Yardımcı mı olmaktadırlar, yoksa sizi görmezden mi gelmektedirler?

Yakın bulduklarım bana her zaman yardımcı olmuşlardır. Bazı istisnalar hariç. Samimiyetinden emin olduğum insanların beni görmezden gelmediği hiç olmadı aksine hep yardım etmeye çalıştılar.

16) Doğu'da kadın gazeteciliğin geleceğini nasıl görüyorsunuz? Kadın gazeteciliği bağlamında bu mesleği daha ilerilere taşıma noktasında neleri hayal ediyorsunuz?

Doğu'da gazetecilik yapan bayanların, her ortama girdiklerin de daha saygı gördüklerini düşünüyorum. Yalnız bayan gazetecilerin, erkeklere göre daha liderlik ruhu var. Gözlemlediğim her ortamda bayanların bu işi daha çok kavradığını fark ettim. Kesinlikle kendi düşüncem olduğunu belirterek söylüyorum; belki birçok erkek gazeteci bu mesleği iş olsun diye seçmiştir. Ama bayan gazetecilerin bu işe gönül vererek yaptıklarından dolayı bu liderlik özelliğinin önde olduğunu düşünüyorum. Bu zihniyette bayan gazeteciler olduğu sürece Doğu Bölgesi'nde mesleğin daha ileriye gideceğinden eminim.

17) Keşke bu mesleği yapmasaydım dediğiniz anlar oldu mu? Ya da iyi ki bu mesleği yapıyorum dediğiniz anlar. Sizin için önemli olan bu olaylardan bazılarını bizimle paylaşabilir misiniz?

Bu iki duyguyu da tek bir haberde yaşadım. İl Genel Meclisi 2013 Kasım ayı toplantısının ilk defa bir bayan üye, oturuma başörtülü katıldı. Ve diğer üç erkek meslektaşım bunu fark etmezken ben fark etmiştim. Bunu görmüş olmak beni çok sevindirdi. Bayan üyenin fotoğrafını çekmiştim ama çokta istenilen bir fotoğraf değildi. O zamanda çok üzülmüştüm. İki duyguyu bir anda yaşadım. Bir yandan çok sevinmiş, bir yandan da çok üzülüp işe yaramaz olduğumu düşünmüştüm.

18) Haberleştirme sürecinde uzun süre etkisinde kaldığınız, hiç unutamadığınız ve yıllar sonrada unutamam dediğiniz bir olay var mı?

Evet dediğim gibi duygusal bir insan olmam her üzüntü veren haberde oldu. Ama beni en çok etkileyen, soğukta ayakkabı boyacılığı yapan dört çocuk babası bir amca olmuştu. Onu dinlerken gözyaşlarıma zor hakim oldum. Sanırım bu olayı hiç unutamam hatta iyi bir vatandaş olmam için unutmamam gerektiğini düşünüyorum.

K.G. 2

1) Sizi tanıyabilir miyiz?

1992 Yılında Trabzon'da doğdum. 7.5 yıl önce babamın mesleğinden dolayı Erzurum'a taşınmak zorunda kaldık. Erzurum Nene Hatun Kız Lisesi mezunuyum. Atatürk Üniversitesi Radyo ve Televizyon Programcılığını bitirdim. Bekarım. 2 yıldır bu mesleği yapıyorum

2) Gazeteciliğe nerede, ne zaman ve nasıl başladınız?

İhlas Haber Ajansında 2012 Aralık ayında stajyer olarak başladım. Daha sonra burada mesleğime devam ettim.

3) Neden gazeteciliği seçtiniz?

Küçüklüğümünden beri sürekli ekran önünde olmak isterdim. Bu yüzden bu mesleği seçtim. Şuan ekran önünde değilim ama ileride bu hedefimi gerçekleştirmek istiyorum.

4) Meslekteki konumunuzu yazabilir misiniz?

Muhabirim

5) Aldığınız ücret ne kadardır. Terfi konusunda erkek muhabirlere oranlar şansınız nedir? Terfi etmede karşılaştığınız güçlükler nedir? (Örneğin iş yeri sahibinin genel tutumu, erkek rakiplerinin daha iyi olması, kadın olmaktan kaynaklı dezavantajlar vs.)

200 TL civarında ücret alıyorum. Erkek muhabirler her ortama girdiği için çevre konusunda daha geniş bir kitleye sahipler. Haber yapma olanakları daha yüksek bu yüzden yükselme şansları daha iyi.

6) Haber üretim sürecinde erkek muhabirlerin ya da patronunuzun müdahalesi oluyor mu, oluyorsa hangi yönde?

Gittiğimiz haberi yazdıktan sonra patronumuza getirip nasıl olduğunu gösterdiğimiz için yanlış yaptığımız yerlerde ister istemez müdahalesi oluyordu. Ama bu daha da çok gelişmemizi sağladı.

7) İyi bir haber sizce nasıl olmalı?

Objektif ve bilgi verici olmalıdır.

8) Ürettiğiniz haber metinleri kadın bakış açısını yansıtabiliyor mu, yoksa erkek egemen söylemi yeniden mi üretiliyor?

Hayır. Zaten gittiğimiz haberleri kendi bakış açımızla yazıp, daha sonrada şefimiz tarafından onaylatıyoruz.

9) Çalıştığınız gazetelerin, televizyonların yada ajansların sahipleri yada yöneticileri ile bir akrabalık ilişkiniz var mıdır?

Hayır. Tamamen ajansta tanındım. Ama TRT’de staj yaptım orda başmüfettiş akrabam vardı.

10) Size göre gazetecilik nedir?

Değer yaratan emektir.

11) Kadınlar, haberleştirdikleri olaylara duygusal mı yoksa objektif mi yaklaşmaktadır? Siz haberleştirdiğiniz olaylarda nasıl bir tavır sergiliyorsunuz?

Kadınlar erkeklere göre olaylara daha duygusal bakış açısıyla yaklaşıyor. ben mesleğe başlamadan önce kandan bile korkardım. Ama belli olayları görüp yaşadıktan sonra artık bir saatten sonra sen de alışıyorsun ve artık duygusal bakış açısı ortadan kalkıyor. keşke bir yerde büyük bir olay olsa da gitsek diyorsun.

12) Bazı haberler vardır ki zamansızdır. Sakin geçen bir günün gecesinde, sabaha kadar süren bir koşuşturmaca yani haber trafiği yaşanabiliyor. Böylesi durumlarda ailenizin/eşinizin mesleğinize olan tutumu nasıl olmaktadır? Size destek mi veriyorlar yoksa memnuniyetsizliklerini mi yansıtıyorlar?

Ailem bu mesleğe başlamadan öncede başlarken de daima arkamda durmuşlardır. Hiç bir zaman memnuniyetsizlik göstermemişlerdir.

13) Rekabete dayalı bir meslek olan gazeteciliği kadın olarak yapmanın artı ve eksi tarafları var mıdır? Var ise sizce nelerdir?

Erzurum’da kadın gazetecilere gerekli ilgiyi kesinlikle göstermiyorlar. Bu birçok eksiyi beraberinde getiriyor. Önemli olay ve haberlerde ilk erkek gazetecilere öncülük tanınması gibi. Bir yerde trafik kazası olduğu zaman polisler erkek muhabir ve kameramanlarla samimi olduğu için ilk bilgileri onlara vermesi gibi.

14) Erkek egemen bir anlayışın hakim olduğu Doğu'da kadın gazeteci olmak sizce nasıl bir olgu? Haber kaynaklarınızın yaklaşımları konusunda neler söylemek istersiniz.

Doğu'da gazeteci olmak çok zor. Ama bu zorlukların artışı da çok fazla. Zor şartlar altında çalışarak daha fazla şey öğreniyorsun. Bayan gazeteci olduğumuz için burada veya şurada önemli bir olay var diye arayan olmuyor. Ya ajansın dediği haberlere gidiyoruz, yada kendimiz araştırarak haber elde ediyoruz.

15) Toplumsal olaylarda yada dramatik olayların yaşandığı durumlarda erkek veya kadın meslektaşlarınızın size yönelik yaklaşımları nasıl olmaktadır? Yardımcı mı olmaktadırlar, yoksa sizi görmezden mi gelmektedirler?

Bu işte rekabet olduğu için önemli olaylarda sadece kendileri varsa bizi görünce özel haberi kaçırdıkları için biraz yüzlerini ekşitiyorlar. Eğer sen geç kaldıysan o olayla ilgili gerekli bilgileri aldıysa sana vermemek için görmemezlikten geliyorlar. Sen ver diye baskı yapınca da ister istemez vermek zorunda kalıyorlar. Ama bu yazdıklarım özel haberler için geçerli.

16) Doğu'da kadın gazeteciliğin geleceğini nasıl görüyorsunuz? Kadın gazeteciliği bağlamında bu mesleği daha ilerilere taşıma noktasında neleri hayal ediyorsunuz?

Doğuda kadın gazeteciliğin sonunu pek iyi görmüyorum. eğer kurumun ve kurumundaki çalışanlar sana sahip çıkıyorsa sorun olmaz ama diğer türlü pek iyi görünmüyor. Doğu'da da sadece ajanslar bayan muhabir ve gazetecilerine sahip çıkıyorlar. yerel televizyonlarda böyle bir durumdan bahsedemeyiz.

17) Keşke bu mesleği yapmasaydım dediğiniz anlar oldu mu? Ya da iyi ki bu mesleği yapıyorum dediğiniz anlar. Sizin için önemli olan bu olaylardan bazılarını bizimle paylaşabilir misiniz?

Erzurum'da nevrüz kutlamalarında çok zorluklar çektik. Biber gazından tut otostop çekmeye kadar. O gün keşke bu mesleği yapmasaydım dediğim olmuştu. Ama istisnalar hariç çoğu zaman bu mesleği yaptığım için rabbime şükrediyorum.

18) Haberleştirme sürecinde uzun süre etkisinde kaldığınız, hiç unutamadığınız ve yıllar sonrada unutamam dediğiniz bir olay var mı?

Uzun süre etkisinde kaldığım olay nevrüz kutlamalarıydı. Erzurum merkezden maksut efendiye kadar koşarak gittim. Nefessiz kalarak. Hatta o gün ajanstan laptopu almak için iş arkadaşım ile birlikte Erzurum merkeze kadar geri dönmek için koşmaya başladım. Dayanamayınca da otostop çekmiştim. Bi abide bizi aracına alarak ajansın önüne bırakmıştı.

K.G. 3

1) Sizi tanıyabilir miyiz?

1974 yılında Sivas'ta doğdum. İlk, orta ve lise eğitimimi Sivas'ta tamamladım. Cumhuriyet Üniversitesi Maden Bölümündeki eğitimime ara verdikten sonra Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Halkla İlişkiler Bölümünü okudum. Lise eğitimini tamamladıktan sonra 1993 yılında Sivas Radyo Televizyonu'nda 19 yaşında muhabir olarak mesleğe başladım. Bu kurumda 9.5 yıl çalışmanın ardından 2002 yılında Anadolu Ajansı'nda kaşeli muhabir olarak işe girdim. 2004 yılından itibaren kadrolu muhabir olarak bu kurumda görevimi sürdürdüm. 2012 yılında Erzurum'a baş muhabir olarak atandıktan sonra yöneticilerimin takdiriyle 2013 yılından bölge müdürlüğü görevine getirildim. Bekarım.

2) Gazeteciliğe nerede, ne zaman ve nasıl başladınız?

Gazetecilik mesleğine 1993 yılında yerel televizyonların kurulmaya başladığı dönemde başladım. 1993 yılının Ağustos ayında Sivas'ın ilk yerel televizyonu SRT'de yaklaşık 9 yıl haber merkezinde muhabir olarak çalıştım. 2012 yılının sonunda kendi isteğimle televizyondan ayrılarak Anadolu Ajansı Sivas Bürosu'nda kaşeli muhabir olarak mesleğime devam ettim. 2004 yılında kurumun açtığı sınavı kazanarak kadro aldım.

Anadolu Ajansı Erzurum Bölge Müdürlüğü'ne ise 1 Ağustos 2013 tarihinde baş muhabir olarak atandım. 1 Nisan 2013 tarihinde ise bölge müdürlüğüne getirilerek o tarihten itibaren bu görevimi sürdürüyorum.

3) Neden gazeteciliği seçtiniz?

Aslında medya hiç aklımda yoktu. Meslekle ilgili fikrim ve tecrübem de yoktu. Yerel televizyonda çalışan bir arkadaşıma iş aradığımı söylediğimde çalıştığı kurumda elemana ihtiyaç olduğunu söyledi. İşverenle görüştüğüm 2 gün sonra basın sektöründe 21 yıl kadar uzun bir süredir devam ettiğim muhabirliğe başladım. Mesleğinizi severek ve sorumluluk sahibi olarak yapmak çok önemlidir. Çalıştığım süre içerisinde muhabirliği bırakmayı hiç düşünmedim ve başka iş alanlarına atılmak istemedim. İleri ki zamanlarda bunun meyvesini bir şekilde görüyorsunuz.

4) Meslekteki konumuzu yazabilir misiniz? (Örneğin muhabir, yönetici gibi)

Bölge müdürüyüm.

5) Aldığınız ücret ne kadardır. Terfi konusunda erkek muhabirlere oranlar şansınız nedir? Terfi etmede karşılaştığınız güçlükler nedir? (Örneğin iş yeri sahibinin genel tutumu, erkek rakiplerinin daha iyi olması, kadın olmaktan kaynaklı dezavantajlar vs.)

Çalıştığım kurum özerk bir kuruluş. 2 yıl da bir sözleşmeye göre maaşlarımız belirlenir. Terfi konusunda çalıştığım kurum kadın yöneticilerin olmasına önem verir ancak her kurumda olduğu gibi erkek yöneticiler biraz daha çoğunluktadır. Kurumumda cinsiyet ayrımı yapılmıyor, kadın çalışanlara daha iyi bir önem veriliyor. Terfi konusunda ise çalışma prensiplerinizi ve performansınıza göre yöneticilerinde uygun görmesiyle bir üst kademeye yükselbiliyorsunuz.

6) Haber üretim sürecinde erkek muhabirlerin ya da patronunuzun müdahalesi oluyor mu, oluyorsa hangi yönde?

Haberin konusuna, riskine göre yöneticilerimizin görüşüne başvururuz. Genel değerlendirmeye o haberi yayınlatabiliyoruz. Onun dışında haberlerimize müdahale söz konusu değil.

7) İyi bir haber sizce nasıl olmalı?

Haberi okuyucunun diliyle, anlaşılır şekilde yazmak önemlidir. Haberde okuyucunun merak ettiği detayları görebilmesi, eksik unsurların olmaması da önemli nedenler arasındadır. Konusu ve anlatımına göre haberin değerine de bakmak gerekir.

8) Ürettiğiniz haber metinleri kadın bakış açısını yansıtabiliyor mu, yoksa erkek egemen söylemi yeniden mi üretiliyor?

Kadın çalışanların habere bakış açısından daha hassas ve dikkatli olduğunu düşünüyorum. Biraz daha duygusal davranıp kendisini karşıdaki kişinin yerine koyarak metni ona göre hazırlayabiliyor.

9) Çalıştığınız gazetelerin, televizyonların yada ajansların sahipleri yada yöneticileri ile bir akrabalık ilişkiniz var mıdır?

Çalıştığım iki kuruluşun yöneticileri ve çalışanlarıyla akrabalık derecem yok. Hiç olmadı.

10) Size göre gazetecilik nedir?

Kimisi mesleğin getirdiği imkanlardan yararlanmak için kimisi de gerçekten mesleğe ruhunu vererek görevini yapar. Gazetecilik bana göre bir gönül işidir. Bu mesleği herkes yapamaz. Gazeteci her şeyden önce güvenilir olmak zorundadır. Karşıya verdiği güvenle mesleğini daha saygın yapacaktır. Haber ve bilgi kaynağına ulaşarak edindiği bilgileri kamuoyuna doğru olarak verebiliyorsa gazeteci işini yapmış demektir.

11) Kadınlar, haberleştirdikleri olaylara duygusal mı yoksa objektif mi yaklaşmaktadır? Siz haberleştirdiğiniz olaylarda nasıl bir tavır sergiliyorsunuz?

Kadınlar erkeklere göre hassas ancak daha dikkatli olduklarını düşünüyorum. Fazla etkilendiğini de sanmıyorum. Çünkü zamanla kadın meslektaşlarımla olaylara bakış açısı değişiyor, soğukkanlılığını koruyabiliyor. Görev yaptığım ilk günlerde duygusal davranıyordum. Zamanla duyguları bir kenara bırakarak bunun işiniz olduğunun bilincine varıyorsunuz ve ona göre davranıyorsunuz. Haber yaparken kendimi ailenin ya da kişilerine koyarak, onların haklarını düşünerek yapmaya çalışıyorum. Çünkü yapacağımız bir haber eğer kişi suçsuzsa ileride telafisi mümkün olmayan şeylere neden olabiliyorsunuz. Onun için haberci iyi sorgulamak ve araştırmak zorunda. Doğru haberi vermek için gerekirse 3-4 ayrı ayrı yere teyit ederek haberin yapılması kanaatindeyim.

12) Bazı haberler vardır ki zamansızdır. Sakin geçen bir günün gecesinde, sabaha kadar süren bir koşuşturmaca yani haber trafiği yaşanabiliyor. Böylesi durumlarda ailenizin/eşinizin mesleğinize olan tutumu nasıl olmaktadır? Size destek mi veriyorlar yoksa memnuniyetsizliklerini mi yansıtıyorlar?

Ailenin ve çevreniz zamanla mesleğini tanımaya başladıkça daha anlayışlı oluyor ve bir süre sonra size ayak uydurmaya başlıyor. Çalıştığım sürede hiçbir zaman ben arkadaşlarıma ayak uydurmadım, onlar benim müsait anlarıma göre davrandı. Çünkü gazetecinin mesai mefhumu olmaz. Her an bir konu çıkabilir. Özellikle de taşrada çalışıyorsanız bir de branşlaşma yoksa muhabir her konuya bakmak zorunda. Ailem bana her zaman destek oldu. Gecenin bir saatinde tek başıma habere çıkmak zorunda kaldığım haberin sayısını hatırlamıyorum. Babamın 02.00'lerde asayiş haberlerinde bana eşlik ettiğini biliyorum.

13) Rekabete dayalı bir meslek olan gazeteciliği kadın olarak yapmanın artı ve eksi tarafları var mıdır? Var ise sizce nelerdir?

Mesleğimizde dikkat çok önemli. Hele hele rakiplerinde o haberdeyse. Gözleme dayalı olan mesleğimizde bulunduğun ortama da duyarlı olmak zorundasın. Yaklaşık 20 yıllık meslek hayatımda sürekli rakiplerimi gözlemlemişimdir. Onların nerede nasıl hareket edeceklerine dikkat etmişimdir. Zamanla tanıdıkça da kimin nerede nasıl davranacağını çok iyi anlıyorsun. Onlara fark ettirmeden ayrı bir detay yakalamak ise ayrı bir heyecan verir. Ertesi gün de gazetelerde onun meyvesini görürsen değme keyfine. Genç meslektaşlarıma gittikleri haberlerde çevrelerine karşı dikkatli olmalarını ve iyi gözlemlerini isterim. O gözlemler sayesinde mutlaka farklı bir detay yakalayacaklardır.

14) Erkek egemen bir anlayışın hakim olduğu Doğu'da kadın gazeteci olmak sizce nasıl bir olgu? Haber kaynaklarınızın yaklaşımları konusunda neler söylemek istersiniz.

Ben bizim meslekte kadın gazeteci olmanın avantaj olduğunu düşünüyorum. Çünkü bir kadın gazeteci hem erkeğin bulunduğu ortamda hem kadının bulunduğu ortamda bence bilgiye daha rahat ulaşabiliyor. Farklı ortamlara giriyoruz. Bazı ortamlarda kadınlar erkeklerle konuşamayabiliyor ama yanlarında bir kadın gördüklerinde daha güven ortamı oluşup ona bilgi vermede daha rahat hareket edebiliyorlar. Erkeklerde kadın olduğun için sana yardım etme konusunda biraz daha duyarlı olabiliyorlar. Ben meslek hayatımda kadın gazeteciliğin çok avantajını gördüm. Bir de etrafına güven vermek çok önemli. Onu da verirsene alamayacağınız bilgi çok yok diyebilirim. Bu da bence gazetecinin kişisel becerisine dayanıyor.

15) Toplumsal olaylarda ya da dramatik olayların yaşandığı durumlarda erkek veya kadın meslektaşlarınızın size yönelik yaklaşımları nasıl olmaktadır? Yardımcı mı olmaktadırlar, yoksa sizi görmezden mi gelmektedirler?

Bu da kişiye göre değişiyor ama genelde yardımcı olurlar. Yine 20 yıllık meslek hayatımda ağırlıklı olarak erkeklerle çalıştım. Bir dönem Sivas'ta yaklaşık 6 yıl tek kadın gazeteci olarak görev yaptım. Gittiğimiz ortamlarda özellikle kırsal kesimdeki haberlerde erkek arkadaşların büyük desteğini gördüm. Onların haklarını inkar edemem. Ama bunun yanı sıra kıskanan erkek arkadaşlarım da olmuştur. Onlar da zaten tavırlarıyla durumlarını belli ederler.

16) Doğu’da kadın gazeteciliğin geleceğini nasıl görüyorsunuz? Kadın gazeteciliği bağlamında bu mesleği daha ilerilere taşıma noktasında neleri hayal ediyorsunuz?

Doğu’da kadın gazeteci sayısı her zaman parmakla gösterilecek kadar az. Mesleğe başlayan arkadaşlarımız heyecanla başlasalar da zamanla farklı meslek kollarına kayabiliyor. Bizim işimiz sabır isteyen bir meslek. Mesleği ruhunuzla sevmeniz gerekiyor. Onu kaybettiğiniz zaman bu mesleği de yapmış olmazsınız. İleri taşıma noktasında ise istekli arkadaşlarımızla tecrübelerimizi paylaşır, bizim yaptığımız hataları yapmamaları konusunda uyarır, dikkatli olmalarını isterim. Bir de meslekteki yenilikleri takip etmek önemli. Teknolojiye ayak uydurabilmeli ve her şeyden önemli çok okumalı.

17) Keşke bu mesleği yapmasaydım dediğiniz anlar oldu mu? Ya da iyi ki bu mesleği yapıyorum dediğiniz anlar. Sizin için önemli olan bu olaylardan bazılarını bizimle paylaşabilir misiniz?

Çok olmuştur ama asla vazgeçemem dediğim anlar daha çoğunluktadır. İşimiz stresli, hata kabul etmeyen bir iş. Yaptığın haberin meyvelerini aldığımızda çok mutlu oluyorsunuz ve tüm yorgunluğunuz o an gidiyor.

2011 yılında 23 Nisan Egemenlik ve Çocuk Bayramı törenlerinin ardından haberi geçmek için büroya gittiğimde karşıma çöp toplayan babaannesinin eteğinden tutmuş küçük bir kız çocuğu dikkatimi çekmişti. Bu kareyi tam çekerken karşıdan da ailesiyle elinde balonla giden başka bir çocuk aynı kareye girmişti. Bu çektiğim fotoğraf ertesi gün tüm ulusal basında neredeyse ilk sayfadan manşetten yayınlandı. Ertesi günlerde o çocuğu bularak aile yaşamını haber yaptım. Daha sonra gelen yardımları da haber yaptım. Haberin getirdiği etki beni çok sevindirmişti.

Ayrıca tesadüfen karşılaştığım küçük bir kız çocuğunun eğitime kazandırılmasına katkıda bulunmam da benim için ayrı bir heyecandı. Babam hastanede yatarken tanıştığım küçük bir kız okula gitmek istediğini maddi durumu iyi olmadığı için eğitime ara verdiği söylemişti. Bende bu konuyu görev yaptığım kentte Sivas Valisi Ali Kolat’ın eşine bahsettim. Hanımefendi İlksen Kolat, kız çocuğunun velisi olarak okula başlattı ve bu kızımız her dönemi okul birinci olarak tamamladı. Kız çocuğunu evinden alarak eğitime kazandırıldığı her ana kadar da görüntülemiştim. Çok severek zevk alarak yaptığım bir haberdi.

18) Haberleştirme sürecinde uzun süre etkisinde kaldığınız, hiç unutamadığınız ve yıllar sonrada unutamam dediğiniz bir olay var mı?

Mesleğe ilk başladığım yıllardı. 29 Ekim 1996 yılında ki canlı bomba haberiydi. Merkez arşı Polis karakolu önünde canlı bomba kendisiyle beraber 3 polis memuru ve bir sivil vatandaşın ölümüne neden olmuştu. Yerel televizyonda çalıştığım o dönemde olaydan 1-2 dakika sonra bölgeye gitmiş, kamerayla etrafı görüntülemeye çalışmıştım. Soğukkanlıydım ama etrafta kopan bacaklar, deriler, sa parçaları, parmaklar vardı. Onların üzerinde görüntü almaya çalışıyordum. Yeni bir ekip gelene kadar bölgede çekim yaptım. Çektiğim o görüntüler de birçok ulusal kanalda yayınlanmıştı. Hala o günkü gibi olay gözümün önünde canlıdır. Mesleğin ilk yılları olduğu için de benim için daha heyecan verici olay olarak hafızamda kalmıştır.

K.G.4

1) Sizi tanıyabilir miyiz?

1988 Erzurum doğumluyum. Atatürk Üniversitesi Meslek Yüksekokulu Radyo Tv Teknolojileri mezunuyum. Erzurum Doğan Haber Ajansı'nda adliye muhabiri olarak görev yapıyorum. Bekarım.

2) Gazeteciliğe nerede, ne zaman ve nasıl başladınız?

2009 yılında Erzurum Doğan Haber Ajansı'nda başladım. Eleman arandığını duyduktan sonra müracaat ettim. Aslında tesadüfen başladığım muhabirlik mesleğini yaklaşık 5 yıldır sürdürüyorum.

3) Neden gazeteciliği seçtiniz?

İnsanın kendini, yaşam tarzını anlatabileceği bir meslek olduğu için. 5-6 yaşlarımda bulut, güneş resimleri yapar hava durumu sunardım. Doktor olma hayali kurarken kendimi gazetecilikte buldum. Her insanın kendini mutlu hissettiği, huzurlu olduğu başarılı bulunduğu alanlar vardır. Gazetecilikte bunu yaşadığım için muhabirlikte devam etme kararı aldım.

4) Meslekteki konumuzu yazabilir misiniz? (Örneğin muhabir, yönetici gibi) Muhabir

5) Aldığınız ücret ne kadardır. Terfi konusunda erkek muhabirlere oranlar şansınız nedir? Terfi etmede karşılaştığınız güçlükler nedir? (Örneğin iş yeri sahibinin genel tutumu, erkek rakiplerinin daha iyi olması, kadın olmaktan kaynaklı dezavantajlar vs.)

Aldığım ücret 988 lira bunun haricinde, aylık 200 lira yemek ticket'ı ve görüntü primi olarak ise 50 ila 150 arasında her ay değişik ücret alıyorum. Kadınların üretkenliği, işine olan bağlılığı, çalışma isteği bana göre erkeklerden daha fazla. Bu da yöneticinin tarafından net olarak gözlemlenebiliyor. Bu nedenle kendimi terfide erkek çalışan arkadaşlarıma göre daha şanslı görüyorum. Çünkü işimi çok iyi yaptığıma inanıyorum. Terfi etmedeki güçlük tek noktadan kaynaklanabilir. O da kıskançlık. Terfi etmede kadın olmanın dezavantajını yaşayacağımı düşünmüyorum.

6) Haber üretim sürecinde erkek muhabirlerin ya da patronunuzun müdahalesi oluyor mu, oluyorsa hangi yönde?

Müdahaleler genelde iyi yönde oluyor. Bazen haber üretmekte takılıp kalabiliyorsunuz. Büro şefimiz Kadir Sabuncuoğlu benim ilk başvurduğum kişi oluyor. Yol gösterici olarak yıllarının deneyimiyle hangi haberleri işleyeceğim konusunda fikir veriyor. 5.5 yıllık çalışma hayatımda bugüne kadar bu haberi yapma diye bir müdahale ile karşılaşmadım.

7) İyi bir haber sizce nasıl olmalı?

Dopdolu olmalı. Ajans mantığıyla haberi, fotoğrafı ve görüntüsüyle. İnsanlarımız gördüğüne inanıyorum genelde bu nedenle okuduğu haberde görsellik arıyor. Yaptığınız haberde en ufak bir kuşku bile olmamalı, haberiniz asla yalanlanmamalı. Tüm bu kriterlerin harmanlandığı haber en güzel haberdır işte.

8) Ürettiğiniz haber metinleri kadın bakış açısını yansıtabiliyor mu, yoksa erkek egemen söylemi yeniden mi üretiliyor?

Haberin içeriğine bağlı bu durum. Kadınlar daha farklı gözle bakabiliyorlar olaya. Size yaptığım bir haber ve sonrasında büro şefimle aramızda geçen diyalogdan bahsedeyim. Geçtiğimiz günlerde ‘tayt’ ile ilgili mahkemeden aldığım bir karar ile haber yaptım. ‘Bıçaklanan kadının tayt giymesi tahrik sayıldı’ başlığı ile ulusal ve yurt dışı haber kaynaklarında geniş yer aldı. Büro şefimin söylediği şeydi: “Ben o kararı okusam tayta bu kadar dikkat etmezdim. Kadın gözü ile bakmak bu olsa gerek” dedi. Erkeklerin habere bakış açısıyla kadınların bakışı yer yer değişebiliyor.

9) Çalıştığınız gazetelerin, televizyonların yada ajansların sahipleri yada yöneticileri ile bir akrabalık ilişkiniz var mıdır?

Hayır her hangi bir akrabalık bağım yok.

10) Size göre gazetecilik nedir?

Kamuoyunu bilgilendiren en önemli göreve sahip kişilerin mesleği. Olmazsa olmazlar arasında yer alan meslek grubu.

11) Kadınlar, haberleştirdikleri olaylara duygusal mı yoksa objektif mi yaklaşmaktadır? Siz haberleştirdiğiniz olaylarda nasıl bir tavır sergiliyorsunuz?

Gazetecilik mesleğine girdikten sonra kadınlarda da duygusallık bir noktadan sonra kayboluyor. Örneğin bir trafik kazasında, cinayet olayında, tecavüz davasında en iyi

fotoğrafi, görüntüyü nasıl çekerim düşüncesine giriyorsun. Haberin konu arayışına giriyorsun. O noktada duygular tamamen ortadan kayboluyor.

12) Bazı haberler vardır ki zamansızdır. Sakin geçen bir günün gecesinde, sabaha kadar süren bir koşuşturmaca yani haber trafiği yaşanabiliyor. Böylesi durumlarda ailenizin/eşinizin mesleğinize olan tutumu nasıl olmaktadır? Size destek mi veriyorlar yoksa memnuniyetsizliklerini mi yansıtıyorlar?

Gazetecilik gerçekten çok zor bir meslek, hele ki kadınsan bu daha da zorlaşabiliyor. Ailemden daima destek gördüm. Tabi ki geç vakitlere kadar kalınca telefonların susmuyor. Senin gibi yeri geliyor onlarda sabahlıyor. Destek olmazsa yapılamaz diye düşünüyorum.

13) Rekabete dayalı bir meslek olan gazeteciliği kadın olarak yapmanın artı ve eksi tarafları var mıdır? Var ise sizce nelerdir?

Hem artı, hem eksi tarafları var. Kadın olduğun için erkeklere nazaran bazen haber almada daha başarılı olabiliyorsun. Aynı zamanda kadın olduğun için sarkıntılığa da maruz kalabiliyorsun. Adliyede görev yaptığım için bunun sıkıntısını en çok çekenlerden biriyim. Erkeklerin bakış açısı farklı olabiliyor ne yazık ki.

14) Erkek egemen bir anlayışın hakim olduğu Doğu'da kadın gazeteci olmak sizce nasıl bir olgu? Haber kaynaklarınızın yaklaşımları konusunda neler söylemek istersiniz.

Gazetecilik, Doğu'da Batı'ya göre daha az saygınlık gören bir meslek. Kadın gazeteci olmak her yerde zordur. Kış koşullarında çalışma zorluğu var. Kültür farklılığından dolayı yaşanan sorunlarda size yansıyor. Haber kaynakları kişilere göre değişebiliyor tabi. Meslek hayatımda en büyük haber kaynağım köy muhtarları olmuştur. Çok iyi haberlere imzan attıran kişiler denilebilir. Tabi bazı haber kaynakları tarafından kadın olduğun için tacize maruz kalma durumu da oluyor.

15) Toplumsal olaylarda yada dramatik olayların yaşandığı durumlarda erkek veya kadın meslektaşlarınızın size yönelik yaklaşımları nasıl olmaktadır? Yardımcı mı olmaktadırlar, yoksa sizi görmezden mi gelmektedirler?

Gazetecilik rekabetin en fazla yaşandığı meslek. Hele ki atlatma haber yapmak, gazeteciliğin en güzel yanı. Rakip kurumlarda çalışıyorsan, genellikle alınan bilgiler saklanır. Ortak yapılan haberlerde bilgi akışı olur. Kadın -erkek ayrımı yapılmaz.

16) Doğu’da kadın gazeteciliğin geleceğini nasıl görüyorsunuz? Kadın gazeteciliği bağlamında bu mesleği daha ilerilere taşıma noktasında neleri hayal ediyorsunuz?

Doğu’da ilerleme yapılacak bir meslek değil. Burada muhabirlikten öteye gidemezsin. Güzel haberler yaparak farkındalığını yaratmak da sendeki meslek başarısına, azmine ve en önemli olanda heyecanının yitirmemeye bağlı. Her gün yeni bir şeyler katmazsan ilerleme gösteremezsin. “Tamam, ben çok iyi gazeteci oldum” dediğin an herşey bitmiştir demektir.

17) Keşke bu mesleği yapmasaydım dediğiniz anlar oldu mu? Ya da iyi ki bu mesleği yapıyorum dediğiniz anlar. Sizin için önemli olan bu olaylardan bazılarını bizimle paylaşabilir misiniz?

Özellikle saatlerce süren duruşma takiplerinde nereden bu mesleği yapıyorum dediğim anlar oluyor. Fakat haberinin gazete veya televizyonda izleyince tüm Türkiye senin haberine kilitlenince, “Bu benim haberim” dediğin an herşey bitiyor. Dünyanın en mutlu insanı sen oluyorsun o zaman. Adliye muhabirliğine yeni başladığım dönemlerde Milli kayakçı Aslı Nemutlu’nun ölümü ile ilgili bilirkişi raporunu almıştım. Özel olarak yayına aldığım haber ertesi gün tüm gazete ve televizyonda en önemli gündem maddelerinden biri oldu. Diğer arkadaşlar haberi atladi. Bu haber nedeniyle soruşturma geçirdim, yargılandım. Beraat ettim dava sonucunda ama güzel bir habere imza atmış oldum.

18) Haberleştirme sürecinde uzun süre etkisinde kaldığınız, hiç unutamadığınız ve yıllar sonrada unutamam dediğiniz bir olay var mı?

14 yaşında sanayide çalışan Burak Kuzik isminde bir çocuğun üzerine çalıştığı esnada benzin döküldü. Aynı iş yerindeki arkadaşı şaka yapayım derken çakmakla arkadaşını yaktı. Bölge Eğitim Hastanesi’nde tedavi altına alınmıştı. Habercilik adına çok şey öğrendiğim çalışma arkadaşım Turgay İpek, Burak’ı hasta yatağında kamera ile görüntülemişti. Burak’a sorusu şuydu: Arkadaşına ne söylemek istersin. Burak, “Allah’ından bulsun” dedi. Turgay abi çekimi yaptıktan sonra ben ertesi gün adliyeye

gittim. Adliyeye dosyası geldi Burak ölmüştü. Şaka yapayım derken arkadaşının ölümüne neden olan Muhammet cezaevine girmişti. Burak'ın son sözleri özel haberimiz olarak yayınlandı. Yıllar geçse de o sesi kulaklarımdan gitmeyecek sanırım.

K.G. 5

1) Sizi tanıyabilir miyiz?

28 Temmuz 1989 yılında Erzurum'da doğdum. İlk, orta ve üniversiteyi aynı şekilde Erzurum'da okudum. 2009 yılında Atatürk Üniversitesi Meslek Yüksekokulu Radyo Televizyon Yayımcılığı Bölümü'nden mezun oldum. Aynı yıl Doğan Haber Ajansı'nda işe başladım. Hala aynı kurumda çalışmaya devam ediyorum. Ayrıca Halkla İlişkiler Bölümü'nde öğrenim görüyorum. Evliyim. Çocuğum yok.

2) Gazeteciliğe nerede, ne zaman ve nasıl başladınız?

2009 yılında DHA'da mesleğe adım attım. Stajyer olarak girdiğim kurumda daha sonra işe alındım. Muhabir olarak görev yapıyorum.

3) Neden gazeteciliği seçtiniz?

Hayatım boyunca bilgi edinmek, öğrenmek istediğim için gazeteciliği seçtim. Öğrenmenin yaşı yoktur derler ya aynen öyle. Bu meslek sayesinde her şeyi okuyor, her konu hakkında bilgi sahibi oluyorsunuz. Derin bilgiler elde ediyorsunuz. En ince ayrıntısına kadar bir olayı öğreniyorsunuz. Bunlar benim gazeteciliği seçmeme neden oldu.

4) Meslekteki konumuzu yazabilir misiniz? (Örneğin muhabir, yönetici gibi)

Meslekte muhabir olarak çalışıyorum.

5) Aldığınız ücret ne kadardır. Terfi konusunda erkek muhabirlere oranlar şansınız nedir? Terfi etmede karşılaştığınız güçlükler nedir? (Örneğin iş yeri sahibinin genel tutumu, erkek rakiplerinin daha iyi olması, kadın olmaktan kaynaklı dezavantajlar vs.)

Yaklaşık 1300 lira ücret alıyorum. Henüz terfi etmedim. Muhabirdim hala muhabirim. Erkekler daha şanslı terfide bana göre. Çünkü 'kadındır yapamaz, beceremez' algısı Türk insanında hakim. E bir bayan çalışanı kaldırıp da bölgede büroya yönetici yapmazlar. Yapsalar bile arkası olduğu içindir. Küçük yerlerde bence terfi etmedeki en büyük sıkıntıların başında arkadan iş çevirmek geliyor. Rekabet yüzünden birbirlerinin kuyusunu kazıyorlar.

6) Haber üretim sürecinde erkek muhabirlerin ya da patronunuzun müdahalesi oluyor mu, oluyorsa hangi yönde?

Haber üretirken en çok şefimiz katkı sağlıyor. Onun yönlendirmesiyle birçok haberi bulabiliyoruz. Olumlu yönde tabii ki de yönlendiriyor. Erkek muhabirlerin bence pek katkısı olmuyor. Çünkü haber yapmamızı pek istemezler onlar.

7) İyi bir haber sizce nasıl olmalı?

Bence emek verilen yapılan haber iyi haberdur. Emek verip bir durumu dört dörtlük hale getirip haber olmasını sağlıyorsunuz. Tüm sorular cevabını buluyorsa bu iyi bir haberdur

8) Ürettiğiniz haber metinleri kadın bakış açısını yansıtabiliyor mu, yoksa erkek egemen söylemi yeniden mi üretiliyor?

Haber metinleri bence ne kadın ne erkek bakış açısını yansıtır. Çünkü haberi yorum ve duygu katmadan yazıyoruz. Doğrusu da bu olmalı. Ama bazı durumlarda duygular çok baskın olabiliyor. Mesela kadına şiddet konulu bir haberde adamı yerin dibine sokmak istiyorum. Uygun cümlelerle bunu destekliyorum. Ya da evladını kaybeden bir annenin acısını yansıtırken duygularıma yenilmiyorum değilim.

9) Çalıştığınız gazetelerin, televizyonların yada ajansların sahipleri yada yöneticileri ile bir akrabalık ilişkiniz var mıdır?

Çalıştığım ajansta hiç kimseyle bir akrabalık bağım yok. Şans eseri burada staja başladım ve işe alındım.

10) Size göre gazetecilik nedir?

Bence gazetecilik bir olayı tarafsız ve doğru bir şekilde araştırmak, yayınlamaktır.

11) Kadınlar, haberleştirdikleri olaylara duygusal mı yoksa objektif mi yaklaşmaktadır? Siz haberleştirdiğiniz olaylarda nasıl bir tavır sergiliyorsunuz?

Mesleğe ilk başlayınca olaylara gidince öyle olabiliyor. Ama alıştıktan sonra fark etmiyor. İlk başlarda gittiğim kaza haberlerinde kendi kötü hissedirdim. Haberi yazamadığım olurdu. Üzülürdüm hatta ağlardım. Ancak şimdi duygusallıktan uzak bir şekilde tarafsız olarak 5N1K kuralıyla haberlerimi yazıyorum.

12) Bazı haberler vardır ki zamansızdır. Sakin geçen bir günün gecesinde, sabaha kadar süren bir koşuşturmaca yani haber trafiği yaşanabiliyor. Böylesi

durumlarda ailenizin/eşinizin mesleğinize olan tutumu nasıl olmaktadır? Size destek mi veriyorlar yoksa memnuniyetsizliklerini mi yansıtıyorlar?

Ben bu mesleği seçtiğim için ailem de kabul etmek durumundaydı. Mesela canlı yayın olacağı zaman başka bir şehre gidip orada kalıyorduk. Babam ve annem sürekli arıyorlardı. Yoğun bir günün ardından eve gidip ayaklarımı uzatabiliyordum. Evlendikten sonraysa eşim karakolda emniyet amiri olduğu için mesleklerimiz benziyor. Bana genelde destek veriyor. Ama o yorgunluğun ardından eve gidip yemek hazırlamak yada iş yapmak zulüm gibi geliyor☺

13) Rekabete dayalı bir meslek olan gazeteciliği kadın olarak yapmanın artı ve eksi tarafları var mıdır? Var ise sizce nelerdir?

Keskinlikle vardır. Bir olaya gittiğimiz zaman oradaki görevliler nedense her zaman bayanların çekim yapmasına müdahale ediyor. Çünkü güçleri onlara yetiyor. Bir sürü erkeğin içinde yalnız kalabiliyorsunuz. Kendinizi yalnız hissediyorsunuz. Bir erkekle haber için konuşsan bile hemen iftira atılmaya müsait duruma geliyorsun. Avantajları da yok değil. Bazen bayanların haber alması daha kolay oluyor. Çünkü bence bayanlar daha iyi konuşuyor. Karşıdakini iyi konuşturuyor. İkna kabiliyetleri daha yüksek. Sonra bayan bir muhabir her zaman ilgi çekiyor. E biraz da güzelse haberleri almak çok daha kolay hale gelebiliyor.

14) Erkek egemen bir anlayışın hakim olduğu Doğu’da kadın gazeteci olmak sizce nasıl bir olgu? Haber kaynaklarınızın yaklaşımları konusunda neler söylemek istersiniz.

Haber kaynakları bayan gazeteci görünce bence şaşırıyor. Bayandan gazeteci olur mu diye bakıyorlar. Bazı bayan gazeteciler haber kaynaklarıyla samimiyeti biraz abartıyorlar. Böyle yapınca kaynak herkesi aynı sanıyor.

15) Toplumsal olaylarda yada dramatik olayların yaşandığı durumlarda ve erkek/kadın meslektaşlarınızın size yönelik yaklaşımları nasıl olmaktadır? Yardımcı mı olmaktadırlar, yoksa sizi görmezden mi gelmektedirler?

Yanımızda olan da oluyor karşıımızda duran da. Ama bu meslekte düşünce, kimse sahip çıkmıyor. 5 yılda bunu öğrendim. Geçen bir toplumsal olayda bir polis çekim yapmama

izin vermedi. Hatta üzerime yürüdü. Hiç ummadığım birisi bana sahip çıktı. Mutlu oldum. Ama bu tür olaylar her zaman yaşanmıyor.

16) Doğu’da kadın gazeteciliğin geleceğini nasıl görüyorsunuz? Kadın gazeteciliği bağlamında bu mesleği daha ilerilere taşıma noktasında neleri hayal ediyorsunuz?

İşini iyi yaparsan Doğu yada Batı geleceği diye bir şey olmaz. İşini iyi yaptığın takdirde Doğu’da kadın gazeteciliğin önü açık. Ben hep muhabir olarak devam etmek istiyorum. Tabi yaş ilerleyince bu çevikliğim kalır mı bilemem ancak gücüm ve zekam yettiğince her zaman muhabir olup haber peşinde koşmak istiyorum. Tek hedefim en iyisi olmak değil işimi en iyi şekilde yapmak.

17) Keşke bu mesleği yapmasaydım dediğiniz anlar oldu mu? Ya da iyi ki bu mesleği yapıyorum dediğiniz anlar. Sizin için önemli olan bu olaylardan bazılarını bizimle paylaşabilir misiniz?

Tabi ki üst üste geliyor. Bir günde onlarca haberle uğraşıyorsun. Zor bir bölgede yapıyorsun bu mesleği. Hata yapıyorsun. Unutuyorsun. Azar işitiyorsun. Robot değiliz ki biz. İşte o zaman keşke yapmasaydım diyorum. Ama çoğu zaman iyi ki yapıyorum diyorum. Bir haber oluyor onun devamını veriyorsun, araştırıyorsun, doğruluğunu kanıtlıyorsun, belgeleri buluyorsun. Sonra haberin tüm gazetelerde manşetlerde yer alıyor. Televizyonlarda yayınlanıyor. İşte o zaman tüm yorgunluğunuz gidiyor. Haberde koştururken eğleniyorsun gülüyorsun arkadaşlarınla konuşuyorsun... Bunlar mesleğimi sevdiriyor bana.

18) Haberleştirme sürecinde uzun süre etkisinde kaldığınız, hiç unutamadığınız ve yıllar sonra da unutamam dediğiniz bir olay var mı?

Birçok olay var. İlk haberimi hiç unutmuyorum. Bütün gazetelerde birinci sayfadan çıkmıştı. 2009 yılında Doğubayazıt’ın Somkaya Köyünde Meryem Sökmen isimli ilkokul öğrencisi bir kız intihar etmişti. Öğretmeni derste arkadaşına verdiği ‘Seni seviyorum’ notunu görmüştü. Kızı sınıfta rencide etmişti ve ailesine söylemişti. Meryem’de evde babasının tüfeğiyle intihar etmişti. Haber için günlerce uğraşmıştım. Yaparken çok da üzül müştüm. Bunu hiç unutmuyorum.

K.G. 6

1) Sizi tanıyabilir miyiz?

1994 Erzurum doğumluyum. Erzurum Rıfıkı Salim Anadolu Kız Meslek Lisesi Radyo Televizyon Programcılığı Bölümünden mezunum ve Atatürk Üniversitesi Radyo Televizyon Programcılığı mezunuyum. Bekarım ve 3 yıldır bu sektörün içindeyim.

2) Gazeteciliğe nerede, ne zaman ve nasıl başladınız?

İhlas Haber Ajansında 2011 yılında ilk stajyer olarak başladım. Sonra burada mesleğimi severek devam ettim.

3) Neden gazeteciliği seçtiniz?

Gazeteciliği ailem sayesinde seçtim. Babam hep spiker olmamı isterdi. Lisedeyken Anadolu Lisesini kazanmama rağmen beni meslek lisesi radyo televizyon programcılığı bölümüne yazdırdı. Tabi spiker olamadım ama gazetecilik yolunda ilerliyorum.

4) Meslekteki konumuzu yazabilir misiniz? (Örneğin muhabir, yönetici gibi)

Muhabirim.

5) Aldığınız ücret ne kadardır. Terfi konusunda erkek muhabirlere oranlar şansınız nedir? Terfi etmede karşılaştığınız güçlükler nedir? (Örneğin iş yeri sahibinin genel tutumu, erkek rakiplerinin daha iyi olması, kadın olmaktan kaynaklı dezavantajlar vs.)

Şuan herhangi bir kurumda çalışmıyorum. Terfi konusunda bence işini en iyi yapan terfiyi hak eder. Terfi etmede karşılaşılan tek güçlük iş yeri sahibinin tutumu. Eğer size değer verip işinizi beğeniyorsa hiç beklemediğiniz bir anda terfi edebilirsiniz. Yok eğer yöneticinizle zıt bir karakterseniz bence terfi beklemeden o işten ayrılın☺

6) Haber üretim sürecinde erkek muhabirlerin ya da patronunuzun müdahalesi oluyor mu, oluyorsa hangi yönde?

Genel anlamda olmuyor. Olduğu zaman haber başlıklarında müdahale ediyor.

7) İyi bir haber sizce nasıl olmalı?

Haber dün bilmediğimiz her şeydir. Öncelikle açık olmalıdır, yani anlaşılır bir üslup ve dille yazılmalıdır. Sade olmalıdır, yani yalın bir teknikle yazılmalıdır. Doğru olmalıdır,

gerçekleri yansıtmalıdır. Kesin ifadeler içermelidir, muğlak ifadelere yer verilmemelidir.

8) Ürettiğiniz haber metinleri kadın bakış açısını yansıtabiliyor mu, yoksa erkek egemen söylemi yeniden mi üretiliyor?

Kadın bakış açısını yansıtıyor. Haber yazarken biraz da olsa duygularda belirtiliyor. Örneğin bir trafik kazası haberini oluştururken ister istemez duygular araya giriyor ve taslak oluşturuyor. Eminim ki erkeklerde böyle bir durum fazla söz konusu değildir.

9) Çalıştığınız gazetelerin, televizyonların yada ajansların sahipleri yada yöneticileri ile bir akrabalık ilişkiniz var mıdır?

Hayır yok.

10) Size göre gazetecilik nedir?

Bana göre gazetecilik ekmeğini kazanmanın başka bir adıdır. Gazetecilik olayları çarpıtmak değil, olduğu gibi yansıtmaktır.

11) Kadınlar, haberleştirdikleri olaylara duygusal mı yoksa objektif mi yaklaşmaktadır? Siz haberleştirdiğiniz olaylarda nasıl bir tavır sergiliyorsunuz?

Kadınların erkeklere göre olaylara bakış açısı daha duygusaldır. Haberde gerektiği kadar soğukkanlı ve duygusal olmamaya çalışırım. Çünkü haberleştirdiğim olayı çarpıtmadan olduğu gibi yansıtmam gerekir.

12) Bazı haberler vardır ki zamansızdır. Sakin geçen bir günün gecesinde, sabaha kadar süren bir koşuşturmaca yani haber trafiği yaşanabiliyor. Böylesi durumlarda ailenizin/eşinizin mesleğinize olan tutumu nasıl olmaktadır? Size destek mi veriyorlar yoksa memnuniyetsizliklerini mi yansıtıyorlar?

Bir bayan olduğum için ailem tedirgin oluyor tabi. Ama hiç bir zaman desteklerini kesmezler.

13) Rekabete dayalı bir meslek olan gazeteciliği kadın olarak yapmanın artı ve eksi tarafları var mıdır? Var ise sizce nelerdir?

Eksi tarafı bayan olduğumuz için her habere gidemiyoruz. (Ortamdan kaynaklanıyor) Artı tarafı ise istihbaratımız güçlü oluyor diyebilirim.

14) Erkek egemen bir anlayışın hakim olduğu Doğu'da kadın gazeteci olmak sizce nasıl bir olgu? Haber kaynaklarınızın yaklaşımları konusunda neler söylemek istersiniz.

Doğu'da ortamdan kaynaklanan nedenden dolayı bayanlara pek olumlu yaklaşılmıyor. Bundan dolayı zorluk çekiliyor. Örneğin kavga haberi yaptığımız da o anda görüntü veya fotoğraf çektiğimizde etraftan 'bayan haliyle bura da ne işi var' gibi söylentiler duyuyoruz. Buda oldukça rahatsız edici. Bence bayan olmamızın verdiği avantajdan dolayı haber kaynaklarında olumlu etki oluyor. Erkeklerden daha kibardır bayanlar. Karşımızda ki insanı davranışlarımızla etkileriz. Buda bizim için avantajdır.

15) Toplumsal olaylarda yada dramatik olayların yaşandığı durumlarda erkek veya kadın meslektaşlarınızın size yönelik yaklaşımları nasıl olmaktadır? Yardımcı mı olmaktadırlar, yoksa sizi görmezden mi gelmektedirler? Anlatabilir misiniz?

Böyle konularda meslektaşlarımızla yardımlaşma içinde oluruz. Her ne kadar olaydan dolayı kaynaklanan bir gerginlik olsa da görmezden gelmek gibi bir durum olmaz.

16) Doğu'da kadın gazeteciliğin geleceğini nasıl görüyorsunuz? Kadın gazeteciliği bağlamında bu mesleği daha ilerilere taşıma noktasında neleri hayal ediyorsunuz?

Doğu'da kadın gazeteciliğin bir geleceği olacağını düşünmüyorum. Zaten sınırlı sayıda kadın gazeteci bulunmakta. Ortam ve düşünce yapısı daha müsait olursa ileri de bir gün Doğu'da da kadın gazeteciliğin daha iyi seviyelere geleceğini ancak bu durum da devam ederse bu mesleği daha ileri taşıma noktasına batı da başlanılabilir diye düşünüyorum.

17) Keşke bu mesleği yapmasaydım dediğiniz anlar oldu mu? Ya da iyi ki bu mesleği yapıyorum dediğiniz anlar. Sizin için önemli olan bu olaylardan bazılarını bizimle paylaşabilir misiniz?

Keşke bu mesleği yapmasaydım dediğim an sadece Erzurum'un dondurucu soğuklarında oldu. İyi ki bu mesleği yapıyorum dediğim anlar fazlasıyla olmuştur. Örneğin önemli insanlarla tanıştığım anda çok memnun oldum ve iyi ki bu mesleği yapıyorum dedim.

18) Haberleştirme sürecinde uzun süre etkisinde kaldığınız, hiç unutamadığınız ve yıllar sonrada unutamam dediğiniz bir olay var mı?

Tabi ki her gazeteci gibi benim de var. Nevruz olayları hiç unutmam dediğim olaylardan bir tanesi. Haber uğruna tazyikli su, biber gazı yemek ve sonrasında bu çabanın sonucunu almak paha biçilemez bir duygu.

K.G. 7:

1) Sizi tanıyabilir miyiz?

1989 Erzurum doğumluyum. Bekârım. Tüm eğitim öğretim hayatımı Erzurum'da geçirdim. Anadolu kız meslek lisesi çocuk gelişimi bölümü mezunuyum. Lise sonda Erzurum Büyükşehir Belediyesinin kreşinde stajyer öğretmenlik yaptım. Önlisans Radyo ve Televizyon Programcılığı bölümünden 2012 yılında mezun oldum. Üniversite döneminde Erzurum TRT, Ankara TRT ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde staj yaptım. TBMM'de yaptığım staj sonunda sertifika aldım.

2) Gazeteciliğe nerede, ne zaman ve nasıl başladınız?

Okulum bittikten sonra artık bir yerden başlamak gerektiğini düşünerek Erzurum'da bulunan gazete ve televizyonları araştırdım. Bana en uygun, işimi daha iyi yapabileceğim ve şuan çalışmaya devam ettiğim Pusula Gazetesi'nde başladım. Başvuru yaptıktan bir ay sonra arayıp çağırdılar ve 01.06.2013 tarihinde çalışmaya başladım.

3) Neden gazeteciliği seçtiniz?

Küçüklüğümde beri basın ile alakalı tüm her şey ilgimi çekerdi ve çok hoşuma giderdi. Çok eğlenceli, hareketli, yoğun, bilgilendiren ve bilgili olmayı gerektiren bir meslek olarak görürdüm. Babam da Erzurum TRT çalışanı olduğu için ve sürekli bu işlerin dışarıdan da olsa içinde olduğum için hep dikkatle ve hevesle izlerdim. Bunun sonunca liseden Çocuk Gelişimi bölümü mezunu olmama rağmen üniversitede Radyo ve Televizyon Programcılığı bölümünü tercih ettim. Çünkü ilgimi çekmeyen ve mutlu olamayacağım bir mesleği yapmak istemedim. Bu yüzden şuan çalıştığım mesleği seçtim ve çok mutluyum.

4) Meslekteki konumuzu yazabilir misiniz? (Örneğin muhabir, yönetici gibi)

Meslekteki konumum ise Muhabir ve İnternet Editörlüğü.

5) Aldığınız ücret ne kadardır. Terfi konusunda erkek muhabirlere oranlar şansınız nedir? Terfi etmede karşılaştığınız güçlükler nedir? (Örneğin iş yeri sahibinin genel tutumu, erkek rakiplerinin daha iyi olması, kadın olmaktan kaynaklı dezavantajlar vs.)

1.150 TL ücret alıyorum. Terfi konusuna mantık yönünden bakınca erkeklerin şansı daha fazla gibi görünür. Çünkü erkekler bayanlara göre daha cesaretli ve daha aktiftir ama gerçeğe bakarsak bayanlarda bu mesleği seçmişse zaten tüm bunları göze almıştır. O yüzden erkekler ile bayanlar arasında terfi şansı yarı yarıyadır. Tamamen çalışma ve ortaya çıkan verimle alakalıdır.

6) Haber üretim sürecinde erkek muhabirlerin ya da patronunuzun müdahalesi oluyor mu, oluyorsa hangi yönde?

Haber üretim sürecinde bize olan yaklaşım sadece yardım amaçlı oldu şimdiye kadar. Onun haricinde herhangi olumsuz bir durumla karşılaşmadım.

7) İyi bir haber sizce nasıl olmalı?

Meslekte geçirdiğim süre içerisinde iyi haberin detaylı olan haber olduğunu öğrendim ve bende aynı düşüncedeyim. Çünkü bizim haberlerimiz televizyon haberinden çok farklı oluyor. TV izleyen bir insan akan görüntülerden anlatılmak istenen ve yaşanan olayı daha kolay kavrayabilir fakat gazete haberinde bu tam tersi. Gazeteyi okuyan insanlara detaylı ve geniş çaplı bir haber yazmanız gerekiyor. İnsanlar haberi okurken her anında yaşanan olayı ve verilmesi gereken bilgiyi beyninde canlandırmalı, ne demek istediğinizi anlamalı. Kısacası haber resmedilmeli. Benim için en iyi haber insanın okudukça kafasında olayları canlandırabildiği haberdir.

8) Ürettiğiniz haber metinleri kadın bakış açısını yansıtabiliyor mu, yoksa erkek egemen söylemi yeniden mi üretiliyor?

Haberlere göre değişiklik gösteren bir durum bence. Hepsi için evet yansıtıyor diyemem ama zaman zaman etkilendiğim ya da ciddi anlamda önem verdiğim bir haberde kadın bakış açısı ile yazabiliyorum haberi.

9) Çalıştığınız gazetelerin, televizyonların ya da ajansların sahipleri ya da yöneticileri ile bir akrabalık ilişkiniz var mıdır?

Kesinle yok.

10) Size göre gazetecilik nedir?

Benim için gazetecilik ne olursa olsun doğru haber yapabilmektir. O haberi yapabilmek için verilen emektir. Çoğu zaman yapılan haberler ne kadar doğru olursa olsun başka

kişiler tarafından engellenebiliyor ya da tepki verilebiliyor. Buna rağmen yaptığınız haberin arkasında durabilmek onu takip edebilmektir gazetecilik. Kısacası her zorluğa rağmen doğrunun peşinden gitmektir.

11) Kadınlar, haberleştirdikleri olaylara duygusal mı yoksa objektif mi yaklaşmaktadır? Siz haberleştirdiğiniz olaylarda nasıl bir tavır sergiliyorsunuz?

Mesleğe ilk başladığım zamanlarda evet bende çok fazla duygusal yaklaşıyordum. Hala zaman zaman o duygusallık oluyor. Ama bir süre sonra sürekli trajik durumlarla karşı karşıya kaldığınız için duygusuzlaşmaya da başlıyorsunuz. Bir süre sonra olaydan etkilenseniz bile o olaya haber gözüyle bakıyorsunuz ve işinizi yapıyorsunuz. Ben artık öyle yapıyorum.

12) Bazı haberler vardır ki zamansızdır. Sakin geçen bir günün gecesinde, sabaha kadar süren bir koşuşturmaca yani haber trafiği yaşanabiliyor. Böylesi durumlarda ailenizin/eşinizin mesleğinize olan tutumu nasıl olmaktadır? Size destek mi veriyorlar yoksa memnuniyetsizliklerini mi yansıtıyorlar?

Bir yıl boyunca ailemin işimle alakalı zaten herhangi bir memnuniyetsizliğine şahit olmadım. Aksine destek veriyorlar. Geç saatlere kadar süren haberlerde bile köstek yerine bana destek olmaya çalışan bir aileye sahibim. Bu konuda çok şanslı olduğumu düşünüyorum. Aslında destek olmalarının ve şikâyetçi olmamalarının diğer bir etkeni de çalıştığım kurum diye düşünüyorum. Çünkü ailem işimden de çalıştığım kurumdan da çok memnun. Eğer toplumun genel görüşü olan kadın evinde oturmalı, geç saatlerde kadının dışarıda ne işi var gibi düşünceleri göz önüne alırsak sorun yaratan aileler olduğu gerçeğini de inkâr edemeyiz.

13) Rekabete dayalı bir meslek olan gazeteciliği kadın olarak yapmanın artı ve eksi tarafları var mıdır? Var ise sizce nelerdir?

Zaten günümüzde gazetecilik mesleği zor. Hele ki doğuda gazeteciyseniz ve bayansanız daha zor oluyor. Neden zor kısmına gelirsek batıya nazaran doğuda olaylar daha fazla boy gösteriyor. Kavgası, çatışması vs. bu olayların içine girmek bayanlar için sıkıntılı bir durum. Çünkü bayanlar güçsüz ve duygusal olarak yaratılmıştır. Erkekler ise daha yırtıcı ve güçlü varlıklardır. Bu yüzden tek eksi tarafı duygusal varlıklar olmamız ama daha öncede dediğim gibi bu mesleği yapmaya devam ettikçe bir süre sonra

duygularınızı yönetmeye ve bazı durumlarda onları kontrol altına alıp daha mantıklı olmaya başlıyorsunuz. Bu yüzden belli bir dönem aşıldıktan sonra inanın bir bayan olarak yapamayacağınız hiçbir iş yoktur.

14) Erkek egemen bir anlayışın hâkim olduğu Doğu’da kadın gazeteci olmak sizce nasıl bir olgu? Haber kaynaklarınızın yaklaşımları konusunda neler söylemek istersiniz.

Toplum tarafından kadının ikinci plana atılmaya çalışıldığı bir coğrafyanın bayan gazetecisi olarak pek de kolay şartlarda çalıştığımız söylenemez. En çok karşılaştığım sorun gazetecilikten bayan ne anlar anlayışıdır. Fakat ben bu düşüncedeki kişilere ısrarla girişimcilik ve araştırmacılık gerektiren gazeteciliğin bayanı erkeği olmadığını göstermeye çalışıyorum. Ancak mesleği icra ederken zaman zaman farklı davranışlarla da karşılaşabiliyoruz. Örneğin bir gazeteci abimle gittiğimiz bir işyerindeki beyefendi daha sonra sosyal medya üzerinden bana ulaşarak, işyerinde çay teklifinde bulundu. Teklifindeki ‘bir gün de tek gelebilir isen çay ikram etmek isterim’ ifadesi beni çok rahatsız etmişti. Bir bayan olarak bakış açısının zamanla yok olacağını temenni ediyorum.

15) Toplumsal olaylarda ya da dramatik olayların yaşandığı durumlarda erkek veya kadın meslektaşlarınızın size yönelik yaklaşımları nasıl olmaktadır? Yardımcı mı olmaktadırlar, yoksa sizi görmezden mi gelmektedirler?

Bizim mesleğimiz tıpkı tıp bilimlerindeki gibidir. Yani kadını erkeği olmaz. Tabi ki küçük bir kesim de olsa kadını ikinci plana atmaya çalışan işverenlerle karşılaşsınız. Fakat bu küçük kesime rağmen yanımızda yer alan, bize destek çıkan erkek meslektaşlarımızı bir kalemde silmek olmaz. Medyada ve toplumda bayan gazetecilerin savaş muhabirliğini bile layıkıyla yaptığını görüyoruz. Yani o dar kafalı zihniyet karşın bayan arkadaşlarımızın başarılarını istemeyerek de olsa sonsuza kadar ayakta alkışlayacaklar.

16) Doğu’da kadın gazeteciliğin geleceğini nasıl görüyorsunuz? Kadın gazeteciliği bağlamında bu mesleği daha ilerilere taşıma noktasında neleri hayal ediyorsunuz?

Doğuda bir bayanın her konuda önüne sayısız engel çıkmaktadır. En entelektüel eş veya ailenin bile erkekleri coğrafya itibarıyla tutucudur. Benim ve hemcinslerimin en büyük

idealleri arasında özgür bir ülkede özgür bir şekilde kendi kararlarımızla bir yerlerde var olmak yer alır. Gazetecilik sektöründe de bu böyledir. Erzurum da Bir Gazeteci bayansanız toplum normlarını çiğnemenen mesleğinizi icra edemezsiniz. Çünkü ansızın çıkan bir gece haberine gidersiniz. Yobazlaşmış düşünceler size pek de iyi gözle bakmaz. Çünkü yıllardır kendini toplumdan soyutlayan kendilerince geriliği örf ve gelenek haline getiren bu kişiler için kadının yeri mutfak ve evin salonundan öteye gidemez.

17) Keşke bu mesleği yapmasaydım dediğiniz anlar oldu mu? Ya da iyi ki bu mesleği yapıyorum dediğiniz anlar. Sizin için önemli olan bu olaylardan bazılarını bizimle paylaşabilir misiniz?

Her insanın işinden sıkıldığı anlar olur zaman zaman. Elbette benimde bu tür bunalıma girdiğim zamanlar oldu. Bir haberi yetiştirmek için günlerce uyumazsınız, evde herkesin ayaklarını uzatıp televizyon izlediği saatlerde siz ses kayıtlarıyla, manşetlerle, anlatım bozukluklarıyla, acaba hangi kelime daha çok topluma hitap ederlerle uğraşırsınız. O esnada bir isyandır alır götürür insanı fakat bu isyan gazetede yayınlanan haberinizle yerini tarifsiz bir mutluluğa bırakır. Tüm stresiniz ve yorgunluğunuz bir anda reset atar kendine. İşte o zaman iyi ki bu mesleği seçmişim dersiniz. Başarının ve bir şeyler yapabiliyor olmanın, haberinizin birçok kişiye ulaşıyor olması da insanı ayrıca bir gururlandırır.

18) Haberleştirme sürecinde uzun süre etkisinde kaldığınız, hiç unutamadığınız ve yıllar sonrada unutamam dediğiniz bir olay var mı?

Aralık ayında ayakkabı boyacıları ile ilgili bir haber yapmak için sokaktaki boyacı ağabeyler ve amcalarla konuştuk. İçlerinden bir tanesi beni gerçekten çok etkilemişti. Yaşı ilerlemiş ve 5 çocuk sahibiydi. Kışın soğuk şartlarına rağmen, sırf çocuklarını okutabilmek ve evine bir ekmek götürebilmek için ayakkabı boyacılığı yapıyordu. Soğuktan elleri morarmış ve titriyordu. Ellerini ovalayarak bir müşteri gelsin de ayakkabısını boyayıp evime ekmek götüreyim dercesine çevresine bakıyordu. Bu amca beni gerçekten çok ama çok etkilemişti. Ömrüm boyunca unutamayacağım bir olay. Hava ne zaman soğuk olsa veya ne zaman üşüsem o amca aklıma geliyor. Allah yardımcıları olsun.

K.G. 8

1) Sizi tanıyabilir miyiz?

1987 yılında Antalya’da dünyaya geldim. İstiklal İlköğretim Okulu’nda ilk ve ortaöğretimini, Gazipaşa Çok Programlı Lise’de liseyi tamamladım. 2006 yılında Atatürk Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü’nü kazandım. 2010 yılında bu fakülteden mezun oldum. Öğrenciyken aynı zamanda mezun olduğumda işsiz kalmamak için pedagojik formasyon eğitimi alarak, öğretmenlik için de şansımı zorladım. Gazetecilik sektörü daha baskın olduğu için muhabirliği tercih ettim. Atatürk Üniversitesi İletişim Fakültesi bünyesinde olan Üniversite TV’nin bir yıl boyunca ana haber bültenini hazırladım. Fakültesi bünyesinde çıkan "İletişim Fakültesi" gazetesinde de akitli (ücretli) öğrenci olarak çalıştım. Ayrıca bir süre İhlas Haber Ajansı’nda çalıştım. Yaklaşık 6 yıldır Anadolu Ajansı Erzurum Bölge Müdürlüğü’nde muhabir olarak görev yapıyor. Mezun olunca işsiz kalmamak için işi sıkı tutarak, hiçbir zaman öğrenciliği yaşayamadan üniversite birinci sınıftayken çalışmaya başladım. Mezun olduğumda mesleğimi yapıyordum ve 65 kişilik sınıfta sadece iki kişi bu mesleği yapıyoruz. Hiçbir bağım, akrabam olmamasına rağmen sadece mesleğim için Erzurum’da yaşıyorum. Bekarım.

2) Gazeteciliğe nerede, ne zaman ve nasıl başladınız?

İlk gazeteciliğe Erzurum’da, Atatürk Üniversitesi İletişim Fakültesi’nin gazete ve televizyonunda 2006 yılında başladım. Programları takip ederek, gazeteye bir süre haber yaptım. Haberciliği öğrendikten sonra özel haber çalışmalarına başladım. Aynı zamanda üniversite televizyonunun bir yıl boyunca ana haber bültenini hazırladım.

3) Neden gazeteciliği seçtiniz?

Çocukluğumdan beri gazeteye karşı bir ilgim vardı. Nerde elime bir gazete geçse, tarihi hiç önemli değil reklam sayfalarına kadar bütün ayrıntılarını okurdum. Hatta bunun yüzünden annemden defalarca azar işitmişimdir. Televizyonlarda kameraman, muhabir gördüğümde de heyecanlanırdım. Hatta Antalya’dayken nerde bir kameralı birini görsem hemen gider konuşur, nasıl bir meslek olduğunu sorardım. Ailem, Türkçe Öğretmeni olmamı istiyordu. ÖSS sonuçları açıklandıktan sonra bütün tercihleri Türkçe Öğretmenliği ve gazetecilik bölümleri üzerine tercih ettim. Daha sonra da Atatürk

Üniversitesi İletişim Fakültesi'ni kazandım. Böylece gazetecilik serüvenim başladı. Ve birinci sınıftayken bu mesleği yapmaya başladım.

4) Meslekteki konumuzu yazabilir misiniz? (Örneğin muhabir, yönetici gibi)

Anadolu Ajansı'nda muhabir olarak görev yapıyorum.

5) Aldığınız ücret ne kadardır. Terfi konusunda erkek muhabirlere oranlar şansınız nedir? Terfi etmede karşılaştığınız güçlükler nedir? (Örneğin iş yeri sahibinin genel tutumu, erkek rakiplerinin daha iyi olması, kadın olmaktan kaynaklı dezavantajlar vs.)

Aldığımız ücret maalesef hiçbir zaman bir memur maaşı gibi aynı olmuyor. Her ay mutlaka farklı oluyor. Bazen normal, bazen düşük olabiliyor. Terfi konusunda erkeklerle eşit olmadığımızı düşünüyorum. Hatta Doğu bölgesi olduğu için erkeklerin daha şanslı olduğunu bile düşünüyorum bazen. Bu sektörde ne kadar başarılı olursan ol, ne kadar orijinal işler çıkarırsan çıkar bir gün kadro beklerken "gazeteciliğin" tanımını daha bilmeyen birisi kadrolu olarak senin üstüne gelebiliyor. Ve senin üstündeki birine maalesef iş öğretmek, bu mesleği anlatmak zorunda kalabiliyorsun. Bazen kadın muhabir olmanın ciddi anlamda riskleri var. Bazı haberlerde sadece kadın olduğu için gururunu rencide edecek, şevkini kırarak küfürler, hareketler duyabiliyorsunuz.

Örneğin, Yakutiye Belediyesi Zabıta ekiplerinin sokak dilencilerine yönelik bir operasyonda bayan gazeteci sadece bendim ve tamamı erkekti. Kadın bir dilenci saçımı tutup, ağza alınmayacak hakaretler saydırmıştı. Buna benzer çok şeyler yaşıyoruz.

6) Haber üretim sürecinde erkek muhabirlerin ya da patronunuzun müdahalesi oluyor mu, oluyorsa hangi yönde?

Mesleğe ilk başladığım yıllarda mutlaka büroda çalışanların ve patronun haberlere müdahalesi oluyordu. Bazen biz başka bir konu seçiyor, yönlendirdikleri için bambaşka bir haber yapabiliyorduk. Ancak deneyim kazandıkça ve bu meslekte kendini kanıtladıkça özgürleşiyorsun. Yaptığım bütün haberler artık kesinlikle kimsenin müdahalesi olmuyor. Çünkü haberi yazdıktan sonra patron görüyor. Başlarda nasıl yapmam gerektiği konusunda bilgisini alıyordum.

7) İyi bir haber sizce nasıl olmalı?

İyi bir haber bence özgün olmalı, tek olmalı, kamuoyunu yakından ilgilendirmeli. Bana göre, kişilere fayda sağlamalı, farkındalık oluşturmalıdır. Bu uyarıcı bir haber olabilir, bilgilendirici bir haber olabilir, ilginç bir yaşam öyküsü ya da ilk kez yapılmış bilimsel bir çalışma, başarıyla sonuçlanmış örnek teşkil eden bir proje olabilir. Bu haber, ertesi günü gazetelere manşet olmalı, televizyonlarda geniş yer almalı, kamuoyunda uzun süre tartışılmalı.

8) Ürettiğiniz haber metinleri kadın bakış açısını yansıtabiliyor mu, yoksa erkek egemen söylemi yeniden mi üretiliyor?

Ürettiğimiz haber metinlerinde çoğu zaman kadın bakış açısını yansıtamıyoruz. Çünkü bana göre yazılan haberin, çekilen fotoğraf ve görüntünün kadını, erkeği yok. Bir cumhurbaşkanı, bir başbakan ya da bir siyasetçinin yaptığı açıklamalarda, düzenlenen mitinglerde aşağı yukarı kadın tarafından da erkek tarafından da aynı haberler yapılıyor. Gündemdeki başlıklar öne çıkarılıyor.

Ancak özel haberlerde tabii ki kadın faktörü ön plana çıkabiliyor. Özellikle röportajlarda sorularımız farklı olabiliyor. Kadınların yazdığı haberlerin dilinin daha yumuşak, daha estetik, daha duygusal olduğunu düşünüyorum. Tabii bu kendi öznel düşüncem.

Erkek egemen söylemi tabii ki etkisini sürdürüyor. Çünkü özellikle yurtda görev yapıyorsan, her habere koşturmak zorundasın. Mesleğini icra edebilmek için bir bayanın bulunmaması gereken ortamlara girmek zorunda kalıyorsun. Bir olayı aydınlatabilmek, teyit edebilmek için çok riskli yerlere bile girmek zorunda kalabiliyorsun.

Bir süre sonra kendini erkek gibi görmeye, bu meslek erkek işi demeye başlıyorsun. Bir defile haberinden çıkıp, oradan cinayet haberine gidebiliyorsun. Bir köyde çıkan hastalığı haber yapmak için hayvan ahırına girebiliyorsun, ardından da önemli bir bürokrati takip edebiliyorsun.

9) Çalıştığınız gazetelerin, televizyonların ya da ajansların sahipleri yada yöneticileri ile bir akrabalık ilişkiniz var mıdır?

Şu ana kadar televizyonda, gazetede ve iki haber ajansında çalıştığım. Bu kurumların tamamında hiçbir akrabam, tanıdığım yoktu.

10) Size göre gazetecilik nedir?

Bana göre gazetecilik kesinlikle bir meslek değil. Bir meslekten ziyade yaşam şekli. Hayatın gazeteciliğe göre şekilleniyor. Zaman kavramın yok. Günün yorgunluğunu ertesi günü gazete ve televizyonlarda haberlerinin çıktığını grmenle birlikte geçiyor. Emeğinin karşılığını hemen ertesi günü alabiliyorsun.

11) Kadınlar, haberleştirdikleri olaylara duygusal mı yoksa objektif mi yaklaşmaktadır? Siz haberleştirdiğiniz olaylarda nasıl bir tavır sergiliyorsunuz?

Mesleğe ilk başladığımda nerede bir ceset görsem, ailesiyle birlikte ağlardım. Hatta ilk yıllarda Antalya'nın Manavgat ilçesinde çıkan orman yangınında bir itfaiyeci ölmüştü. Morgda ailesiyle saatlerce ağlamıştım ve tek kare fotoğraf ekememiştim. Bir sure böyle devam etti. Ne zaman ceset görsem haftalarca gözümün önüne geliyor ve beni üzüyordu. Bir süre sonra bunu aştım ve artık olaylara genelde haber yönüyle bakmaya başladım. Bunu başardıktan sonra da özellikle asayiş olayları normal gelmeye başladı. Ancak yazdığım haberler rutin program değil de özellikle yaşam haberleriyse kesinlikle iki tarafı da düşünüyorum. Birisine zararı dokunacaksa en ince ayrıntısına kadar araştırıyorum. Hatta kaç kez çok iyi bomba diye tabir edilen haber bulmama rağmen, başkasının hayatına mal olacağı için yazmaktan vazgeçtiğim oldu. Gazetecilikte asla kadın-erkek ayrımı yapmıyorum. Her zaman doğruluk ve tarafsızlık ilkesini önemsiyorum.

12) Bazı haberler vardır ki zamansızdır. Sakin geçen bir günün gecesinde, sabaha kadar süren bir koşuşturmaca yani haber trafiği yaşanabiliyor. Böylesi durumlarda ailenizin/eşinizin mesleğinize olan tutumu nasıl olmaktadır? Size destek mi veriyorlar yoksa memnuniyetsizliklerini mi yansıtıyorlar?

Zamansız haberlere gittiğim çok oldu. Hatta sabaha kadar bazı olayların başında beklediğim de oldu. Ancak bekar ve ailemden ayrı yaşadığım için sıkıntı olmuyor. Fakat evli olsam eminim problem olacaktır. Çünkü işten eve geliyorsunuz, tam ailenle bir program yapacaksın o esnada gelen bir telefonla koşarak ıkabiliyorsun. Bazen izin gününde habere gitmek zorunda kalıyorsun.

13) Rekabete dayalı bir meslek olan gazeteciliği kadın olarak yapmanın artı ve eksi tarafları var mıdır? Var ise sizce nelerdir?

Hem artı hem de eksi tarafları var. Bazen kadın gazeteci olduğu için başkaları için açılmayan kapı size açılabilir. Özellikle karşıdaki kadın ve çocuksa kesinle seni geri çevirmiyor. Çoğu zaman erkek haber kaynakları için de aynısı geçerli. Sanırım daha çok güveniyorlar, daha samimi buluyorlar. Bazen de özellikle Doğu'da problem olabiliyor kadın gazeteci olmak. Programlar genelde erkek ağırlıklı. Bazen 'Burada bayanın ne işin var' diye tepki gösterenler oluyor. Bazı ortamlardan çıkarılmak zorunda kalıyorsun. Hatta başımdan geçen bir olayı anlatabilirim. Lalapaşa Camisi'nde bir cenaze törenini takip ederken, cenaze yakınları avluda kadın görmek istemediklerini söylediler ve beni sert bir şekilde avludan çıkardılar. Ben de uzaktan mesleğimi icra etmeye çalıştım. Tabii ertesi günü bütün gazetelere manşet oldum. Bu olaydan sonra da uzun süre tehdit edildim, taciz edildim.

14) Erkek egemen bir anlayışın hakim olduğu Doğu'da kadın gazeteci olmak sizce nasıl bir olgu? Haber kaynaklarınızın yaklaşımları konusunda neler söylemek istersiniz.

Doğu'da kadın gazeteci olmak gerçekten Batı ile kıyaslayınca çok zor. Haber kaynakların çok farklı. Hele bir kaç kez haber atlatmışsan, programlarda çekim sırasında omuz atabiliyorlar, önüne geçip çekim yapmaya engel olabiliyorlar. Ama özellikle son yıllarda insanlar artık kadın gazetecilere alıştı ve önyargı yavaş yavaş kırılıyor. Haber kaynakları sizinle özel sırlarını paylaşabiliyor. Bazen haber için gitmene rağmen, kişinin özel sıkıntılarını dinlemek zorunda kalabiliyorsun. Genel itibarıyla haber kaynaklarının yaklaşımları olumlu.

15) Toplumsal olaylarda yada dramatik olayların yaşandığı durumlarda erkek veya kadın meslektaşlarınızın size yönelik yaklaşımları nasıl olmaktadır? Yardımcı mı olmaktadırlar, yoksa sizi görmezden mi gelmektedirler?

Toplumsal olaylarda kadınlardan çok erkek gazeteciler daha çok yardımcı oluyor. Bazen kadın gazeteci seni rakip olarak görüyor ve yardımcı olmak istemeyebiliyor. Seni görmezden gelip, ezmeye kalkışabiliyor. Bir şey atlatma ya da ön planda olmak istediği için seni görmek istemeyebiliyor. Bu tür durumlarda özellikle daha önceden tanıdığım erkek gazeteciler her zaman yardımcı oluyor. Daha tecrübeli olduklarından nasıl sonuçlanacağını aşağı yukarı kestirdikleri için doğru bir yönlendirme yapıyor. Hem ekipmanının koruyup hem bizi koruyabiliyor.

16) Doğu’da kadın gazeteciliğin geleceğini nasıl görüyorsunuz? Kadın gazeteciliği bağlamında bu mesleği daha ilerilere taşıma noktasında neleri hayal ediyorsunuz?

Doğu’da bundan birkaç yıl sonra kadın gazeteci sayısı çok artacaktır. İlk mesleğe başladığımda benim tanıdığım sahada aktif olarak çalışan sadece bir kadın gazeteci vardı. Hem İhlas Haber Ajansı Erzurum Bölge müdürlüğünde hem de Anadolu Ajansı Erzurum Bölge müdürlüğünde çalışan ilk kadın muhabirdim. Mesleğin ilk yıllarında haber kaynakları İhlas Haber Ajansı’nda çalıştığıma inanmıyordu. ‘Orada bayan çalıştırmazlar, yalan söylüyorsun’ diyorlardı. Eskiden çoğu rutin programlarda sadece erkek gazetecileri görürken, bugünlerde 5-6 kadın gazeteciyi görmek mümkün. İnsanların kadın gazeteciye karşı önyargısı büyük oranda kırıldı. Kadın gazeteciler çok başarılı olursa, örnek teşkil edecek ve bu sayının artmasını sağlayacaktır. Bu mesleğin daha da gelişmesi için herkesin reklamcılıkla gazeteciliğin farklı şeyler olduğunu algılaması gerekiyor.

17) Keşke bu mesleği yapmasaydım dediğiniz anlar oldu mu? Ya da iyi ki bu mesleği yapıyorum dediğiniz anlar. Sizin için önemli olan bu olaylardan bazılarını bizimle paylaşabilir misiniz?

Bir karşılama programında izdiham oldu. İnsanlar ağzına geleni sayıp, tacize varan sözler sarfetti. İzdiham sırasında da ezip geçti ve bu sırada bileğim çatladı, bir elim de kanadı. Zorla çekim yapmaya çalışırken insanlar resmen hakaret etti. O gün ‘nerden seçtim bu mesleği’ demiştim. Evlerinin kömürlüğünde, buz gibi bir odada resim yapan engelli bir çocuğun haberini yapmışım. O haberden sonra çocuğa gerekli yardımlar yapıldı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı’nda bizzat ekip gelip görüşme yaptı. Çocuğun Başbakanla görüşmesi sağlandı, yurt dışına gönderildi. Bir nebze hayatına katkı sağladığımı düşünüyorum ve mesleğimin ne kadar önemli olduğunu bir kez daha anlamışım.

18) Haberleştirme sürecinde uzun süre etkisinde kaldığınız, hiç unutamadığınız ve yıllar sonrada unutamam dediğiniz bir olay var mı?

Gece 01.00 sularında telsizden cinayet ve intihar kodu geçti. Kameraman arkadaşla hızlı bir şekilde olay yerinde ulaştık. Bir binanın kapısının önünde üç ceset. Gecenin bir saati. Issız bir yer. Olayı görüntülemeye çalışıyorum. Bir genç, sevdiği bir kızını zorla kaçırıyor. Bir akrabasının evine kilitliyor. O akrabası olan aile de kızın hayatı kararmasın diye

kapısını açıyor ve kız evden uzaklaşıyor. Genç, kızı evde bulamayınca aynı zamanda akrabası olan kadınla kocasını kilometrelerce kovalıyor ve bir binaya girmeye çalışırken kapının önünde ikisini de silahla vuruyor, aynı silahla kendisi de intihar ediyor. Söz konusu ailesinin çocukları olay yerine geldiğinde acı gerçeğe yüzleşiyor.

Başka bir olayda ise Atatürk Üniversitesi'nde okuyan genç bir kız, erkek sınıf arkadaşıyla yolda yürüyor. Bir süre önce ayrıldığı polis memuru eski sevgilisi, kızın yanındaki çocuğu sevgilisi sanıyor ve kıza diz çöktürüp o vaziyette kurşuna diziyor, kendisi de intihar ediyor. Polis olan kızın babası, hem kızının acısını yaşıyor hem de kendi mesleğinden nefret ediyor. Bu olayın ikisini de hiçbir zaman unutamam.

K.G. 9

1) Sizi tanıyabilir miyiz?

1985 Konya doğumluyum. İlk, orta ve lise eğitimimi Konya'da yaptım. Gazi Üniversitesi iletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümünden 2007 yılında mezun oldum. Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümünden 2010 yılında yüksek lisans yaptım. 2009 yılından beri gazetecilik yapıyorum. 5 yıllık evliyim.

2) Gazeteciliğe nerede, ne zaman ve nasıl başladınız?

Üniversitede öğrenciyken çeşitli yerlerde çalıştım ama tam anlamıyla mesleğe 2009 yılında Anadolu Ajansı'nda Konya Bölge Müdürlüğü'nde başladım.

3) Neden gazeteciliği seçtiniz?

Lisede öğrenciyken sabah öğle ve ana haber bültenlerini sürekli takip ediyordum. Benim de söz hakkım olsun, insanlar benim gözümünden de dünyaya baksın istedim.

4) Meslekteki konumuzu yazabilir misiniz? (Örneğin muhabir, yönetici gibi)

Muhabirim.

5) Aldığınız ücret ne kadardır. Terfi konusunda erkek muhabirlere oranlar şansınız nedir? Terfi etmede karşılaştığınız güçlükler nedir? (Örneğin iş yeri sahibinin genel tutumu, erkek rakiplerinin daha iyi olması, kadın olmaktan kaynaklı dezavantajlar vs.)

Aldığımız ücreti paylaşamıyoruz. Çalıştığım kurumda terfide cinsiyetin önemi yok. Kişinin başarısı ve yöneticilerin referansı önemli.

6) Haber üretim sürecinde erkek muhabirlerin ya da patronunuzun müdahalesi oluyor mu, oluyorsa hangi yönde?

Haberi yazdıktan sonra bölge müdürünün değerlendirmesi oluyor.

7) İyi bir haber sizce nasıl olmalı?

Haberin iyisi kötüsü olmaz. Konunun iyisi kötüsü olur. Bazı konular vardır ki hem çalışırken hem yazarken keyif alırsınız, bir başarı öyküsü gibi. Bazı konularda da ayaklarınız geri geri gider, düğün dönüşü yaşanan kazalar, şehit cenazeleri gibi.

8) Ürettiğiniz haber metinleri kadın bakış açısını yansıtabiliyor mu, yoksa erkek egemen söylemi yeniden mi üretiliyor?

Haberde kadın-erkek bakışı yoktur. Haber insanca olmalı. Belli bir grubu aşağılayıp belli bir grubu övmemeli.

9) Çalıştığınız gazetelerin, televizyonların ya da ajansların sahipleri yada yöneticileri ile bir akrabalık ilişkiniz var mıdır?

Kurumda herhangi bir çalışanla akrabalık ilişkim yok.

10) Size göre gazetecilik nedir?

Gördüğü, duyduğu olayları kendi gözünden aktarabilmektir.

11) Kadınlar, haberleştirdikleri olaylara duygusal mı yoksa objektif mi yaklaşmaktadır? Siz haberleştirdiğiniz olaylarda nasıl bir tavır sergiliyorsunuz?

Gazeteci her şeyden önce insandır. Bence cinsiyet ayrımı yapmamak gerekiyor. Örneğin, bir şehit cenazesinde kadın gazeteci ne kadar duygulanıyorsa erkek gazeteci de duygulanmalı. Kadın olmanın bazı avantajları da olabiliyor tabi. Bir cenazede kadın gazeteci daha kolay bilgi alabilir. Ben özel haber yaparken daha çok kadınları ilgilendirebilecek konuları haber yapmaya çalışıyorum.

12) Bazı haberler vardır ki zamansızdır. Sakin geçen bir günün gecesinde, sabaha kadar süren bir koşuşturmaca yani haber trafiği yaşanabiliyor. Böylesi durumlarda ailenizin/eşinizin mesleğinize olan tutumu nasıl olmaktadır? Size destek mi veriyorlar yoksa memnuniyetsizliklerini mi yansıtıyorlar?

Ataerkil bir toplum olduğumuz için babam gazeteci olmama önce sıcak bakmadı. Gecesi gündüzü yok diye düşündü. 2009 yerel seçimlerinde dışarıda sabahladım ama seçim heyecanında babam ilk sonuçları benden aldı ve sonrasında da haberleri ilk benden aldı, detaylarını sordu. Bu eşim için pek geçerli olmadı ama o da polis olduğu için cumartesi pazar izin yapmayı, akşam 17.00'den sonra eve gelmeyi o da bilmediği için sorun olmuyor.

13) Rekabete dayalı bir meslek olan gazeteciliği kadın olarak yapmanın artı ve eksi tarafları var mıdır? Var ise sizce nelerdir?

Genel bir kanı var, kadın gazeteciler daha kolay bilgi alıyor diye. Ben sadece cenaze gibi durumlarda bunun olabileceğini kurumlarda bu ayrımın olmaması gerektiğini düşünüyorum. Cenazelerde erkekler pek konuşmuyor. Kadın cenaze sahipleri de kadın gazetecilere daha rahat konuşabiliyor. Bunun dışında polis adliyeyle ilgili bir konuda ayrım olmamalı.

14) Erkek egemen bir anlayışın hakim olduğu Doğu'da kadın gazeteci olmak sizce nasıl bir olgu? Haber kaynaklarınızın yaklaşımları konusunda neler söylemek istersiniz.

Aslında Doğu'da gazeteci olmak zor. Bilgi verdikleri, konuştukları zaman başlarının ağrıyacağını düşünüyor. Şimdiye kadar 'Sen kadınsın sana bilgi veremem' gibi bir yaklaşımla karşılaşmadım ama genel anlamda gazetecilere mesafeli olduklarını gördüm. Erkek egemen bir toplumda kadın gazeteci olmak değil çalışan kadın olmak zor.

15) Toplumsal olaylarda ya da dramatik olayların yaşandığı durumlarda erkek veya kadın meslektaşlarınızın size yönelik yaklaşımları nasıl olmaktadır? Yardımcı mı olmaktadırlar, yoksa sizi görmezden mi gelmektedirler?

Erkek meslektaşlarımız mümkün olduğu kadar pozitif ayrımcılık yapıyor. Bir kaza, kavga ya da başka bir polisiye olay olduğu zaman mümkün olduğu kadar biz büroda kalıp, haberi telefonda yazarak onlara yardımcı oluyoruz. Olay yerine gitmiyoruz.

16) Doğu'da kadın gazeteciliğin geleceğini nasıl görüyorsunuz? Kadın gazeteciliği bağlamında bu mesleği daha ilerilere taşıma noktasında neleri hayal ediyorsunuz?

Atatürk Üniversitesi İletişim Fakültesi'ndeki kız öğrenciler sahaya girdikçe kadın gazeteci sayısının daha da artacağını düşünüyorum. Kadın gazeteciye bir önyargı yok.

17) Keşke bu mesleği yapmasaydım dediğiniz anlar oldu mu? Ya da iyi ki bu mesleği yapıyorum dediğiniz anlar. Sizin için önemli olan bu olaylardan bazılarını bizimle paylaşabilir misiniz?

Uzun mesai saatlerinde bu mesleği yapmak istemediğim oldu ama yine de aktardığım bilginin çok daha fazlasını bilmek çok güzel bir duygu. Bir konuşmacının 1,5-2 saatlik konuşmasından yazabileceğim kendimce en önemli gördüğüm 15-20 dakikalık bölüm ama ben çok daha fazlasını dinlemiş ve öğrenmiş oluyorum.

18) Haberleştirme sürecinde uzun süre etkisinde kaldığınız, hiç unutamadığınız ve yıllar sonrada unutamam dediğiniz bir olay var mı?

Geçtiğimiz yıllarda şırnak'ta bir uçağın dağa çarpıp düşmesi sonucu şehit olan bir askerin eşinin hamile olduğunu öğrendiğim zaman çok üzülmüştüm.

EK 2. Görüşme Yapılan Kadın Gazetecilerin Genel Özellikleri

Görüşülen Kadın Gazeteci	YAŞ	ÖĞRENİM DURUMU	MEDENİ DURUM
K.G 1	27	ÖNLİSANS	EVLİ
K.G 2	23	ÖNLİSANS	BEKAR
K.G 3	41	ÖNLİSANS	BEKAR
K.G 4	27	ÖNLİSANS	BEKAR
K.G 5	26	ÖNLİSANS	EVLİ
K.G 6	21	ÖNLİSANS	BEKAR
K.G.7	26	ÖNLİSANS	BEKAR
K.G 8	28	LİSANS	BEKAR
K.G. 9	30	LİSANS	EVLİ

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı	İkram ALPSOY
Doğum Yeri ve Tarihi	Erzurum, 15.12.1977
Eğitim Durumu	
Lisans Öğrenimi	1996 - 2000 - Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümünü Kazandı ve Mezun Oldu. KONYA
Y. Lisans Öğrenimi	2016- Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazetecilik Anabilim Dalı
Bildiği Yabancı Diller	
Bilimsel Faaliyetler	Avrupa Birliği Bakanlığı – Türk Yerel Medyası AB Yolunda Eğitim Semineri Basın Yayın Enformasyon Genel Müdürlüğü – 15’inci Yerel Medya Eğitim Semineri
İş Deneyimi	
Stajlar	
Projeler	
Çalıştığı Kurumlar	2012 - Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü’nde Yüksek Lisansa Devam Ediyor. 2011 - Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi’nde Öğretim Görevlisi Olarak Çalışmaya Başladı. 2010 - 2011 İhlas Haber Ajansı 2004 - 2010 Doğan Haber Ajansı 2002- 2004 Palandöken Gazetesi
İletişim	
E-Posta Adresi	ialpsoy@agri.edu.tr ikramalpsoy@hotmail.com
Tarih	